

4784.

No. 172
15
M

DISCUSSIO atque CASTIGATIO
VINDICIARUM
DISTINCTIONIS INTER
P A R A G I A
ET APANAGIA,

Q U A S
CONTRA

B. JO. NICOLAI HERTII,
JCTI FAMIGERATISSIMI, SERENISSIMI LAND-
GRAVII HASSIÆ DARMSTAD. CONSILIARII, CAN-
CELLARII ACADEMIÆ GIESSENÆ, & PROFESS. PRIMARII.
DISSERTATIONEM

DE COMMENTITIA PARAGII ET APANAGII
DISTINCTIONE IN ROM. GERM. IMP. PRINCIPATIBUS
PROFANIS, ET COMITATIBUS,
PUBLICAVIT atque DEFENDIT HALÆ MDCCIX. VII. DEC.
LOCO SPECIMINIS INAUGURALIS,
PRÆSIDE

Ks 79k

D. CHRISTIANO THOMASIO,
POTENTISSIMI REGIS BORUSSIÆ & SERENISS. DUCIS SAXO-
NAUMBURG. CONSILIAR. INTIMO, PROF. JUR. ORD.
AUTOR

M. EPHRAIM GERHARD, BRIGA-SILES.
ADVOCAT. SAXO-VINARIENS.

ACCESSERUNT
NONNULLÆ ANIMADVERSIONES
IN

JOH. HENRICI LOMBARDII, J. U. L. SERENISS.
DOM. HASS. RHEINE CONS. IN DICAST. ROTENBURG.
TRUTINAM TRIUM QUÆSTIONUM CONTROVERSARUM,
EIDEM DISSERTATIONI HERTIANÆ OPPOSITAM.

ELEUTHEROPOLI AN. MDCCXI.

Kgl. Ma. 4760 24. 11. 2569

DISPOSITIO sive CASTIGATIO
VERBORUM
DISTINCTIO VERTIBUS

P. A. R. A. G. I. A.
ET APANAGIA

B. J. NICOLAUS HERB...
DE COMMENTARIIS PARAGRAPHI ET APANAGIA
DISTINCTIO

EPISTOLA

AD

DN. D. CHRISTIANUM
THOMASIIUM,

IUNCTUM CELEBRATISSIMUM.

VIRO ILLUSTRIS ATQUE AMPLISSIMO,

S. P. D.

AUTOR.

Si quicquam unquam fuit, quod mihi discussionem atque castigationem præsentium Vindiciarum meditantis, longam hæsitacionem dubitationemque causavit, fuit certè consideratio magnæ illius venerationis atque existimationis, quâ tam personam, quam & erudita Viri Amplissimi scripta semper atque semper prosecutus sum, quâ salvâ hujus mei propositi executionem fieri non posse, in initio credidi. Quando vero postea perpensi, nullo modo ad Virum Amplissimum pertinere, vel ulla aliqua ratione trahi posse, quæ Autori Vindiciarum reponere gestiebam, sicque respectum erga Ipsum foventem nullatenus lædi, nil superesse videbam, quod scopum meum ulterius remorari posset. Neque enim arbitror, commodati Autori Vindiciarum præsidii rationem causam communem reddere posse, quia ut hoc Vir Amplissimus præstaret, procul dubio necessitas gesti tunc temporis officii Decanatus, cui hoc onus plerumque solet esse annexum, exegit. Atque licet B. Hertius ad se quoque pertinere existimaverit congesta in

); (2

Ipsius

Ipsius Respondentem convitia; ex eodem tamen fundamento ad se trahere non poterit Vir Amplissimus præsentem Vindiciarum, sub Præsidio Ipsius licet ventilatarum, castigationem & confutationem. Etenim quò majores in conscribenda dissertatione Hertiana, eò minores in paradisi hęc Vindiciis fuere partes Præsidis, imo si dicerem omnino nullas, non deessent mihi ejus assertionis probationes. Initiò enim id suadet inepra scribendi refutandique methodus, in Vindiciis adhibita, quod ipsum amplius confirmat ipsa Respondentis confessio, & denique haud vulgaris amicitia & æstimatio, quam erga B. Hertium non uno loco Vir Amplissimus testatus est. Id quidem a multis sinistrè interpretatum esse novi, quod Vir Amplissimus miserabiles hasce Vindicias publicæ ventilationi exponere permiserit. Enimvero in eo Ipsum non parum excusare poterit libertatis, Academiis debitæ, ratio, quæ omnia, exceptis quæ DEI honorem, publicæque salutis conservationem manifestè lædunt, ad disputationem scholasticam admittere suadet, modo in conflictu publico per Respondentem defendi queant. Atque hætenus nil video, in quo Viro Amplissimo quicquam imputari, vel ex quo in consortium hujus cum Vindice inita litis trahi possit. Male sanè cum Præsibus comparatum esset, si post publicum institutum examen amplius adstringerentur ad ulteriorem eorum defensionem; quæ ipsis tamen Autoribus conscripta non sunt. Unde licet ineptitudo argumentorum a Vindice propositorum ob insigne animi rædium nimis dura interdum verba mihi extorserit, ingenuè tamen publicèque nunc fateor, ne ullum horum ad Virum Amplissimum pertinere, cujus nominis veneratio longè major apud me semper est, quam ut contumeliosius Ipsum offendere suscipiam. Interim ego DEUM obsecro, ut integras corporis vires continuò Viro Amplissimo largiatur, quò publico bono adhuc diu superesse queat, Vale & pl. salve.

PRÆFA.

PRÆFATIO.
BENEVOLE LECTOR.

*V*em præsens Vindiciarum, Sophisticationum, atque Calumniarum discussio scopum habeat, Tibi forsar adeò obscurum non erit. Ubi tamen initio nulla de me vel hocce qualicunque meo ausu arguenda est ostentatio, nulla scribendi prurigo, aut aliqua vanam gloriolam captandi cupido, quam quidem sectari plerique solent, qui ruditatem ac rusticitatem aliorum orbi erudito commonstrandam sibi sumunt. Potius existimes, justissimum ad hoc negotium suscipiendum me duxisse zelum, ne disseminata atque ejecta à malevolis quibusdam hominibus in Virum Illustrem atque Amplissimum, nanc verò Beatum Dn. Cancellarium HERTIUM, Jctum dum in vivis erat præ cæteris Consummatissimum, Præceptorem meum ad cineres usque venerandum, cavillationes & nequitia maneat inulta. Equidem tam callida fronte fuit Vindex Hallensis, ut infinitis encomiis passim in suis Vindiciis Beatum Virum onerando, sollemnissimè protestetur, se hasce Vindicias minimè contra B. Hertium scribere, sed contra eum, qui Respondentis munere in dissertatione Hertiana est functus, quem unicè autorem illius dissertationis esse existimat. Enimvero quis non ex eo intelligit indolem verspellium hominum, aliquem laudantium, imò amicissimè osculantium, eum salutem in finem, ut eò acrius mordere possint? Qui enim modum scribendi Hertianum novit, primò statim aspectu animadverteret, non aliunde quam unicè ex armario Tanti Viri hanc tractationem de Commentitia paragii & apanagii distinctione in R. G. I. Principatibus

Δ

tibus

tibus profanis & Comitatibus fluxisse, id quod B. Vir etiam nunquam negavit, ut apparet ex Epistola Amici ad Amicum inferius subjuncta. Interim quamvis existimatio Tanti Jcti nunc in orbe literario desideratissimi, evulgatis illis nanis atque nugis minimè laceretur, præsertim cum omnibus constet, in quanta luce atque celebritate ille vixerit, cujus virtutes seculo in exemplum patent; videtur tamen ipsius fama integritati non satis cautum, nisi calumnia quæ aliquo probabilitatis colore exornata, vestigia serè relinquunt, quantum fieri potest, deleantur. Equidem dubito, an Vir nunc beatus, si diutius vitæ superstes mansisset, ad gannitum atque latratum horum Idiotarum unquam ita sese commovisset, ut ignorantiam improbilitatemque illorum stylo in justam indignationem laxato ulcisci suscepisset. Erat enim hac scribendi differendique ratio à miti ipsius indole atque genio prorsus aliena, quamque potius imbellibus canibus, quam Viris, quos gravitas atque veneratio comitari debet, propriam esse existimabat. Proinde miratus est magnoperè, Amplissimum Dn. Thomassium, Jctum singularis alias judicii atque eruditionis, insanientis alicujus Homini Silesii (quo nomine vulgus denotare solet Asinorum belluonem) consarcinatis Vindiciis præsidium suum gravissimum commodasse. Non enim minus Jcti gravitati adversari videtur, calumniantium approbare malitiam, quam ipsemet more aniculorum convitari. Etenim non facta morali consideratione interdum pro factis haberi solent, & quando quis delectatur aliorum nequitii, id cordatiores adeo optime non interpretantur. Voluerunt quidem quidam asserere, ac si ex ipso Celeberr. Dn. Thomassii ingenio hæc Vindicia promanaverint, qua tamen cum mera conjectura sint, ex sola identitate styli profecta, non potui illis subscribere, siquidem præter hanc ne belluini quidem sensus vestigium in hæc miserabilibus Vindiciis conspicitur, sed mera sunt cavillationes, quarum auctorem Dn. Thomassium non esse, si non ex ipsa Homini Silesii confessione nobis constaret, inde insuper satis persuademur, quod Thomassiana scripta majori soliditate pollere soleant. Quapropter ingenue
nunc

nunc profiteor, me cum Famigeratissimo Dn. Thomasio nihil prorsus commercii habere, sed cum inepto Autore Vindiciarum, homine ultra sortem atque crepidam suam audace. Est praterea Consiliarius quidam Rheinfelsensis, nomine Lombardius, qui ut Serenissimos suos Principes, in ordinem Paragiatorum aliquando ab eo evectos, in illo defendat atque munit, etiam Hertiana doctrina sese opposuit, edita Trutina Trium questionum controversarum. Est forsitan ut opinor Vir alias sat doctus atque ingeniosus, modo huic controversia se non immiscuisset. Sed dolendum, quod multos tam insanabile scribendi teneat cacoethes, ut ipsi suam imperitiam celare nequeant. Nam straminea omnino sunt omnia quotquot etiam argumenta proposuit, nomine Consiliarii prorsus indigna, ut infr. in Sect. III. videbimus. Illud igitur hoc scripto nobis agetur, ut tum nefarias Vindiciis Hallensis calumnias repellamus, tum ut laudati Lombardii in hoc argumento inscitiam manifestemus. Deplorari verò non satis potest prematura admodum mors B. Dn. Cancellarii HERTII, qua ut in aliis partibus, ita quoque in hac controversia multa nobis periere. Utinam nobis contigisset felicitas, propriam ipsius Apologiam videre, cui hanc inscriptionem jam destinaverat: Bona fides desiderata in Vindiciis distinctionis inter Paragia & Apanagia. (qui solus titulus indicat mansuetum ejus scribendi modum etiam adversus malefarios homines) quantum quantum nobis lucis in hoc illustri argumento datum fuisset. Erat enim B. ille Vir ex omnium eruditiorum confessione in universis Jurisprudencia partibus praesertim publica Germanica versatissimus, Notitiam Statumque Reipubl. nostra exacte cognitum habebat. Praterea sua dexteritate jamdudum apud cordatos famam Jcti cordati atque sinceri occupaverat, non propalantis aliquam opinionem, quam juri nostro convenientem esse, non prius in conscientia sua persuasus fuisset. Non erat versatilis, uti quidem hodierna atate multi sunt, qui quam hodie defenderunt sententiam crastina die iterum mutant. Uno verbo erat Jctus omnibus ex partibus perfectissimus. Ne itaque nunc de triumpho gloriantur Anta-

A 2

gonista,

gonista, pietatis, qua hunc Beatum Virum ad urnam usque colo, necessitas me subegit, ut licet huic defensionem debito modo perficienda sum impar, coner tamen nonnullas pagellas in defensionem Nominis Hertiani conscribere. Etenim inter sanctissima discipuli preceptoris suo debita officia est, malorum hominum in Praeceptorem ejecta convitia quomodocunque fieri potest, resellere. Unde valebit ad excusationem meam ad minimum propositi integritas, non ex facta aliqua ostentatione, verum potius ex justissima indignatione suscepti, ad quod me prater hac simul animarunt, qua aliquando apud Italum quendam Dan. Bartoli in tr. dell' Uomo di lettere Part. 2. p. m. 183. legisse memini: Ma quando ò l' importanza della materia, o l' insoffribile accerbezza di chi provocò, non lascia che si taccia, ò diffimuli, prendasi seriamente la difesa, e vi si adopri ciò che sà, e ciò che può l' ingegno, l' arte, la ragione & l' eloquenza. *Ceterum si non plus id ad minimum hac Vindiciarum castigatione me praestitutum spero, quod quilibet cordatus Lector post lectas nostras qualescunque cogitationes liquidò sit agnitus, hoc seculo non existisse exemplum fœdioris calumniae aut sophisticationis, quam quo dira illa Vindiciæ Hallensis convitiandi rabies B. Hertium aspergere ausa est. In tres autem distinctas Sectiones praesentem nostram tractationem digeremus, quarum Prima succinctam totius controversiae expositionem sistet. Altera continebit castigationem Vindiciarum Hallensium. Et in Tertia subjungemus quasdam stricturas & animadversiones in scriptura Lombardii.*

SECTION.

SECTIONIS PRIMÆ,
 exhibentis
 BREVEM CONTROVERSIAE EXPOSITIONEM,

CONSPECTUS.

§. I. <i>Historia totius controversiae breviter exhibetur.</i> §. II. <i>Eam non merè verbalem, uti quidem quidam existimarunt, sed realem esse demonstratur.</i> §. III. <i>Origo, natura atque indoles paragii succincte exponitur.</i> §. IV. <i>Succedit principalis questio: An dentur Paragia in Germaniæ Principatibus, eaque negatur, ac demonstratur tum à priori, tum à posteriori.</i> §. V. <i>Hinc recensentur omnes usitatae successionis species in Germaniæ Principatibus, & quidem initio de Divisione Territoriorum.</i> §. VI. <i>Individuorum Principatuum varia iterum sunt species. Omnium famosior, quando solus primogenitus succedit, datus ceteris apanagiis.</i> §. VII. <i>Apanagium quid sit traditur.</i>	§. VIII. <i>Varii modi apanagia constituendi in Germaniâ consueti.</i> §. IX. <i>Hinc exponitur distinctio Apanagii in proprium atque improprium.</i> §. X. <i>Refelluntur argumenta apanagium improprium impugnantium.</i> §. XI. <i>Ad hos itaque recensitos in Germaniâ succedendi modos, cum non referri possit paragium quomodocunque etiam explicetur, nunc inferitur commentitiam esse distinctionem inter Paragia & Apanagia in Germaniâ Principatibus atque Comitatibus.</i> §. XII. <i>Unde ultimò deducitur, quam noxia & derivimentosa sit doctrina peregrina de Paragio in Germaniâ, quoniam hac admissa multa principia juris publici nostri tolluntur.</i> §. XIII. <i>Ratio tractationis sequentis.</i>

§. I.

Antequam ad castiganda futilia Antagonistarum somnia accingimur, operæ pretium erit quædam præmittere, ex quibus B. L. quod revera in controversiam venit, eò dilucidius perspicere possunt. Historiam verò totius controver-

siæ atque doctrinæ de Paragio applicatæ à Scriptoribus quibus-
 dam Juris publici ad Principatus Imperii Romano - Germanici
 nunc ultra tempora scriptumque Famigeratissimi J. C. Schilteri de
 Paragio & Apanagio editum non reperamus. Qui enim in re-
 motoria tempora abeunt, provocantes ad Tiraquellum, Betsium,
 Springsfeldium, quos pro primis autoribus invocatæ hujus vocis
 in Germanicam Jurisprudentiam publicam venditant, revera id
 non agunt, ut controversiæ historiam ex primis principiis dedu-
 cant, verum potius ut occasionem arripiant, totas paginas ex
 illis Autoribus exscribendi, quo eo vastiores parturiant opellas,
 nonnisi alienarum rerum intermixtione prægnantes. Nam infr.
Sect. II. cap. 1. ad §. 3. dilucidè probabimus, nec Betsium nec
 Springsfeldium primævos hujus applicatæ doctrinæ de Paragio
 ad Principatus Germaniæ esse autores, sed solummodo Schilte-
 rum. Quid verò causarum subfuerit, quibus Schilterus permo-
 tus, exterum huncce terminum ejusque doctrinam, in scriptis
 publicis pragmaticis & jure nostro publico incognitam inaudi-
 tamque civitate Germanica donare, non est ut nunc inquiremus.
 Magis videtur instinctus quorundam Principum Apanagiatorum,
 Superioritatem Territorialem suorum primogenitorum invidio-
 sis oculis ferentium, quam amor veritatis autor hujus scripti
 exstitisse, id quod memoriam illorum temporum contentionum-
 que consulenti adèò obscurum & dubium non erit. Ut itaque
 Principibus Apanagiatibus parilem potestatem cum primogenito
 affertantibus, gratificaretur Schilterus, nihil videbatur magis
 ipsius scopo conducere, quam si doctrinam de Paragio, quod
 solis Gallis in usu est, ad Principatus Germaniæ transferret, nec
 tantum distinctiones inter paragia & apanagia, verum etiam cer-
 tas species paragii fingeret, quæ in Germania in luculento atque
 frequenti usu essent, omnia cum in finem, ut suæ novæ hypothesi
 eo majorem adspargeret colorem. Remorari verò videbatur
 aliquantopere ipsius intentionem scriptum Springsfeldii de Apa-
 nagio, & præprimis illa distinctio inter Apanagium Proprium
 atque

atque Improprrium. Quæ enim Schilterus volebat ad Paragiorum classẽ referre, illa Springsfeldius ad Apanagia Impropria rejecerat. Proinde omni modo eo enitebatur Schilterus, ut vanitatem hujus distinctionis ceu scopo atque intentioni suæ adversæ, monstraret. Sed conatibus Schilteri obviam ivit B. Dn. HERTIUS in edita dissertat. *de Commentitia Paragii & Apanagii distinctione in Romano-Germanici Imperii Principalibus profanis & Comitibus*, in qua ex genuinis principiis juris publici nostri ostendit, malè impugnari distinctionem Springsfeldii inter Apanagium *proprium* atque *improprrium*, simulque explosit species paragii Germanici à Schiltero allatas, quas vel ad apanagiorum classẽ pertinere, vel alio jure censendas esse, egregiè docuit. Licet itaque hæc differatio ea infelicia fata passa sit, ut inciderit in manus quorundam malevolorum simulque imperitorum hominum, nonnisi meris cavillationibus atque ineptiis eam impugnantium; tanta tamen horum imbecillibus conatibus nunquam inest efficacia, ut possint Hertianis scriptis, quæ in admirationem rarissimæ eruditionis jam pridem universum orbem literarium rapuerunt, applausum peritiorum, gloriamque perennem adimere.

§. II.

Ante omnia verò ea nostra debet esse sollicitudo, ut priusquam ipsum controversiæ cardinem attingimus, erroneum, quem multi haud indocti alias Viri de hac disceptatione sibi formarunt conceptum, tollamus. Illi animadvertentes B. Dn. HERTIUM plerasque species appellare apanagium improprrium, quas Schilterus paragium vocat, existimarunt, hanc contentionem intra sola vocabula hære, omnibus realibus effectibus destitutam. Verum uti mihi semper visum est, fuere hæc judicia eorum, qui rem perspectam non habent, quique quod revera in contentione est, ignorant. Etenim multum interest, an Princeps sit Paragiarius, an Apanagiatus improprriè talis, id quod ipse Vindex Hallensis diffiteri non potuit. v. *infra Sect. II. cap. 1. §. 7.* Nam prioris conditionis

ditionis Principes secundogeniti, si qui in Republ. nostra Romano-Germanica darentur, ii cum primogenito non tam paritatem dignitatis, quam etiam potestatis obtinerent, unde nullum alium quam Imperatorem recognoscerent superiorem, uti tradit Schilterus tr. de *Paragio & Apanagio* §. 23. *Paragium*, inquit, & *parilitas atque independentia de Jure Normannico & Francico durat usque ad septimam generationem, qua finita etiam paragium finitur, & subjiciuntur posteri paragiatorum successori primogeniti, praestito homagio. At jure Germanorum publico usque in infinitum paragium durat, nec in minimo subiecti sunt paragiati primogenito, sed pari dignitate atque statu gaudent.* Vellem ut Schilterus hoc jus Germanorum publicum, ad quod in l. c. provocat, demonstrasset, si enim de hoc liquido constaret, parum dubii de existentia paragii in Germania nobis superesset. Sed uti in caeteris suis positionibus de differentiis Paragii Gallici & Germanici conceptis, ita quoque hic in terminis merae assertionis subsistit, nullamque probationem ex principiis juris publici nostri adducit, unde ejus autoritas vix tanta esse potest, ut nunc statim ei fidem adhibeamus. Interim haec aequalitas potestatis, quam ex dispositione Gallorum paragiariis tribuit Schilterus, non reperitur in Principibus ultragenitis, qui apanagium licet improprium tenent, i. e. qui splendidiorem praeter alios apanagiatibus obtinent conditionem in eo, quod ipsis terrae, quas in apanagium tenent, simul regendae concedantur, imò interdum in exercitio nonnullorum jurium Territorialium cum primogenitis concurrant. Nam hi non minus ut alii Landsassii subsunt primogeniti Superioritati Territoriali, ut infr. pl. adhuc ostendemus, praesertim in *Sect. II. Cap. 2. ad §. 9.*, non obstantibus, quod praedictis eximiiis juribus secundogeniti gaudeant, v. quae diximus in *hac Sect. §. 9.* aut quae Schilterus in *f. §. supr. all.* subjicit: *Quod etiam de apanagio verum est; sicut enim cohæres in cohæredem nullam habet potestatem, ita nec hæres in alimentarios.* Nam primogenitus dans secundogenitis apanagia, non spectatur ut nudus hæres, verum potius ut regionis domi-

dominus, habens Superioritatem Territoriale[m], vi cuius omnia sibi subiecta tenet, quæ sunt in ejus territorio, juxta vulgatam regulam: *Quicumque est in territorio, censetur esse etiam de Territorio, adeoque subiectus Superioritati Territoriali.* v. Illustr. Da. Coccejus in *Jur. publ. Prudent. cap. 27. §. 15.* En itaque notabile discrimen inter Paragium & Apanagium improprie tale, ex quo dum simul quam plura alia singularia Consecraria fluunt, liquido nunc apparet, præsentem disceptationem ad logomachias non esse referendam, sed eam in gravissimis controversiis inter primogenitum atque ultragenitos haud rarò intercedentibus insignem præstare usum practicum & decisivum.

§. III.

Ut verò erudito Lectori inconveniens illa applicatio paragii ad Principatus Germaniæ eò clarius in oculos incurrat, è re omninò erit, paucula saltem de *origine & natura* Paragii antemonere. Paragium non tam quoad nominis impositionem, verum etiam quoad indolem atque naturam suam Galliæ originis esse, nemo est qui dubitat. Nam barbarâ latinitate demum dictum est *paragium*, quod Galli in lingua sua primitus vocarunt *parage*. De origine appellationis vide quædam in *Seç. II. cap. 1. ad §. 10.* Naturam paragii eleganter ex Patriæ legibus descripsit Argentæus in *Comment. ad Consuetud. Ducat. Britann. ad art. 259.* cujus locum propterea adscribere libet: *Le vray & formel parage est, quand un aîné baille a son frere puisné son parage, & le recoit à homme de certaine terre ou fief, estant le bailleur, & le preneur en pareil degré de sang, & de cette parité s'appelle le parage: car cette nature de teneur ne doit nul devoir, fors l'hommage, s'il n'y a expression de convention autre, & n'emporte ny haute justice, rachat, ny vente, ny profits casuels sur le puisné ou juveigneur. Et consistent les devoirs de cette teneur en reuerences & deferences personnelles seulement, qui sont contenues en l'Article 313. Consuetud. Ducat. Britann. jusques au 322.* Nimirum Illustræ familiæ in Gallia tam quæ majora feuda scil. Comi-

B

tatus

tatus aut Ducatus, tam etiam quæ minora feuda possederunt, omni ævo conservationi suarum familiarum studuerunt, & ne repetita sæpissimè bonorum divisione in plures clarissimas illius familiæ per inopiam rei familiaris obsoleteret, omni modo divisionibus obstiterunt. Proinde *majora* Gallorum feuda nulli prorsus partitioni obnoxia fuere, uti testantur Marcus *decis. 335.* Boer. *decis. 204.* Guido Papa *decis. 476.* Hinc Petrus de Vineis *L. VI. ep. 25.* scribit: *Francorum (scil. occidentalium) jus esse, quod major natu exclusis minoribus fratribus & cohæredibus in castro ipso succedat, inter eos nullo tempore dividendo.* Interea tamen licet moribus Gallorum successio in feudis majoribus ad solum primogenitum devolvatur, non tamen prorsus à tota hæreditate secundogeniti citra justam causam arceri poterunt, alias hæc esset lex Tyrannica, ipsi legi Naturali adversa, quæ nec ab aliquo religioso summo Imperante introduci potest Mynsing. *Cent. 5. Obs. 43.* Gail. *L. II. Obs. 122. n. 11.* Quapropter certa pecuniæ summa ultragenitis annuatim à primogenito in Gallia præstari solet, præter quam nil amplius accipiunt, natu majore in univèrsum jus succedente. Locuples est testis Otto Frisingensis *L. II. de Reb. Gest. Frieder. c. 30.* *Mos in illa (Burgundia) qui penè in omnibus Gallie provinciis servatur, remansit; quod semper seniori fratri ejusque liberis seu maribus seu feminis paternæ hæreditatis cedat auctoritas; cæteris ad illum tanquam ad Dominum respicientibus.* De singulari successione in Comitatu Flandrensi refert Lambertus Schaffnaburgensis *lib. de reb. gest. German. In Comitatu Balduini ejusque familia id multù jam seculis servabatur, quasi sancitum lege perpetua, ut unus filiorum, qui patri potissimum placuisset, nomen patri acciperet, & totius Flandria principatum solus hæreditaria successione obtineret; cæteri verò fratres aut huic subditi, dictoque obtemperantes ingloriam vitam ducerent, aut peregrè profecti magis propriis rebus gestis florere contenderent, quam desidia ac socordia dediti egestatem suam vana malorum opinione consolarentur.* Circa successio-

successione verò in feuda *minora* in nonnullis Galliaë provin-
 ciis videlicet in Ducatu Britanniaë & Nortmanniaë aliisque v. Tira-
 quell. *de jur. primogenit. qu. 42. pr.* id juris obtinuit, ut feuda
 non pro æquis partibus dividantur, sed major natu bessem capiat,
 cæteris verò quippe natu minoribus trientem relinquat, & qui-
 dem hac lege, ut hi ipsi eorumque descendentes usque ad sextum
 generationis gradum pari dignitate & titulo suas portiones ten-
 neant, posteri verò eas à primogeniti hæredibus recognoscant,
 quibus modis etiam non parum conservationi familiarum pro-
 spexerunt. Hæc nunc successione species, quæ ex dictarum
 provinciarum moribus unice suam originem trahit, vocata est
paragium, quod animadvertente Renato Choppino *de Domanio*
L. II. Tit. 3. è vetusto Gallorum ritu depromptum literis manda-
 vit Joh. Butlerius in patriarum legum codice *c. 28. 30. 35.* post Pe-
 trum Fontanum in libro *de Francica praxi* nondum edito. Cæ-
 terum dum in quibusdam Galliaë terris hoc succedendi modo uti
 cæperunt familiae Nobiles, dubium planè nullum est, quin illi
 certa atque legitima simulque ab aliis successione speciebus di-
 stincta forma sit indita, quemadmodum id clarè patescit ex sin-
 gularibus juribus inter primogenitum & paragiarium interce-
 dentibus, diversis planè ab iis, quibus apanagiati gaudent,
 quæ maximam partem jam intelligi possunt ex descriptione Ar-
 gentraei in *pr. h. s. all.* & distinctius sunt determinata in Consuetu-
 din. Ducat. Britann. *art. 313. usque ad 322.* quos politissima expo-
 sitione adumbravit laudatus Argentraeus. Add. Carolus Cangius
in Glossar. voce Paragium. Nobis nunc sufficit exposuisse, in quo
 natura paragii consistat, & ostendisse, eam solummodo ex Gal-
 lia ortum suum trahere, nec in feudis Gallorum majoribus, aut
 in omnibus Galliaë provinciis, sed tantum in minoribus, & qui-
 busdam saltem Galliaë locis obtinere, quæ nunc multum lucis
 sequentibus tradendis dabunt. Illud adhuc circa varium vocis
 paragii significatum subjiciendum, in Constitutionibus Neapoli-
 tanis atque Siculis per paragium denotari illam portionem, quam

dotis vel legitimæ nomine capiunt filix, à successione bonorum per Statuta aut Consuetudinem exclusæ. v. Andr. Iserna in *Constit. Neapol. Const. 3* Matth. d. Affl & *Decis. Neapol. 160. 162.* Add. B. Dn. Stryk. *tr. de success. ab intest. diff. 8. c. 11. §. 4.* Atque hoc in sensu sumta voce paragii, integra dissertatio de Paragio habita exstat *Witteberge Anno 1697.* sub Præsidio alicujus Equitis Lusati Dn. à Minkvitz. Interim hoc paragium toto cœlo à Gallorum modo memorato differt, quanquam in illis Gallix locis, ubi paragiorum usus existit, etiam sorores à primogenitis accipiant paragia, quorum tamen diversa est indoles ab iis, quæ fratres tenent, ut constat ex Legibus Ducat. Britannix *art. 327.*

§. IV.

Visis in §. *præced.* paragium esse institutum Gallorum, & ex eorum determinatione certam suam naturam accepisse, succedit nunc palmata quæstio: *An paragia etiam in Germania Principatibus obtineant?* Si Betsii relationi credendum esset, vix est, ut hoc negare possimus. Nam ille in *tr. de Pact. famil. Illustr. c. 8.* refert, se comperisse in Germania quasdam familias illustres usas fuisse paragii jure, non tamen in iisdem aut paribus hereditatis partibus, neque ad tempus aut personas descendantium restricto, sed perpetuo. Enimvero si quas limitationes idem Betsius subjunxit, consideremus, aperte constat, indolem paragii, quam in præcedentibus ex moribus Gallorum delineavimus, planè non habere jus, quo quasdam familias Germanix uti scribit, quemadmodum hoc jam ante nos observavit Dn. à Minkvitz in *d. diff. de Paragio §. 4.* Equidem qui ex Schilteri castris sunt, nunc regerunt, se non diffiteri, paragia Germanica à Gallorum differre, id tamen non obstare, quo minus paragiorum usus in Germania sit. Ast liceat mihi nunc ex iis percontari, unde paragia illa Germanica acceperint suam determinatam naturam. Sanè quemadmodum paragia primitus à Gallis inventa, nec non jura paragiorum certa ab iisdem condita esse audivimus, ita quoque non minus paragia Germanica, si quæ sunt, debent ex instituto

ruto Germanorum provenire, & in Jure publico nostro Romano-Germanico firmum fundamentum habere. Monstret autem mihi nunc quis ex Legibus nostris Patriis indolem Paragii Germanici. Schilterus quidem passim ad eas provocat, verum non allegat, quod magnum indicium malæ causæ est. Quamdiu autem hoc demonstrari nequit, tamdiu omnem paragii Germanici in Germania existentiam merito negamus. Etenim quæ ex usitatis nostris juribus publicis liquido adstrui non possunt, ea neminem obligare, tyrones sciunt. Equidem existimat Schilterus d. tr. §. 8. & §. 13. paragium in Germania fluere ex juris primogenituræ introductione, quippe quod tum apanagium, tum paragium admittat. Verum hæc Schilterus nudè asserit non probat. Nam certum est, posito paragio, tolli jus primogenituræ, ea scilicet ex ratione, quia per constitutionem paragii dividitur territorium, & quilibet constituitur regionis dominus, ut jam *supr. §. 2.* ex Schiltero ostendimus, quæ omnia sane pugnant cum primogenitura, quippe cujus essentia consistit in indivisibilitate territorii, atque Superioritatis Territorialis. Quæso quem alias in finem inducitur jus primogenituræ, quam ut maneat territorium indivisum? Ubi autem divisio obinet, ibi necesse est tolli jus primogenituræ, cujus essentia non in eo sustentatur, quod primogenitus majores atque plures præ ultragenitis obineat partes, si quidem illi suas partes æquali jure uti primogenitus tenent, quo casu realis facta est divisio cum Superioritatis Territorialis jure, etsi portionibus inæqualibus, add. quæ diximus *in §. subsequ. §. 5.* Atque licet hæc successio in portiones inæquales aliqua superficiaria ratione convenire videatur cum paragio Gallico, dubito tamen haud sine fundamento, an nunc ex illa convenientia statim paragii existentia in Germania demonstrari queat, ad eum effectum, ut nunc secundogenitus judiceretur secundum jura paragiorum in Gallia usitata. Nam ut jam dictum, nostræ leges patriæ ignorant prorsus paragiorum indolem, nec quicquam de iis disposuerunt, unde possent Paragia Germanica appellari, imò ut

etiam demonstratum, eorum conditio, quam habent apud Gallos, contrariatur recepto juri primogenituræ, nisi forsan illa in Germania etiam in hoc puncto diversa sit, quod tamen vix adstruent dissentientes, alias non obtenturi id, cujus gratia doctrinæ de Paragio usum in Jurisprudencia nostra publica adedò acriter defendunt. Tacentibus autem juribus, quibus Respublica nostra regitur, an nobis privatis nunc datum, ut propter externam aliquam convenientiam possimus jura peregrina, quæ ultra suum territorium, in quo lara non obligant, ad casus similes statim pro lubitū applicare, præsertim si ea applicatio fiat in vitis receptis juris publici nostri principiis. Præterea quanta forsan similitudo fingi posset, tantæ non minus dissimilitudines adsunt. Etenim paragia in Gallia tantum in feudis locum habent, v. *Argent. in Comment. ad mor. Ducat. Britann. art. 315.* sed multa in Imperio nostro allodiali jure tenentur, ita ut inter DD. brocardica sit: *Ducatus & Comitatus potius allodiales quam feudales præsumi.* v. *Consil. Marpurgens. Vol. 4. cons. 37. n. 621. Sixtin. I. de Regal. 4 n. 62. Eyben. in Elect. feudal. c. 6. §. 6. Add. Myler. de Nomolog. Ordin. Imper. cap. 14. tit. 8.* Deinde tantum in feudis minoribus hæc succedendi ratio Gallorum moribus obtinet, v. *supr. §. 3.* proinde ad feuda nostra majora non quadrat. Et posito, etiam in feudis majoribus apud Gallos eam in usu esse, cujus tamen rei exemplum vix afferri potest, ad Germaniam tamen se applicare non patiuntur jura paragiorum à Gallis condita. Nam quod in Gallia secundogenitus non subfit jurisdictioni primogeniti, forsan venit exinde, quia Duces & Comites talem Superioritatem Territorialem non habent qualem nostri Principes in Germania, ubi illud vulgatum obtinet, quicquid est in territorio, illud etiam præsumitur esse de territorio & per consequens subjectum Superioritati Territoriali. Neque illa paritas dignitatis, quam secundogenitus in Germania cum primogenito obtinet, exceptionem à dicta regula facit, quia ab hac ad paritatem potestatis congrua non fit illatio, idque inde evidenter illustrari potest, quando hodie foeminae Principes
Comi-

Comitibus nuptæ priorem dignationem in titulis & incesſu retinent, quas tamen mariti ſui non tantum quâ talis, quàm etiam quâ regionis Domini poteſtati ſubjici, ejuſque ſubditam fieri certum eſt, licet ratione dignitatis marito ſuperior ſit. v. *pl. infr.* Et denique ſi non à priori ſufficienter probari poſſet, paragia in Germania locum non habere, à poſteriori id amplius comprobabitur, ſi nimirum reſpiciamus ad uſitatos in Germania ſuccedendi modos, quorum ne unus eſt, qui pro paragio cenſeri poſſit, niſi in terminis ludere velimus, & pro authoritate illa peregrina jura applicare, quod tamen in privatorum arbitrio non eſt.

§. V.

Principatus atque Comitatus Imperii noſtri Romano-Germanici à modo ſuccedendi ſunt vel *dividui* vel *individui*. Libet nobis nunc illam ancipitem DD. contentionem: *In qua tempora primæ divisiones territoriorum Germaniæ ſint rejiciendæ?* non movere. Omnino H. Conringii ſententia, diſtinguentis inter tempora & res tanquam hiſtoriæ Germaniæ convenientior applauſum meretur, fruſtra eam impugnante Ludolpho de *Introduct. jur. primogenitur. Part. Gener. aph. XI.* de cujus hypotheſi quid ſentendum ſit, v. *diſſ. de Diſiſione regnorum vel quaſi Sect. II. §. 3. ſub Preſidio B. Dn. Hertii habita.* Id ſane extra omnem controverſiam eſt, diſiſiones in Principatibus atque Comitatus olim fuiſſe frequentiſſimas. Libet unum ſaltem ex antiquitate adducere teſtimonium. Sic refert Adlzreiterus *Part. 2. Annal. Bojic. L. VII. n. 7. An. 1423.* litem olim fuiſſe circa quinque annos inter hæredes Bojo-Hollandos de diſiſione Bojicæ Straubinganiæ ſive ſecundæ lineæ, quorum natu maximus invitis patruclibus voluit more Italorum, Hiſpanorum atque Gallorum hæreditatem ſtirpis Bojo-Hollandicæ ex aſſe ſibi aſſerere, excluſis ætate minoribus. Sed hi repugnaverunt, aſſerentes: *Id juris apud Germanos eſſe receptum; pares omnes pari portione hæreditatem adire conſueſſe, nulla habita ordinis naſcendi aut annorum ratione; ſingulis nationibus ſuas eſſe leges, ſe cum Germani ſint, Germanico jure majorum exempla*

exemplo usuros. Pro quibus tandem etiam Imperator Sigismundus sententiam tulit. Coeterum post Seculum decimum quintum divisiones in Principatibus atque quibusdam Comitibus adeò frequentes non fuere, sed jus primogenituræ passim receptum est. Unde quoque hodie multi DD. uti Myler. *de Stat. Imper. c. 21.* Springsfeld. *de Apanag. c. 3.* Itter. *de Feud. Imper. c. 12. §. 11.* Klok. *Vol. 3. Consil. 102. n. 21.* hanc generalem formant regulam: *In dubio jus primogenituræ hodie in Principatibus esse receptum.* Quod universale tamen pronuntiatum antiquum dividendi morem in hoc vel illo Principatu hætenus consuetum vix tollet, nisi de receptione juris primogenituræ aliunde jam constet. Nam esse adhuc hodiernum quosdam Principatus, qui ad mores antiquæ Germaniæ divisiones retinere exemplo Domus Saxoniciæ & Anhaltinæ comprobatur Sprenger. *in Lucern. Imper. c. 2. p. 183. & p. 189.* de Holfatiæ Ducatu v. H. Vultej. *Vol. III. Consil. Marburg. 35. n. 245.* Est autem divisio Territoriorum Germaniæ actus, quo Territorium uni hætenus rectori subiectum in plures pro numero hæredum scinditur partes, diversisque subicitur rectoribus, æqualem ac invicem distinctam potestatem in terras divisas obtinentibus. Atque hanc genuinam & adæquatam divisionis Territoriorum definitionem esse comprobatur H. Grotii elegans locus in *L. II. de J. B. & P. c. 9. §. 10.* *Si dividatur regnum, plura pro uno existunt summa imperia cum suo jure in singulas partes, i. e. quælibet regni divisi pars æquali jure gaudet, nec una in aliam aliquid juris retinet, v. pl. d. diff. de Division. regnor. vel quas. Sect. III. §. 1.* Proinde ubi hi effectus non adsunt, ibi nec vera aliqua divisio intercessisse videtur. Quapropter licet data sint secundogenito à primogenito certæ terræ regendæ salva tamen manente Superioritate Territoriali primogeniti, id divisionis naturam non habet, cessantibus nimirum requisitis, ad essentialem divisionis constitutionem pertinentibus. In eo nihil diversi est, an divisio facta sit in partes æquales, an inæquales; hoc enim pertinet ad modos dividendi accidentales, qui non variant ipsam rem, modo
alia

alia essentiam divisionis. constituenta simul rectè sese habeant, i. e. modo secundogeniti portionem suam eodem jure tenendam accipiant, quo major. natus suas partes possidet verbo: modo omnes fiant regionum Domini. Audiamus, quæ eleganter hanc in rem differit ex praxi D. Seckendorffius in *Addit. des teutschen Fürsten/ Staats* p. m. 72. Noch eine sonderbare Art einer Landes- Theilung befindet sich in praxi, daß ein Land / wenn es zumahl groß / und von Alters her zu einer allgemeinen Regierung aus Schuldigkeit nicht gewidmet ist / in ungleiche Theile gesetzt / und dem Ältesten das meiste / dem andern hinwieder unterschiedliche portiones anderweit zugetheilet werden / entweder aus Testament eines Regenten und Stamm- Herrn / oder aus willkürlicher Vergleichung der Interessenten / und ist mit denen regalien und Hoheiten hiebey auf zweyerley Weise verfahren worden / entweder und einmahl / daß ein jeder in dem seinigen ob gleich größern oder geringern Antheil / für sich allein / als Landes- Fürst regieret / und mit den andern weiter nichts zu thun gehabt / es wäre dann etwa in etlichen / nach Gelegenheit der Lande / untheilbaren Stücken / als da sind Sessiones auf den Reichs- Tügen / Hof- und Appellation- Gerichte / Consistoria, Universtitäten / Berg- wercke / Landschafft- Sachen / in welchen man oft eine Gesantschafft behalten; Oder zum andern / daß die Jüngere allzumahl dem Älteren / als capiti familie, auch in ihren zugetheilten Landen etliche Stücke einräumen / als zum Exempel: die Krieger- und Friedens- Sachen / auch Session und Vertretung auf den Reichs- Tügen und dergleichen. In beyderley Fällen nennen sich gleichwohl mit allerseits Belieben dergleichen vertheilte Fürsten wenigens nicht dann Landes- Fürsten / und exerciren ausser den reservaten alle Landes- Fürstliche jura. Exempla harum inæqualium partitionum passim occurrunt. Sic in Domo Nassovica - Dillenburgensi ex dispositione conventitia Principis Ludovici Henrici secundogenitus

C

genitus

genitus ditionem Drudorff cum omnimoda libera jurisdictione accepit. v. Sprenger. *Lucern. Imper. c. 2. p. 216.* Alia exempla v. ap. Limn. *ad A. B. c. 25. §. 2. obs. 8. Rhet. diff. de provif. aliment. Principibus ultragenitis debita c. 1.* Memorabile inæqualis divisionis exemplum exstat in Domo Hassiaca, quando olim Philippus Magnanimus Gloriosissimæ memoriæ Hassiæ Landgravius inter quatuor suos filios Principatum dividit, attribuentē primogenito *semissem*, secundogenito *quadrantem*, reliquis duobus *residuum quadrantem*, qui omnes propter suas terras peculiari voto in Comitibus usi sunt. v. Acta Hassiaca fol. 87. Imhoff. *Notit. Procer. Imper. L. IV. c. 7. §. 9.* Æqualis vero divisio non uno modo se habet, vel enim omnia dividuntur, aut quædam manent indivisa, quæque vel *communi omnium Imperio subsunt*, vel *à seniore dependent*, uti est jus directorii, jus nomine omnium investituram accipiendi, circularia & comitialia negotia expediendi &c. Sic cum Landgraviatus Hassiæ in duas Domus regnatrices Darmstadinam & Cassellanam divideretur, indivisa relicta sunt iudicium revisorium, Archivum, conventus provinciales, Synodi & vectigalia. v. Rein-king. *L. I. de R. S. & E. class. 4. c. 17. n. 24.* Alia communionis particularis exempla deprehenduntur in Saxoniz Ducatu, v. Sprenger. *Lucern. Imper. p. 112. sequ.* in Domo Anhaltina, v. A. **Des Europäischen Herolds in des zweyten Absatzes zwölfften Punct** p. 267. & plerisque aliis, quæ nunc brevitaris amore non recensemus, modò constet, quid essentiam divisionis constituat.

§. VI.

Individuorum Principatuum ac Comitatum non una eademque figura est. In nonnullis fructus atque redditus territorii tantum inter hæredes dividuntur, ipsum autem Territorium possidetur pro indiviso, daß allein der nieszliche Gebrauch und Einkommen der Lande getheilet/ aber das Fürstenthum und dessen hohe jura in einem corpore unzertrent gelassen werden/ ut loquitur Klokus *Tom. 1. Consil. 7. n. 209.* qualem divisionem in dubio

dubio factam ceneri existimant Reinking. *de R. S. & E. L. I. class. 4. c. 17. n. 16.* Schuzius *Vol. I. Coll. Jur. publ. D. VI. th. 27. lit. (e)* de quo tamen an moribus Germaniæ conveniens sit dubitat Itter. *de Feud. Imper. c. 13. §. 13. in f.* Exempla hujus communis administrationis v. ap. Springsfeld. *de Apanag. c. 10. n. ult.* Add. Limn. *Tom. I. Addit. 1. 9. n. 96. p. 76.* Inter ea an quoque rectè referatur Landgraviatus Hassiæ nunc in duas distinctas Domos regnatrices divisus dubito ex rationibus in sequentibus datis, licet Oldendorpius Jctus quondam Hassiacus Celeberrimus *Vol. II. Consil. Marpurg. 5. n. 97.* existimaverit, ditionem Hassiacam tantum quoad administrationem & emolumenta esse divisam. In aliis Principatibus id moris fuit, ut commune sit toti familiæ regimen, uno tamen eoque majore constituto administratore. Myler. *de Principib. & Statibus Imper. cap. 23. §. 5.* Exempla v. ap. Springsfeld. *de Apanag. c. 2. n. 20.* Add. omninò Dn. Seckendorff. *teutschen Fürsten Staat P. 2. c. 3. §. 3.* Aliis Illustribus familiis hæc regiminis ratio placuit, ut circa administrationem alternent, daß die Länder mit aller Hoheit / jedoch nicht in gleiche Theile / sondern nur Verterung oder Nuthschierungs Weise gesondert werden / ut loquitur Dn. Seckendorff. *d. l.* Exempla hujus vicissitudinariæ administrationis v. ap. Goldast. *de Major. c. 31. n. 21.* Sprenger. *in Ellychn. p. 307. sequ.* Obiter id addendum, magnum errorem Springsfeldij esse, hoc regiminis genus referentis ad classem apanagiorum improprie talium, cum quilibet primo statim aspectu intelligat, nihil neque de essentia neque de natura apanagii id participare. v. Id. *cap. 2. de Apanag. n. 9. 19.* Aliam individua Reipublicæ speciem sub exemplo refert Forstner. *ad XV. Annal. c. 5.* Coeterum libet ex recensitis hucusque variis individuarum Rerum publicarum speciebus sequentes duas prægnantes observationes annotare. **PRIMA:** Pro divisione territoriorum nunquam haberi posse, licet forma regiminis aliquam divisionis umbram habeat. **SECUNDA:** Indivisibilitatem Territorii judicari ex indivisa Superioritate Territoriali. Sanè divisio

emolumentorum, administrationis, nudaque separatio terrarum nullam inducunt veram divisionem, qualem in §. *preced.* definivimus, quia hisce in casibus manet una regnatricis Domus, ex divisione verò propriè sic dicta tot regnatricis Domus quot dividentes adsunt, promanant. Præter allatas individuorum Principatum Comitatumque Germaniæ species restat adhuc una, eaque omnium videtur esse præstantior, scilicet quando solus primogenitus exclusis reliquis succedit, & regimen totius territorii solus obtinet. Atque hæc regiminis forma, uti ipsi Reipublicæ præ omnibus aliis maxima commoda affert, ita quoque hodiernum in Germania est usitatior atque frequentior. Vix enim multos allegaveris Principatus vel Comitatus, qui non hodierna ætate maximo publico bono receperint jus primogenituræ. Exempla v. ap. *Leiser. diff. de Apanagio §. 25. 26. 27. Iter. de Feud. Imper. cap. 12. §. 15. 16.* Denique adhuc una eaque singularis & quidem inter divisionem & primogeniam successionem interjecta species in nonnullis Principatibus videlicet Landgraviatu Hassiæ, & Ducatu Mecklenburgico occurrit, in quibus inter duos natu maximos fratres totum territorium dividitur, reliquis mediante certa annua assignatione à gubernatione exclusis. v. *Myler. de Princip. & Stat. Imper. cap. 23. §. 4. B. Dn. Hert. diff. de Special. Roman. German. Imper. Rebusp. Sect. 2. §. 16.*

§. VII.

Coeterum ne secundogeniti in casu successionis primogeniæ sine re & solatio discedere teneantur, primogeniti non tam ex dictaminè rectæ rationis, quam etiam ex consuetudine moratorum gentium, ac Germaniæ tenentur illis certam portionem vel in terris vel in pecunia prout pacta familiæ exigunt attribuire, quam Germani vocant *Abfindung / Abtheilung /* deputat, & barbara latinitate *apanagium*, quæ vox licet quoad originem ex Gallico vocabulo *apanage* (quicquid alii somnient ex lingua Germanica hunc terminum derivantium v. A.A. ap. *Leyser. de Apanagio §. 3.*) descendat, & apud nos in usu loquendi adhibeatur,
 pro-

propterea tamen non est existimandum, ac si Galli sint primi Con-
 ditores apanagii, aut nos recepto hoc vocabulo simul jura apana-
 gagii in Gallia usitati receperimus. Nam uti jus primogenituræ
 est institutum vetustissimum, ita non minus antiquior est mos
 dandi secundogenitis certam portionem in legitimam sustentationem.
 v. Rhetius in eleganti diff. de Jur. portionis alimentar. filiis
Principum ultragenitis debita c. 1. n. 2. junct. n. 17. Est autem
APANAGIUM secundum mentem B. Hertii pensio, quam primogenitus,
 vel qui de ejus familia est, Superioritatis Territorialis compos
 in pecunia vel redditibus ex certa regionis particula ultragenito
 hujusve heredibus præstat. Ab hac definitione non est diversa,
 quam dedit Illustris Dn. Coccejus, Magnus Jctus & citra dubium
 hodiernorum Publicistarum Princeps, in sua erudita Juris publici
 Prudentia cap. 17. §. 10. *Apanagium*, inquit, est portio bonorum primogenitura
 subjectorum, cæteris liberis masculis, quibus succedendi spes est,
 ad tuendam interim dignitatem debita. Unde nunc facile judicari poterit,
 Springsfeldii descriptionem nimis obscuram atque insufficientem esse,
 quando ille apanagium definiit per assignationem provisionalem
 alimonia Principibus postgenitis factam. v. c. 1. de apanag. n. 47.
 Nam præterquam quod vocabulum provisionis nimis ambiguum sit,
 in eo maximus definitionis Springsfeldianæ defectus conspicitur,
 quod essentia apanagii (quæ qualis sit v. §. 9.) non sit luculenter expressa.
 An rectè apanagium à quibusdam per usumfructum definiatur,
 dubito, siquidem intelligatur ususfructus Romanus. At si sumas
 ususfructum in sensu juris Teutonici, qualis est ille, quem Vasalli
 habent, non adeò contrarius essent. Quo respectu etiam à Feudista
 2. Feud. 23. Feudum per usumfructum est definitum. Imò solent à
 Juris publici Universalis DD. ea regna, quorum alienatio Re-
 gtori est adempta, Usufructuaria appellari, v. H. Grot. L. 1. de J. B.
 & P. c. 3. §. 12. quo intuitu utriusque rectè dicitur, apanagiatos in
 terras in apanagium sibi concessas, habere non nisi ususfructum,
 quippe deficiente prole mascula ipsis non competit facultas de

apanagio testandi & ad alium transferendi, sed hæ terrarum particula eo casu iterum cum primogeniti universo territorio consolidantur, cujus pars jam antea fuerunt. Cæterum circa modum constituendi apanagia omnium regnorum consuetudines variant, proinde circa quantitatem ac qualificatam conditionem nil certi determinari potest, nec unius regni aut familiæ placita allegari possunt tanquam lex, ad quam aliæ sese accommodari debeant, sed hoc dependet ex cujusvis regni atque Principatus libera dispositione, antequam in eo circa hoc nondum aliquid est determinatum. Unde constat, quod *causa Efficiens remota* apanagii sit ipsum jus primogenituræ, *proxima*, vero eadem est cum primogenituræ causa. Nam prout variis modis ipsum jus primogenituræ introducitur, ita quoque iisdem apanagium v. Illustr. Dn. Coccej. d. l. §. 11.

§. VIII.

Quantum verò si illud statim in constitutione apanagii determinatum non sit, de jure Naturæ primogeniti natu minoribus dare teneantur, item quantum in exteris regnis moris sit tribuere secundogenitis, non est, ut nunc inquiramus, nobis jam satis erit, si cognoverimus, quot apanagiorum Germanicorum variæ sint figuræ atque conditiones. Horum autem omnis differentia provenit ex varietate *objecti*, sive rerum, in quibus pensio præstatur. Nam aut in *pecunia* vel *annis redditibus*, aut in *certe terrarum portione* apanagia constitui in Germania hætenus consuevit, quemadmodum hujus rei locuples est testis sæpe laudatus Dn. Seckendorffius d. tr. P. 2. cap. 3. n. 1. qui locus cum sit valde elegans, integrum huc adscribamus: *Bei denen teutschen weltlichen Fürstenthümern und Landen ist dieser merckliche Unterscheid wohl in acht zu nehmen / daß bey vielen / wenn der Landes Herr etliche Söhne und Erben verlässet / dennoch keine Theilung vorgehet / sondern die Regierung der Länder in gesamt behalten wird / und allezeit dem Erstgebohrnen allein zukommt / dergestalt / daß er seinen Brüdern*

dern und deren Nachkommen entweder ein blosses
 Geld zu jährlichem Unterhalt / oder etwas an Lein-
 tern und Herrschafften zu Nutzen eingiebet / und sie
 also vom Lande abtheilet / und findet / sich aber alle Lan-
 des Fürstliche Hoheit darüber vorbehält / oder doch nur
 etliche wenige Stücke verstattet / &c. Atque hisce dictis
 amice adspirat quotidiana experientia. Ita in Serenissima Domo
 Brunsvvicensi ultrageniti certam pecuniæ summam accipiunt,
 v. Sprenger. *Lucern. Imper. p. 219.* nec minus in Serenissima Domo
 Brandenburgica, ut refert Limn. *ad A. B. Tit. 25. §. 2. obs. 4.* In
 Serenissima Domo Hassiaca habent primogeniti electionem, an
 in pecunia aut in terris debitam portionem præstare velint. Vice
 versa in Ducatu Wurtembergico apanagiatis est optio, an in are
 an verò in immobilibus quotam accipere velint. v. Sprenger. *d. l.*
 Intuitu formæ seu qualitatum, quibus secundogenitis debita sua
 portio conceditur, videtur etiam esse aliqua differens ratio.
 Nam quando portio consistit in pecunia aut annuis redditibus, vi-
 detur ea indolem meræ tantum alimentationis & ususfructus
 personalis habere, quæ verò in terris assignatur, qualitatem
 divisionis simulque adjecti dominii affectat, uti Schilterus
 docet. Quæ differentia an firmum habeat fundamentum,
 nunc adeò non disquirimus, id saltem mōentes, ex ea nimis
 imbecille argumentum ad stabiliendum paragium in Germania à
 differentibus sumi. Nam licet paragia in Gallia fiant per mo-
 dum divisionis, & dominium terrarum datarum transeat quoque
 in ultragenitum, tamen non statim sequitur, indolem paragi
 habere, quoties similibus modis (non tamen æqualibus) portio-
 nem suam in Germania ultrageniti accipiunt. Quandoquidem
 in præcedentibus jam pluribus est demonstratum, paragium à solis
 Gallis habere suam determinatam naturam (quod scilicet illud sit,
 quando per modum divisionis, jure dominii atque æquali cum
 primogenito jure partem feudi minorem accipit ultragenitus)
 eosdemque Gallos multa peculiaria jura circa illud constituisse,
 ut

ut patet ex §. 3. *supr.* quæ non posse pro lubitu applicari ad obvientes similes in Germania casus, non tantum propterea, quod intuitu nostræ Reipubl. Statuta Gallorum sint jus aliquod peregrinum, verum etiam quia multæ inter paragium Gallicum, & hanc constitutionem apanagii in terris intercedunt dissimilitudines, quarum quædam jam *supr.* §. 4. adductæ, quibus nunc addi potest adhuc illa, quod essentiam divisionis non habeat, quoties in Germania nostra ultrageniti consequuntur certam terrarum partem, quam tantum administratorio jure eosdem tenere, ex iis quæ *supr.* §. 5. 6. de essentia divisionis prolixè disseruimus constat. Non obstantibus, quod Generosus Dn. à Seckendorff. *l. all.* adhibeat terminum **abgetheilet** / imò in scriptis publicis pragmaticis hujus conditionis apanagiati vocentur **abgetheilte Herren** / quia ex solis vocabulis nullius genuina rei natura atque conditio dijudicari potest, præsertim si cum iis propria ejus indoles non convenit. Neque eam mentem Domini Seckendorffii *d. l.* esse, ac si existimet, divisionem territorii per constitutionem apanagii in terris fieri, ex iis liquido apparet, quando tantum jus utendi i. e. utile dominium *v. §. preced.* apanagiatis in eas terras tribuit, & Superioritatem Territorialem etiam in ultrageniti portionem penes primogenitum remanere scribit. Ne nunc afferam, vocabula **abgetheilte und abgefundene Herren** in pactis atque testamentis Illustrum promiscuè sumi, ita ut tales etiam dicantur, quos apanagiatos propriè tales esse nemo est, qui dubitat. Conf. Myler. *de Princip. & Stat. Imper. c. 22. Textor. Jur. publ. Stat. Imper. Tit. I. n. 75. & Tit. IX. n. 37.* Add. locus Seckendorff. *supr. all.*

§. IX.

Coeterum propter hanc variam apanagiorum Germanicorum indolem & conditionem, melioris doctrinæ gratia quidam DD. & quidem omnium primus Springsfeldius, apanagium distinxere in *proprium* atque *improprium*. Quæ distinctio omninò optimo fundamento nititur, ac frustra à Schiltero cæterisque dissentientibus pro merè chimerica, soliusque Springsfeldiani cerebri

cerebri invento habetur. Licet enim Springsfeldius primus author hujus distinctionis existat, tamen jam ante eum illa in ipsis rerum argumentis obtinuit. Illud verò appellari solet apanagium *proprium*, quod *perfectam essentiam communemque apanagii naturam retinet*. Essentia autem apanagii consistit in eo, quod qui illud constituit, debeat esse solus regionis Dominus, ipsiusque Superioritas Territorialis sit indivisa, integra, ac secundum omnes partes illibata. Etenim idèò introductum est in regnis jus primogenituræ, cujus consequens est constitutio apanagii, ut evitentur mala tum ex communione, tum ex divisionibus promanantia. Ubi itaque penes solum primogenitum non est regimen territorii, sed hoc vel est cum cæteris commune, aut per partes scil. *subjectivas*, ut loquitur H. Grot. *L. 1. de J. B. & P. c. 3. §. 17.* divisum, ibi omnis juris primogenituræ & apanagii essentia deficit. Unde apparet error Springsfeldii jam *supr. §. 6.* notatus, qui vicissitudinariam regiminis administrationem annumeravit apanagio improprio, item Limnæi *ad A. B. c. 25. §. 2. obj. 11.* Sprengeri *in Adject. ad Lucern. p. 602.* aliorumque DD. apanagium improprium appellantium, quoties secundogeniti certam terrarum portionem cum omnibus regalibus, prærogativis, redditibus, commodis eo jure quo natu major regionem possidet, consequuntur, primogenito manente capite familiæ. Quis enim non videt in priori casu obtinere communionem, in altero veram divisionem, quibus positus locus non est apanagio. Add Dn. Seckend. *l. supr. §. 5. all.* Communis autem natura apanagii ea videtur esse, quod secundogenitis non plus tribui soleat quam quod ad legitimam eorum sustentationem pertinet, exclusis prorsus ab omni regimine. Verum hæc naturalia non ita insunt apanagio, quin salva ejus essentia contrahentium voluntate mutari queant. Hinc apanagii essentiam non minus retinet, licet *ultra-genitus portionem suam accipiat in terris cum jurisdictione particulari in eas terras*, imò licet præterea consequatur nonnullorum regalium exercitium, dicam amplius, licet *circa administrationem*

D

totius

totius territorii in quibusdam cum primogenito concurrat, modò primogeniti, vel qui de ejus familia est, Superioritas Territorialis maneat indivisa, cujus divisione demum essentiam apanagii tolli ante probavimus. Neque existimandum est, si secundogeniti memoratorum jurium compotes fiant, dividi Superioritatem Territorialem primogeniti. Nam terræ datæ in apanagium manent pars totius territorii, cujus Dominus est primogenitus: nec illa jurisdictio particularis cum terris ultragenitis indulta officit aliquid Superioritati Territoriali primogeniti, nam ea est tanquam particularis huic tanquam universali subordinata. v. Illustr. Dn. Coccej. in *Jur. publ. Prudent. c. 27. §. 15. inf.* (quod quando est, nullam divisionem obtinere supr. §. 5. probatum.) Planè uti Archiducum Austriae, Marchionum Brandenburgiae, Ducum Holsatiae aliorumque Principum Superioritas Territorialis illibata subsistit, licet habeant illi in suis territoriis admodum potentes Comites & Barones, qui suas ditiones cum omni jurisdictione aliisque eximiiis juribus possident. Ne nunc afferam, interdum Viduas Illustras, praefecturas quasdam in dotalitium accipientes, in iis ex liberalitate concedentis exercere jurisdictionem tam in Ecclesiasticis quam Secularibus, quo ipso tamen Superioritas Territorialis Regionis Domini etiam in illas partes, quæ dotalitii jure subjectæ sunt, nil detrimenti patitur. Nam hæ personæ, ut & apanagiati, similibus egregiis juribus mactati, ea exercent nomine Regionis Domini, & ut formula in tabulis conventionum Illustrium haud infrequenter occurrente, id exprimam, *vi commissionis perpetua.* Commissarium autem non nomine proprio, sed Committentis sibi commissa expedire noto notius est. Neque quicquam detrahitur Superioritati Territoriali primogeniti, si secundogenitus gaudeat exercitio nonnullorum regaliū, nam regalia non includere Superioritatem Territorialem latè probavit Fromman. in elegant. *diff. de Condomin. territor. cap. 3. §. 4.* quippe quæ & in privatos cadere posse salva Superioritate Territoriali Regionis Domini, experientia abundè docet. Denique etiam manet indivisa Superioritas Terri-

Territorialis primogeniti, licet ille consensum secundogeniti in aliquibus negotiis expediendis simul adhibere teneatur. Nam hoc ipso nil aliud quam temperamentum affertur administrationi primogeniti, quod diversum est à divisione jurium summæ potestatis, qualis est illa, quando populus cum rectore civitatis in ipso exercitio summi imperii ita concurrat, ut negotiis gerendis realem simul tribuat efficaciam, cujus rei luculentissimum præbet exemplum Imperium nostrum Romano-Germanicum, in quo Jura Majestatica inter Imperatorem atque Status Imperii sunt divisa, quamvis qui Sacræ Cæsareæ Majestati adulari cupiunt, nostrumque Reipubl. Statum remota omni vera prudentia civili considerant, non dubitent pro Monarchico eum defendere, de quo alibi. Interim talis divisio Superioritatis Territorialis minime contingit in præfenti casu, cum secundogenitus, cujus consensus à primogenito requiri debet, non alio quam nudo consiliario jure polleat, planè uti infrequens non est, ut interdum Regionis Dominus in causis Territorium concernentibus Status suos provinciales in consilium adhibere teneatur, quo ipso tamen ipsius Superioritati Territoriali nihil decedit, licet ea hoc ipso temperetur. Quæ omnia hucusque dicta nunc amplius ex ipsis conventionum tabulis inter primogenitum & ultragenitos passim stabilitis comprobantur, in quibus expresse Superioritas Territorialis primogenito reservata apparet, quod manifestum indicium indivisæ Superioritatis Territorialis est, quo posito paragioloocus esse non potest, ut supr. §. 4. jam adstructum. Atque ne hæc solummodo dixisse videar, libet exempli loco afferre verba conventionis, inter Serenissimum Landgravium Hassiæ Castellani, & Serenissimos Principes Rheinfelsenses, quos alias Dn. Lombardius in classem Paragiatorum detrusit, ex Rec. Hass. de Anno 1654. §. 7. *vers.* Dingenen aber sollen und wollen vor hochgedachten Herren Landgraffen Wilhelms Fürstl. Gnaden oder Dero nachfolgende regierende Fürsten/ auch Herren Landgraffen Ernst Fürstl. Gn. und Deroselben

D 2

Nach

Nachkommende in der Nieder-Gravschafft Casenelbogen bey denen Deroselben obspecificirter Gestalt überlassenen actibus Superioritatis, wie auch bey dem exercitio ihrer hohen und niedern Obrigkeit / mero & mixto Imperio & jurisdictione so wohl in Criminal- als Civil-Sachen geruhig lassen / und darin unter dem Vorwand der Jhro obbesagter massen reservirten Superiorität keinen weitem Eintrag zufügen.

Et in §. ult. d. Rec. Principes Rheinfelsenses renunciant allen und jeden actionibus, was deren ins künfftige in einigerley Weise moviret und erdacht werden könnte oder möchte / gegen das so wohl von Jhro Kayserl. Majest. als auch durch jüngsthin Osnabrüggischen Frieden-Schluss bestätigte *Jus primogeniturae* und die alleinige Landes-Fürstl. Regierung.

Ecquis autem ex hisce non videt crassissimum errorem Dn. Lombardii? Nam si remanet Serenissimo Landgravio Hassiæ Cassellano Superioritas Territorialis salva, etiam quoad terras Serenissimis Principibus Rheinfelsensibus datas, quomodo Hi possunt cum Illo æqualem potestatem obtinere? Superioritas enim Superioritatis non datur, qualem tamen ne quidem dicti Principes consecuti, quia Superioritas Territorialis non transit, etiam si alicui cum omnimoda jurisdictione castrum vel oppidum datum sit, ut testantur Sixtin. 1. d. regal. c. 5. n. 3. sequ. Carpzov. d. L. Reg. l. 3. c. 10. Sect. 3. n. 17. Michael de Jurisdic. §. 69. Surdus Consil. 275. Et quid aliud innuunt finalia verba die alleinige Landes-Fürstliche Regierung / quam Serenissimum Landgravium Cassellanum esse solum Regionis, cujus pars manent terræ in apnagium concessæ propter indivisam Superioritatem Territorialem, Dominum. Si autem est solus respuit omnem parem.

§. X.

Ex dictis in §. preced. nunc haud dubiè fluit, vanum esse conatum eorum, qui hanc distinctionem tanquam merè cerebri-
nam impugnant. Nam entia quæ retinent suam essentiam propter
muta-

mutationem ordinariæ suæ naturæ sunt tantum impropria, non
 verò in aliam distinctam speciem degenerant, uti constat exem-
 plo feudorum, quorum quædam licet à primæva naturali consti-
 tutione defleant, (v. g. quando feudum in pecunia constitutum,
 aut successio in feudis etiam ad fœminas est extensa, & quæ sunt
 alia irregularia) propterea tamen non desinunt esse feuda, cujus
 effectus ille est, ut in iis, in quibus nulla mutatio ex pacto con-
 trahentium contigit, retineant communem feudorum rationem.
 v. Struv. *Synt. Jur. Feud. c. II. apb. 8.* Eodem modo hoc dici potest
 de apanagio, ita ut licet illud per varia familiæ pacta interdum à
 communi sua naturæ migret, retinet tamen ordinariam suam con-
 ditionem, in quantum non est immutatum, modo essentialia ejus
 illibata mancant, ex quibus suum esse & appellationem quævis res
 sumit. Equidem hîc oggannit Schilterus *d. diff. §. 34. Atqui Apa-
 nagium improprium non retinet essentialiam apanagii, h. e. modum pro-
 visionis, sed incidit in speciem contradistinctam divisionis scil. etsi in-
 æqualis.* Enimvero exposita supr. §. 5. 6. natura veræ divisionis,
 facile nunc apparet, falsum esse suppositum Schilteri existiman-
 tis essentialiam apanagii tolli, si secundogenitus terras peculiariter
 regendas consequatur. Nam nulla hisce casibus contingit divi-
 sio, dum portio illa terrarum manet pars totius territorii, per
 cujus universum districtum sese exserit Superioritas Territorialis
 primogeniti sive constituentis apanagium. Et quæso si paragium
 esset, quando ut Schilterus vult, per modum divisionis secun-
 dogenitis in terris debita sua portio datur, quænam itaque nunc
 est differentia inter paragium, & divisionem territoriorum. Illa
 sane esse nequit, quod paragium præsupponat divisionem in par-
 tes inæquales, divisio autem territorii fiat æqualiter. Nam jam
supr. §. 5. ostensum, inæqualitatem non obstare, quo minus vera
 divisio esse possit, modò alia rectè sese simul habeant. Unde
 quomodo dissentientes paragium distinguant à vera divisione ter-
 ritoriorum, ego sanè non video, quæ tamen alias in se invicem
 sunt diversa. Cœterum illud addendum, frustra ac præter neces-
 sitatem

sitatem à Dn. Ludolpho *in tr. de jur. primogen. Part. Spec. aph. 12. n. 3. 4.* jus primogenituræ itidem dispesci in proprium atque impro-
 prium propter hanc apanagii distinctionem. Primogenituræ enim
 natura non immutatur propterea quod secundogenitus etiam
 nonnullis juribus gaudeat, nam primogenitus nihilominus solus
 regimini præest, ut ante ostendimus. Sanè si illud temperamen-
 tum quod in dictis casibus affertur Superioritati Territoriali, in-
 duceret improprietatem aliquam, distinguenda etiam esset Super-
 ioritas Territorialis in propriam atque impropriam. Sed non
 sunt entia præter necessitatem multiplicanda, ubi neque utilita-
 tem neque fundamentum aliquod habere videntur.

§. XI.

Hæ itaque recensitæ successionis species obtinent in Ger-
 manici Imperii Principatibus, à nobis cum in finem nunc expo-
 sitæ, ut eruditus Lector eo citius intelligat, quam commentitia
 sit illa distinctio paragii & apanagii in Republica nostra Romano-
 Germanica. Nam quocumque modo etiam ea explicetur, tamen
 ejus usus ostendi nequit, dum quas Schilterus paragii species con-
 stituit, eas plerasque ad apanagiorum classem pertinere, vel alio
 jure censendas esse nunc apparet. Accedit quod nullum scri-
 ptum pragmaticum, nullum testamentum, aut conventio Princi-
 pum, aut sententia summorum judiciorum proferri possit, in qui-
 bus mentio paragii fiat, quod tamen vice versa de apanagio dici
 nequit. Atque licet ipse terminus apanagii improprii in diplo-
 matibus publicis adeo frequens non sit, id tamen nobis non ob-
 stat, sufficit quod ipsa vox apanagii, tanquam genus sub se suas
 species complectens, in tabulis Principum sæpius legatur. Quæ
 omnia nec ipse Schilterus negare potest, proinde distinguit inter
modum loquendi vulgarem, & modum arguendi. v. d. diff. §. 36. Ego
 tamen valdè dubito, an hæc rem absolvant. Nam omnis modus
 arguendi debet conveniens esse legibus, prout enim ea loquuntur,
 ita debemus argumentari. Nonne enim J Cro loquenti sine lege
 erubescendum est? Nonne irriti se exponit, quoties quis produ-

cit

cit argumentum omni legum autoritate destitutum? Frustra autem provocatur in Germania nostra ad jura Gallorum; at vero in nostris legibus patriis ne vestigium quidem de paragio extat, unde posset argumentum aliquod desumi. Ut profecto ille modus arguendi non minus commentitius esse possit, quam ipsum paragium in Germania est.

§. XII.

Unde nunc obscurum amplius manere nequit, insignem audaciam esse Schilteri, de Republ. nostra literaria alias meritissimi Jcti, aliorumque hanc exteram doctrinam de Paragio invita nostra Jurisprudencia publica ad Principatus Germaniæ applicantium. Est equidem omni laude alias dignum institutum illorum, qui novitatibus inveniendis operam collocant, siquidem illud fiat in iis disciplinis, quæ rationis scrutinio subjectæ sunt, ac privatorum inventis facile innovari possunt. At Jurisprudencia nostra tam publica quam privata non subest mutationi atque arbitrariæ interpretationi Jctorum, quia Jctus est sub lege, non supra legem. Proinde dolenda est hodierna Reipublicæ nostræ infelicitas, qua gloriæ sibi multi vertunt, quo plus novitatum in Jurisprudenciam invehere possint. Qui ausus eo majorem reprehensionem nunc merentur, siquidem iis tolluntur jura, in Republica nostra alias constituta. Atque quilibet ex præcedentibus facile animadvertet, multum multum doctrinam de paragio nocere stabilito hodiernum juri primogenituræ. Quandoquidem si id admittendum esset, secundogenitos accipientes debitam suam portionem in terris, esse pares cum primogenito quoad potestatem, subverterentur omnia jura primogenituræ, nec etiam obtineretur finis, ob quem illa alias sunt introducta, scilicet ut regnum aut Principatus maneat indivisa. Quamobrem omni modo nunc obsistendum nascenti huic novæ doctrinæ, non tantum ideò, quia principiis Juris publici nostri ac juri *resolutorio* est adversa, verum etiam quia aliquando tumultus magnos in Imperio nostro excitare potest. Nam experientia testatur, apanagiatos multa sæpissimè in suis concessis terris sibi sum-

sisse,

fiffe, quæ ad solum regionis Dominum spectarunt, unde potuissent magni motus resultare, nisi amicabili via hi excessus essent compositi. Sed quid fieret, si ipsis parilem potestatem cum primogenito attribuamus? Quid prodesset Principatibus introductio juris primogenituræ, cum quo paragium stare non potest, ut supr. §. 4. jam probatum? Cæterum ut optior sufficientissimè à nobis hætenus demonstratum est figmentum paragii Germanici, quod neque ad classem Principatum dividuorum neque individuorum pertinere ostendimus. Non ad dividuorum, quia aliud est paragium, aliud divisio territorii, neque individuorum, quia paragium constituitur secundum genuinam suam naturam à Gallicis inditam per modum divisionis.

§. XIII.

Nunc ordine libet procedere ad Castigationem Vindiciarum Hallensium, quarum ob causam præsentem laborem suscepimus. Ut verò eò clarius malitia Vindicis in cavillando omnibus pateat, placuit Vindicias illius integras huc adscribere, & per distinctas literulas ad necessaria meas qualescunque annotationes statim subijcere, quæ satis detegent Vindicis nequitias atque nugas. Missis tamen capitibus primo & ultimo Vindiciarum, & nonnullis paragraphis notisque subjunctis in capite secundo & tertio, in quibus nihil occurrit, quod nobis nocere possit, aut quo dissertatio Hertiana impugnetur, aut quæ mereantur attingi, aut quæ non partim ex hætenus dictis, partim ex dicendis jam implicite refellantur. Cæterum, ut in uno conspectu B. Lectores habeant etiam ea quæ à nobis contra impugnationes Vindicis sunt præstita, ita Summaria sequenti Sectioni præmissa ordinavimus, ut in uno latere exhibeantur Summaria eorum in Vindicis paragraphorum, qui dissertationi Hertianæ sunt oppositi, & statim ex adverso nostrarum qualiumcunque in eos animadversionum.

SECTIO-

SECTIONIS SECUNDÆ
CAPUT PRIMUM,
exhibens
CASTIGATIONEM
IN
VINDICIARUM HALLENSIUM
CAPUT SECUNDUM.

CONSPECTUS

VINDICIAR.

- §. I. *V*indicia parantur non deductio-
nes iustæ & plenariæ contro-
versæ, sed quasi triplicæ.
- §. II. *O*bscuritas & ambiguitas ab *Au-*
tore dissertationis in titulo com-
missa monstratur & emendatur.
- §. III. *P*refationis errores multiplices.
(1) *Q*uod paragii nomen paucis de-
mum annis in *Jurispr. Germanic.*
invehi coepitum sit.
- §. IV. (2) *Q*uod paragii nomen magis
sit insolitum quam apanagii.
- §. V. (3) *Q*uod idè sit noxium, quia
ex disciplina exterorum petitum.
- §. VI. *F*alsa promissio *Antagonista* se
demonstraturum doctrinam de
paragio esse noxiam.
- §. VII. *D*isceptationem presentem non
referendam ad *logomachias* nisi
usus ejus hic non ostendatur.

CASTIGAT.

- D*emonstratur defectus paratarum
Vindiciarum ex variis argumen-
tis, easque triplicæ nomine infi-
gniri non posse ostenditur.
- N*ullam prorsus in titulo obscuritatem
latere, jejunamque *Vindiciæ* emen-
dationem esse exponitur, subjun-
ctæ simul emendatione tituli, *Vin-*
diciæ præfixi.
- H*unc primum errorem ex falso suppo-
sitione præfationi imputari luculen-
ter probatur.
- A*tque hujus assertionis veritas à nobis
est ostensa.
- H*ic fallacia mala illationis ex verbis
Hertianis à *Vindice* admissa de-
tegetur.
- P*romissam demonstrationem *B. Hertianæ*
præstitisse, manifestamque hic
Vindicem agere mendacem osten-
ditur.
- I*n hoc *Vindici* assentimur, castigavi-
mus tamen eum in aliis ineptus in
illo §. admissis.

E

VINDI-

VINDICIAR.

CASTIGAT.

- §. VIII. *Doctrinam tamen erroneam non prodesse Springsfeldianis.* Nec eam iis nocere, modo profut iis, quorum jura hac defenduntur.
- §. IX. *Nec doctrinam de paragio nocere juri primogenitura, sed saltem ineptis §. Cius.* Hoc prorsus demonstratum non est.
- §. X. *Nota breves ad prioras tres paragraphos Antagonista.* Eas non nisi pueriles & nugosas esse variis ex argumentis declaratur.
- §. XI. *Ad paragraphum quartum notatur nimis ejus saltus, quod incipiat à Schilteri thesi demum vigesima secunda.* Ratio genuina illius saltus offertur, quem reprehendere non nisi cavillatoris est.
- §. XII. *Summa dictorum à Schiltero in prioribus thesibus quindecim.* { Hos paragraphos nos inserere omisimus, cujus ratio à nobis adducta in Annotat. ad §. XI. lit. (d) (e)
- §. XIII. *Item in thesi decima sexta ad vigesimam secundam.* Ostenditur falsitas hujus imputationis, simulque nequitia Vindicis.
- §. XIV. *Ostenditur, Antagonistam isto saltu parum decenter se gessisse.* Nec minus Vindicem hos consueti sua stultitia falso imputare B. Hertio monstratur.
- §. XV. *Et in excerpando alio loco Schilteri commississe fallaciam divisionis.* Nec non in hoc §. Vindicem prorsus insanire, ac infinita delirantis sui animi documenta edere.
- §. XVI. *Porro adversus Schilterum attulisse ironicam questionem plane insulsam.* Hoc probatum non esse, pluribus deducitur, patefactis simul horribilibus absurditatibus Vindicis.
- §. XVII. *Et à paragio ad fratragium infeliciter argumentatum esse.* Ineptum Censorem demonstrationis Hertiana hic Vindicem egisse luculenter probatur.
- §. XVIII. *Antagonistam differentiam inter abgetheilte und abgefundene Herren infeliciter impugnasse.* Vindicis effrons convitiandi rabies in imputando B. Hertio impudentia vitio.
- §. XIX. *Ejus impudentia in imputanda Schiltero mente plane aliena.* Absurditas sequentis hujus brevioris tractationis ob oculos ponitur.
- §. XX. *Transitus à fusore demonstratione Sophismatum ab Antagonista commissorum ad breviorum & magis summariam.*

§. I.

Sed dum vindicias distinctionis inter paragium & apanagium promitto, per vindicias non intelligo demonstrationem doctrinæ de jure primogenituræ, jure in idem paragii & apanagii, & reliquorum, quæ huc pertinent, ista enim omnia præsupponimus, jam facta esse ab illis, qui huic controversiæ ansam dederunt, de quibus in capite præcedente actum. Igitur sub conceptu vindiciarum nostrarum imaginaberis tibi ex disputationibus (a) advocatorum judicialibus triplicam, (b) quæ dicta in positione

(a) Imitatus est Vindex in parandis suis Vindiciis Advocatos, & quidem quod expressè fatetur quoad ordinem quem in disceptationibus forensibus vulgò observant, quod tacitè in omnibus lineis testatur quoad mores, maleferiatis præsertim Advocatis familiares, quos ex praxi expertus eleganter describit Carpzovius *P. I. Const. l. def. 19. n. 4. Nihil hodie, inquit, familiarius atque jucundius Advocatis & Causidicis est, cum commissarum sibi lituræ infirmitatem rationibus satis mutare non possint, quod vel in colligatore, vel in ipsum etiam judicem convitiando, cavillando, oburgando, maledicendo, procacius & effrenatus irvebanur, licet plus noceat anserinus ille strepitus, quam profu &c.* Debuisse sane Vindex si se Advocatorum gregi associare voluerit, prius probè perpendere regulam, quam ipsis præscribunt Sacratiss. Imp. in l. 6. §. 1. C. de postuland. *Ante omnia universi Advocati agant quod causa desiderat; temperent se ab injuria. Nam si quis adeò procax fuerit, ut non ratione, sed probris putet esse certandum, opinionis sua imminutionem pavetur: nec enim comiventia commodanda est, ut quisquam, negotio derelicto, in adversarii sui contumeliam aut palam pergat aut subdole.* An ergo hujus moniti notitiam non habuit Vindex? Non opinor, quia ille, qui summos in utroque jure honores ambit, & jam in numerum Advocatorum receptus est, hæc puerilia ignorare minimè debet. Quare itaque hoc præceptum Imperatorum susque deque habuit? Scilicet ut connatae suæ ac prorsus dissolutæ maledicentiæ semina eò copiosius per orbem eruditum dispergere possit.

(b) Triplicæ nomen hisce Vindiciis tribuitur ex pessimo supposito, quod Bethius primam positionem fecerit, cujus falsitatem in animadvers. *ad §. 3. h. cap.* ostendemus. Interim si triplicam Vindici scribere placuerit,

tione prima & potiffimum in replica aduersus duplicam aduersarii corroborare fatagit. Uti enim hic advocatus peritus non nau-
 seam movere solet Lectori, in positionibus præcedentibus dicta
 ac demonstrata repetendo, aut digressionibus impertinentibus
 omnia alia, quam quæ ad rhombum faciunt, differendo, sed
 potius breviter & succincte ea, quæ in duplica aduersarii de novo
 allata sunt, refutare solet, reliquis ad scopum nihil vel parum
 facientibus intactis; ita & ego non differam de usu hujus disqui-
 sitionis, non de exemplis ab utraque parte allatis, non defendam
 minutias, in quibus forte & in scripto Schilteriano (c) erratum
 esse potuit, modo id negotio principali non præjudicet; sed
 solum inquiram, (d) an eæ rationes, quæ ab aduersa parte ad-
 uersus doctrinam Schilteri allatæ sunt, momentum & pondus
 habeant, nec ne; reliqua omnia prætermittam, tanquam ad sco-
 pum meum non pertinentia.

§. II.

Quamvis autem non ubique laudabile sit, aduersus titulos
 scripto-

anne scivit, triplicas hodie per R. J. de Anno 1654. §. 52. non admitti, nisi
 causa cognita. Cui autem hujus causæ cognitionem subjecit? Ni fallor
 stolido suo ingenio, quod uti omni solida rerum cognitione destituitur,
 ita prorsus ineptum est, ad causarum harum gravissimarum cognitio-
 nem ineundam.

- (c) Si in valorem Schilterianæ doctrinæ penitiùs inquisivisset Vindex, forsitan
 nunquam animum appulisset ad hasce Vindicias scribendas, quia statim,
 si quid ingenii in ipso fuisset, deprehendisset commenta assertionum
 Schilterianarum. Dum verò præconceptis hic delectatur opinionibus,
 non potest non in investiganda veritate coecutire.
- (d) Utinam rectè inquisivisses, & oppositas rationes Hertianas solide destru-
 xisses, quod alias il faciunt, qui non per calumniam alterum erroris
 arguere instituunt. Enimvero in hoc omnis Tua inquisitio consistit,
 quod vel formes meras sophisticas conclusiones, multa supponas, ac
 more bajulorum & anicularum convitieris, unde non potest Tua im-
 peritia ac infantia omnibus non eclarescere.

scriptorum & dissertationum subtiles (a) magis, quam utiles controversias movere; si tamen appareat cauto defensori, adversam partem etiam in titulo (b) fallaciam aliquam occultasse, vitio ei verti haud poterit, si & titulo larvam detrahat, & sic in limine artificium adversarii intempestivum ostendat. Agere sibi proposuit autor in titulo *de commentitiis apanagii & paragii distinctione in Romano Germanici Imperii Principatibus profanis & Comitatus.* Cum vero *commentitiis distinctionis* vox hic sit valde ambigua, & ea visa lectores, nescio quem vagum conceptum sibi imprimere valeant, statim ab initio non optimæ causæ indicium est, quod autor, cum id facile & forte paucioribus verbis facere potuisset, lectorem his verbis obscurioribus seducere mauerit, ut alia omnia potius suspicaretur ex rubrica dissertationis, quam de quibus postea agitur in nigro. Etenim poterat per commentitiis distinctionem &c. (c) intelligi. 1. (d) Quod tota distinctio inter paragium & apanagium sit merum ens rationis parum sanæ, omni fundamento rationabili destituta, aut 2. (e) quod distinctio quidem

- (a) Dic potius *insulsas ac juveniles*, quales Tu jam contra Titulum moves, ut ostendemus. Ipse autem de Tuo instituto judicas, id minus esse laudabile. Apage itaque ter, otiose, ac turpissime Grillifex.
- (b) Est fallacia in Tuo fallaci cerebro, nonnisi meros fallaciarum, argutiarum, atque Sophisticationum spiritus generante.
- (c) Jam muscas captat Vindex in puro aere, ac tales ambiguos significatus contorquet, qui Sophistæ malitiosi luculentum indicium præbent. Sed videamus muscarium nostrum, annon captatas muscas expellere queamus.
- (d) Recte mi Vindex percepisti intellectum rubricæ dissertationis Hertianæ, modo respicias, quod tamen dissimulas, ad Principatus Germaniæ, in quibus utique merum ens rationis est distinctio apanagii & paragii. Nam ad distinctionem duæ res requiruntur, quæ sibi invicem sint distinguendæ. Ubi autem una saltem adest, ibi non est distinctio, ob defectum ejus, à qua distingui debet. Jam autem in præcedentibus pluribus demonstratum paragium in Germania non dari.
- (e) Nemo sanus hunc conceptum ex insignito titulo sibi formabit de dissertatione

dem ipsa bene se habeat, sed commentitia explicacione sit corrupta. 3. (f) Quod illa commentitia explicatio erret, si respicias mores Galliarum, unde petita fuit. 4. (g) Quod illa distinctio utrumque se habeat intuitu morum Galliarum, tamen commentitia ejus applicatio sit, sive appanagium sive paragium spectes, ad mores Germaniarum, qui videlicet ex antiquitatibus patriarum potius, quam ex moribus peregrinis sint explicandi. Ex istis quatuor significatibus primus & ultimus sunt primarii, & ex nativa verborum significacione statim mentibus legentium se offerentes, duo intermedii sunt paulo longius quaesiti, ac jam paululum contorti, cum

tatione Hertiana. Nam rubrica non agit de commentitiae distinctio- nis explicacione, nec de commentitia distinctio- ne in universum, verum habito semper respectu ad Principatus & Comitatus Germaniarum, quas ultima verba rubricae sunt semper combinanda cum prioribus, quas tamen Vindex ex malitioso animo quasi non viderit semper invicem in se separavit, de quo quid judicandum sit, eleganter innuit JCrus in l. 24. ff. de LL. *In civile esse velle judicare, nisi tota re perfecta.*

- (f) Multo minus ille tertius significatus alicui in mentem venire potest ex ante dictis. Nam dum subjicitur in Principatibus Germaniarum hanc distinctio- nem esse commentitiam, eo ipso indigitatur non esse praesentem disquisitionem, an quoad mores Galliarum ea distinctio recte explicetur.
- (g) Neque hunc significatum ex rubrica sibi imaginabitur prudens Lector, qui novit esse tantum controversiam de commentitia applicacione paragii, non apanagii, quippe quod in Germaniarum Principatibus non ex moribus Galliarum, aut privata Doctorum applicacione, sed introducto jure primogeniturae fluxit. Hinc non nisi stolidus esset, qui ex titulo ita inferre vellet: Si commentitia est distinctio paragii & apanagii in Germaniarum, sequitur quod neque apanagium neque paragium in Germaniarum detur, qualem, ut bene sentio, absurdam illationem ex rubrica extor- quere vult Vindex, afficto illi hoc quarto significata, quem tamen me- ram Vindicis chimerae, nemini eruditorum in mentem venientem esse intelligetur jam ex dictis lit. (d). Ob defectum enim paragii in Germaniarum ab apanagio distinguendi commentitia haec Gallica distinctio dicitur, quae talis nihilominus manet, licet apanagiorum in Germaniarum frequens usus sit.

cum aliud sit commentitia distinctio, aliud commentitia explicatio distinctio in se bonæ; sed volui tamen & hos addere, ut liberalior sim, (b) & ostendam me esse paratum ad condonandum (i) auctori, si vel ex illis unum, quamvis longius quæsitum in mente habuisset, etsi lectorem & tum seduxisset, expectantem, se multa in dissertatione lecturum, de inanitate totius distinctio- nis, vel certè de ejus totius, & adeo etiam apanagii (k) inepta applicatione ad successiones in principatibus Germaniæ. (Scilicet, ut noster addit, *profanis*, ne videlicet lector seducatur, & putet etiam in Episcopatibus ecclesiasticis obtinere successiones, jura primogenituræ, apanagia & paragia. Quæ tamen hic noto, non ut irrideam (l) curam locutionis exactæ intempestivam, sed potius, ut urgeam, eum, qui ita circumspectus est in re levissima, ne omitteudo vocem *profanis* culpa, secundum stilum juris Romani levissima, seducat lectorem, etiam plane stupidum, ne in mente

(b) In formandis grillis, nugisque profundendis.

(i) Vide mi B. L. quanta sit Vindicis frivola ostentatio, qui vult propter calvos atque lepidos contortos significatus, qui tum in mentem Auctoris dissertationis, tum eruditi Lectoris nunquam incident, adhuc veniam concedere.

(k) Non nisi imperitus atque ineptus lector, qualis est Vindex, hoc sibi ex titulo promittere potest, ut lit. (d) (g) jam ostensum.

(l) Absurdissima profecto est captatio vocis *profanis*, quam Vindex in rubro intempestivè positam esse garrit, cum tamen omnes accurati Scriptores Juris publici etiam citra necessitatem eam apponere soleant. cujus rei ex multis exemplum præbet locus Seckendorffii supr. Sect. 1. §. 8. all. Unde apparet effrons malitia Vindicis, qui ut Horatius *L. 1. Sat. 4* scribit: *Dummodo sibi excutiat risum, non loc cuiquam verbulo parcat*, etiam si sibi contradicere debeat. Supra enim scripserat vagum conceptum sibi titulum dissertationis Hertianæ imprimere, nunc exactam locutionem, qua vagus ille conceptus reprimatur, reprehendit. Equidem id inde inferre vult Vindex, quod ille censuram mereatur, qui in minimis est circumspectus, in aliis vero quæ majorem accuratorem poscunt, est negligens. Sed hoc falsò B. Hertio imputari nostra hæc- nus dicta abunde probabunt.

mente sibi concipiat Principatus ecclesiasticos, etiam majorem circumspeditionem adhibere debuisse in termino *distinctionis commentitia*, ne videlicet per negligentiam ejus crassam, latam & valde supinam lector etiam eruditus seducatur, ut quodcunque potius distinctionis commentum aliud quam quod autor voluit, sibi conciperet.) Jam cum dissertatio ipsa & ejus initium statim ostendat, nec ex supra memoratis quatuor (*m*) significationibus commentitiæ distinctionis ullum esse objectum tractationis, non conqueri posset autor, si non ejus negligentiam valde supinam hic accusarem, sed gravius quid, & cui lata culpa proxima est, de eo suspicer. Nimirum vexat eum non distinctio ipsa inter paragium & apanagium, non apanagii ex disciplina Galliarum tanquam exteræ regionis ad principatus Germaniarum profanos facta applicatio; hæc omnia concoquere potuit, id saltem dolet, ut in præfatione conqueritur, quod *insolitum paragii nomen & diversa ejus ab apanagio indoles ex disciplina exterorum regnorum petita*, (quam adeo indulget, eamque veram esse concedit) *in juris publici Germanici prudentiam invehi cæperit*. Quis hunc sensum quæreret in titulo, aut etiamsi omnes divinationis artes possideret, divinaret? (*n*) Sed malumus tamen & hic æquiores esse. Absolvemus autorem ab omni fraude, imo & gradum culpæ magnæ ipsi non imputabimus, sit levis culpa, sit etiam levissima, per

(*m*) Dixi lit. (*d*) primum significatum convenientem esse scopo atque tractationi dissertationis Hertianæ, modo sano sensu accipitur, respectivè scilicet ad Principatus Germaniarum.

(*n*) Et tua tamen fatuitas hunc sensum invenit? Non credo quod tu omnes divinationis artes solus possideas. Sed dicis ex præfatione hunc sensum Te percepisse, non ex ipsa rubrica. Laudo insignem Tuam prudentiam, quod verum fontem inquisiveris. Cæterum postquam invenisti genuinum rubricæ significatum, non debuisses adeo malitiosus esse, & tot ineptos ac stolidos significatus adhuc contra eam movere, eo ipso enim ostendis Tuam improbitatem, ac manifestam cavillandi libidinem, qui licet noveris veram tituli explicationem, nihilominus asseris, vagum conceptum eum Tibi imprimere.

per melicet, si modo intelligam autorem quid velit. Adjuvabo etiam, & emendabo ejus in scribendo obscuritatem vel tribus literis. Agere voluit *de commentitia paragii ab apanagio distinctione in R. G. Imperii Principatibus, &c.* (o) Quia videlicet putavit sufficere apanagium. Quod si tamen adhuc clarius mentem suam exprimere voluisset, dixisset cordate, se exhibiturum esse *defensionem apanagii improprii, adversus ejus & impugnacionem & commentitiam paragii ab apanagio distinctionem.* Nam hic est, ni fallor, scopus dissertationis. (p)

§. III.

Antequam vero ad eam propius accedamus, non levi pede tangenda est *præfatio*, sed inquirendum potius, annon & hic

F

forte

- (p) Est certe stolidæ hæc emendatio. Nam si ita formatum fuisset rubrum dissertationis, potuisset quis facile existimare, quasi à B. Hertio non negaretur paragium in Germania, illumque id præcipuè suo scripto demonstrare intendere, commentum esse Doctorum paragium in Germania distinguendum ab apanagio, cum sit vel unum idemque, aut alio modo explicandum. Non afferam, quod illa correctio adeo bene latina non sit, quemadmodum totus Vindicis stylus in his Vindicis adhibitus parum concessurus est literis obscurorum Virorum.
- (p) Miror sanè Autorem Vindiciarum dum ita prolixus hæctenus fuit in perstringenda rubrica dissertationis Hertianæ, non majorem impendisse industriam in accurate formando titulo suarum Vindiciarum. Quid enim ille promittit? Nimirum Autorem velle Vindicias scribere contra eos, qui in universum negant distinctionem inter Paragiam & Apanagiam. Quem itaque habebit adversarium? An B. Hertium? Minimè. Ille enim semper atque semper quoad Galliam inter hæc duo distinctionem admittit, saltem quoad Principatus & Comitatus Germaniæ jam eam commentitiam esse dicit. Et tamen contra Eum has Vindicias scriptas esse, ex tractatione apparet. Hinc lator de occasione, qua mutuo humanitatis officio Vindicem efficere possumus, ejusque in scribendo obscuritatem & insufficientiam ita emendare, quod ille scilicet intenderit exhibere *Vindicias distinctionis inter Apanagiam & Paragiam in R. G. I. Principatibus profanis & Comitibus, adversus commentitiam ejus impugnacionem.* Nam hic est ni fallor scopus Vindiciarum.

forte lateat status controversiæ distinctius propositus, ne statim in limine impingam ipse, & ignoratione elenchi, ut Scholæ loquuntur, laborem. *Pauci sunt Anni, in quibus in juris publici R. G. prudentiam invehi capit insolitum paragii nomen, & diversa ejus ab apanagio indoles ex disciplina exterarum regionum petita.* (a) Sunt hæc ea ipsa verba, quæ modo ad eruendum sensum tituli attuli, adeoque ex illis quidem nihil colligere possum, quod me erroris convincat. Non tamen sunt ea prætercunda, quia, ni insigniter fallor, duo hic latent capitales errores auctoris dissertationis. Nam primo falsissima est assertio, quod paragii nomen paucis demum annis invehi coeptum fuerit in jurisprudentiam publicam, cum in capite præcedente (b) ostensum fuerit, jam anno undecimo seculi decimi septimi illud paragii nomen, & quidem simul cum apanagio in doctrinam juris publici fuisse inductum, (c) & ab apanagio distinctum, item postea à Springs-

- (a) Non dubito, quemlibet eruditum Lectorem vel nobis tacentibus facile judicare posse, quo sensu intelligendum sit, quando B. Hertius nomen Paragii ejusque doctrinam ad Principatus Germaniæ applicatam factum noviorum temporum appellat. Nimirum quod ante Schilterum non existat aliquis Jctus, qui usum vocis paragii ejusque indolem ex Gallia petitam ad Germaniæ Principatus transferre ausus fuerit, *constituendo certas Paragii in Germania species, easque viris exemplis Illustribus comprobando*, in hisce enim consistit veræ applicationis natura.
- (b) Ubi auctoritatem Betsii adduxerat, cujus locum nos jam supr. *Sett. I. §. 4. in pr.* expendimus, ostendentes, planè paragii jus non esse, quo quasdam familias in Germania usas esse tradit. Eo minus nunc potest ex illo loco inferri, quasi ille primus applicaverit hanc doctrinam ad Germaniæ Principatus, præsertim si consideremus, quod in meræ relationis historiciæ terminis maneat, nec offendat usum vocis de paragio practicum in Jurisprudentia nostra publica, cujus necessitas alias illi incumbit, qui novæ in Jurisprudentiam inductæ doctrinæ auctor dici amat, aut ab aliis pro eo venditari potest.
- (c) Ergo nunc ante tempora Betsii, qui seculo præcedenti vixit, Jurisprudentia nostra publica nihil scivit de apanagiis? Risum teneatis amici!
quid

Springsfeldio, (qui primus noviter insolitum, & apud Gallos pariter ac Germanos hactenus inauditum apanagii improprii nomen in jus publicum (d) invexit,) idem paragii nomen cum differentia ab apanagio fuisse retentum. (e) Hæc si ignoravit adversarius, ignorantia crassa & supina est, indicans, quod plane illotis manibus negotium hoc susceperit; si scivit, fraus & dolus est non laudabilis, ut mitissime dicam, eo tendens, ut Schilterus tanquam novator, & qui *doctrinam antea non receptam in jurisprudentiam Germanicam introduxerit, traducatur.* Ut de imprudentia adversarii nihil dicam, fraudem adhibentis nemini magis noxiæ quam ipsimet. An enim putavit, lectores fore tam stupidos, ut etsi ipse affectaret ignorantiam doctrinæ prope ante seculum

F 2

lum

quid notius est, constitutionem apanagiorū, eorumque doctrinam cœvam esse ipsi introductioni juris primogenituræ, cujus originem in secul. XV. nos supr. rejecimus. De solo nomine apanagii si se intelletum velit Vindex, nihilominus errat, nam & illud in tabulis conventionum publicarum jam ab anterioribus ante Betsum seculis usurpatum esse, multæ chartæ docent. Præterea locus B Hertii non de solo vocabulo paragii intelligi potest, sed de ejus in Jurisprudentiam simul inveſta doctrina, cujus primus author idè Betsius dici nequit, quia nuda historica relatio, aut solitaria vocis paragii facta mentio ad id non sufficiunt. Ne nunc dicam, quod jam lit. (a) monitum, applicationem proprie fieri ad certos singulosque casus, nec subsistere in universalibus, qualia omninò sunt, & quidem paucissima quæ de paragio in Germania memorat Betsius d. l.

- (d) Invenit quidem Springsfeldius primus hunc terminum apanagii improprii, eo ipso tamen nihil novi in Jurisprudentia nostra publica constituit, quippe jamdudum ante Springsfeldium apanagia impropria in frequenti usu fuerunt, nam introducto apanagio tanquam genere, introductæ simul sunt species *proprium* atque *improprium*.
- (e) Quæ Springsfeldius in *tr. de Apanag. c. ult. in pr. de paragio* affert, ea quoque in meris terminis universalibus subsistunt, nec ab eo ad Principatus Germaniæ transferuntur, quare & frustra ad Springsfeldium tanquam antiquiorem applicatorem hujus doctrinæ ad Germaniam provocatur. Add. quæ diximus infr. Cap. II. ad §. 6. lit. (d)

lum in jurisprudentiam introductæ, lectores tamen, vel parum versati in historia literaria, id ignorarent. Cui non notus Betsius & Springsfeldius? prope dixerim: cui non notus Hylas: (f) Deinde, etsi verum esset, Schilterum primum introduxisse terminum paragii ejusque ab apanagio differentiam in jurisprudentiam publicam; nec id multum poterat prodesse antagonistæ Schilteri. Vivimus enim in seculo, ubi scomma novatoris (g) desit esse injuria, cum quotidie viri eruditissimi ostendere soleant, multis emendationibus novis opus esse ad purgandam jurisprudentiam, & præcipue publicam ab erroribus vetustis, (h) quorum defensores ab iis, quos novatorum titulo insigniunt, rursus veteratorum encomio non raro honorari solent.

§. IV.

Cum vero ex hætenus dictis etiam constet, à Betsio & Springsfeldio apanagii & paragii nomen in jus publicum Germanicum simul introductum esse, (a) mirari forte posset aliquis, cur paragii tantum nomen pro (b) insolito habuerit noster, nisi con-

stare

(f) Potuisset profecto Vindex, si micam boni Viri possideret, hisce sarcasticis locationibus optimo jure abstinere, quia nostra hætenus dicta abunde comprobant, quam imbecillia sint tum in defensionem Schilteri tum oppugnationem Hertii allata.

(g) Quousque licentia sit Jctis in Jurisprudentia aliquid innovandi tradidimus jam in Sect. I. §. 12.

(h) Scil. Jctorum, non verò possunt in ipsa Jurisprudentia publica, quæ continet leges publicas aliquid emendare, aut novi introducere, quia hæc facultas penes solum legislatorem est, qui uti leges dat, ita quoque eas emendat, atque innovat. Hoc verò cum sibi sumserit Schilterus, parum dubito, quin nomine Innovatoris jure meritoque insigniatur.

(a) Hoc falsum esse jam in §. preced. variis ex argumentis ostendimus.

(b) Habet pro insolito nomen paragii intuitu nostræ Jurisprudentiæ publicæ, non verò intuitu Scriptorum, qui utique ante Schilterum mentionem hujus vocis in suis scriptis fecerunt, sed ut ex natura applicationis ostensum, non applicativè, sed mere relativè. Præterea illa relatio Betsii est admodum obscura, dum saltem paucissimis refert, se comperisse

quas

staret ex supra dictis, Jctos plurimos, qui haectenus Springsfeldii doctrinam de apanagio improprio coeca fide secuti sunt, ac hoc modo solius apanagii memoriam in scriptis suis propagarunt, in causa esse, (c) ut paragii nomen à Schiltero ex tenebris in lucem revocatum pro insolito ab ignorantibus historiam controversæ habeatur. Sed hac ignorantia certe non laborare debebat ille, qui Schilterum refutare voluit, inprimis, cum Schilterus statim initio dissertationis suæ digito quasi lectorem in doctrina paragii ad Betsium remittat. Igitur & hæc ignorantia, si vera est, ad classẽ latioris culpæ, si affectata, ad artes pugnantium referenda erit, ubi illud dictum valet; *Dolus an virtus, quis in hoste requirat?*

§. V.

Porro id in dictis præfationis verbis video maximè uffisse Antagonistam, quod paragii nomen & diversa ejus indoles ab apanagio *ex disciplina exterorum regnorum petita sit*, quodque ejus applicationem ad jura Germaniæ adeo pro noxia habuerit. (a) Ego vero valde doleo, quod Antagonista tam delicato & nauseabundo stomacho præditus sit, ut distinctiones ex disciplina exterorum regnorum petitas in Jurisprudentia Germanica ferre

F 3

non

quasdam familias jure paragii usus fuisse in Germania. Quis autem sanus nunc ex hac succincta relatione inferet, Betsiũ vocem doctrinamq; paragii in Jurisprudentiam Germanicam introduxisse? An enim hoc sufficit?

- (c) De causa quæ Schilterum ad hoc scriptum perficiendum permoverit, modo nunc taceas, v. quæ diximus supr. *Sett. I. §. 1.* Inverte potius, Schilterum non potuisse suæ novæ opinioni veritatis aliquem colorem aspergere, nisi in speciem provocaret ad obscuram relationem Betsii, quam tamen omni fundamento destitui supr. *Sett. I. §. 4.* jam animadvertimus.
- (a) Falsarius es, & manifestam fallaciam malæ compositionis atque illationis in verbis Hertii hic admittis. Non enim B. Hertius doctrinam de paragio ideò noxiam esse existimat, quia est ex disciplina exterorum petita, sed quia non congruit receptis usitatique hucusque in Romano-Germanico Imperio juris publici principiis.

non possit; & vereor adeo, ne totam Jurisprudentiam nostram reformet, (b) quæ, quanta quanta est, repleta est distinctionibus ex disciplina exterorum Regnorum, puta Romani & Longobardici petitis. Quod si forte noster principiis jurisprudentiæ, quæ tempore Imperatoris Maximiliani I. florebat, imbutus sit, ubi Juri credebant, flosculum insignem jurisprudentiæ esse, si Justinianus Imperator in recessibus imperii vocaretur antecessor Maximiliani in imperio; non debebat tamen Francicum regnum, unde distinctio paragii & apanagii est petita (c) pro magis peregrino habere, sed recordari poterat, Carolum M. primum ex Franciæ regibus Imperatorem Romanorum, eo ipso, dum Germaniæ Rex erat, simul fuisse Franciæ Regem, imo Galliam tum fuisse insignem regni Francici partem; Poterat conferendo mores Germanorum à Taciti ævo ad nostra tempora cum moribus Romanorum, & ab ortu Regni Francici ad hodiernum diem cum moribus Gallorum discere, majorem perpetuo convenientiam

(b) Eheu quam jejuna est Vindicis illatio a juribus peregrinis in Republ. nostra nunquam receptis ad jura peregrina publica autoritate introducta, quæ noxia nunc amplius non sunt, quia ad Statum Reipubl. nostræ accommodata, ex quorum numero si jura paragii quoque essent, ea profecto non ideo forent noxia, quia peregrina sunt, quemadmodum omnia alia jura extera hodiernum in Imperio nostro usitata, propter peregrinitatem suam illi non sunt damnosa, quamvis laudabilius sit, ut propriis nostris a nobismet ipsis latis legibus utamur. Cæterum doctrina de paragio neque publicè est recepta, neque ad principia Reipubl. nostræ aptata, quin potius iisdem e diametro adversatur, quemadmodum hoc jam *sect. I. §. 12.* pluribus est ostensum.

(c) Falleris mi Vindex, nam Franci tempore Caroli M., sub quo Gallia & Germania unita fuere, nihil scivère de apanagio & paragio, id quod exinde patet, quia illi nulla juris primogenitura habita ratione æquales semper instituerunt divisiones, v. Excell. Dn. Thomasi *in Not. ad Monzambani. c. 1. p. 44. sequ.* Neque in Comitatus aut Ducatus apanagio vel paragio locus tunc temporis esse poterat, quoniam illorum conditio ea ætate nondum fuit hæreditaria, ut *pl.* ex historia ostendit

tiam fuisse, inter mores Germanorum & Francicos, seu, ut hodie vocamus, Gallicos, quam cum moribus Romanorum aut Longobardorum. (d) Sed esto etiam, supponamus in gratiam Antagonistæ, inconueniens esse, petere indolem paragii Germanici ex moribus Gallorum, tanquam exterorum, eamque applicare ad principatus profanos Germanorum, neque sic tamen à duplici errore se liberare poterit. Nam initio nec Betsius, nec Schilterus paragium Gallicum ejusque indolem in Galliis applicuerunt ad mores Germaniæ, sed potius uterque differentiam paragii Gallici & (e) Germanici satis palpabiliter exposuit. Deinde si paragii applicatio ad mores Germaniæ ideo noxia est solidi jurispublici principiis, quia paragium ex disciplina exterorum

ostendit B. Dn. Hert. in Diss. d. *Origin. & Progress. Special. German. Imper. Rerumpubl.* Ad hæc ex historia novimus ante tempora Familiae Capetingiæ in Gallia nullum jus primogenituræ obtinuisse, & certum est, apanagium paragio esse antiquius, v. Springsfeld. *de Apanag. c. 1. n. 50. sequ.* En itaque lapsus Vindicis, a tempore Caroli M. distinctionem apanagii & paragii repetentis.

- (d) Desine nugarum mi bone Vindex, alias jam in principio Lectores stupore Tuo enecas. Quorsum enim hæc omnia quæ prorsus impertinenter hic affers. Sit, mores Gallicos majorem convenientiam cum Germanorum habere, quam mores Romanorum aut Longobardorum. Quid jam inde contra nos? Id forsitan ex eo probas, Legislatores nostros in recipiendis peregrinis iuribus potius ad Gallorum quam ad aliorum exterorum jura respicere debere, quia illa propter majorem convenientiam se facilius ad Statum Reipubl. nostræ accommodare patiuntur. Verum ita jam Tibi lis erit cum Legislatoribus nostris, non nobiscum, quia hæc nunquam negamus, sed id tantum dicimus, jura peregrina non posse pro lubitu a privatis citra autoritatem publicam in Jurisprudentiam nostram introduci, præsertim si illis ipsis evertantur alia juris publici nostri stabilita principia.
- (e) Primo, paragium Germanicum commentum esse jam *supra Sect. 1. §. 4.* est demonstratum, deinde, si quod esset paragium in Germania, illud tamen principaliter veniret ex applicatione morum Galliæ, quia primæva

rum regnorum (f) petiitum; cur non etiam noxiam putavit applicationem apanagii ad mores Germanorum, cum Betsius (g) apanagium simul cum paragio ex illa exteri regni disciplina in jurisprudentiam Germaniæ introduxerit: imò cur apanagium improprium tanto amore prosecutus est, (b) quod suam nativitatem ne quidem disciplinæ illius Regni, sed solo (i) cerebro Springsfeldii debet, nisi forte sub Springsfeldio Jovem, & sub apanagio improprio Palladem sibi imaginatus est. Ita ubique, & quorsum me vertam, persuadear, (k) Antagonistæ pro ratione voluntatem sterisse, ejusque censuram ex merito & supremo arbitrio vexare voluisse paragium, contra apanagio ex gratia dedisse veniam.

§. VI. Sed

primæva ejus institutio & modificatio debetur Gallis, a quibus appellationem, esse atque indolem suam traxit, v. *supra* Sect. I. §. 3.

- (f) Efficta est hæc Tua illatio, ut lit. (a) jam notavimus. Nam nos non ideo noxiam applicationem paragii esse existimamus, quia est ex disciplina exterorum petita; sed quia illa ipsa tolluntur alia jura publicè in Imperio nostro magno alias cum bono constituta.
- (g) Ante Betsium vocabulum apanagii jam in Germania in usu fuisse ad §. 3. *lit.* (c) dictum. Interim quid si largiamur in gratiam Vindicis, Betsium primum autorem invectæ vocis apanagii in Jurisprudentiam Germanicam esse. Quid nunc iade? Sanè præter solam vocem nil amplius ab eo introductum esse dici potest. Nam apanagia jam a longo tempore ante Betsium in Germania determinatam naturam suam habuère, ita ut nulla applicatione morum exterorum indigerint.
- (b) Quia congruit solidis juris publici nostri fundamentis.
- (i) Si solum vocabulum *improprium* intelligas posset hoc admitti, verum si rem ipsam, quæ hoc ipso indigitatur consideres, ea fluit ex introductione juris primogenituræ, quippe quod admittit tam apanagium improprium, quam proprium, ut *supr.* toties quoties ostendimus, longeque antiquior est ætate Springsfeldii.
- (k) Vindicem in conspectu orbis literarii nugari voluisse, talia proferentem argumenta, in quibus pueri imperitiæ atque stoliditatem ejus non satis flagellare possunt.

Sed (a) audienda tamen etiam est altera pars. Pergit Noster in præfatione, quod existimaverit, se operam minimè lufurum, imo veri amantibus gratiam facturum esse, si ex professo ostenderet, quam noxia & quam detrimentosa solidis & usitatis hucusque in Romano-Germanico Imperio publici juris principis, imo amplius ipsi peroratorius juri esse queat illa applicatio insoliti nominis paragii, & diversa ejus ab apanagio indolis ex disciplina exterorum regnorum petita. Ergo mihi maximopere cavendum erit, ne triumphum canam ante victoriam, sed ante omnia refutanda erit illa demonstratio, quam ex professo sibi Antagonista in sua differtatione proposuit. Verum ò unam id fecisset, quod hic in præfatione promisit. Jam nescio quam ob rem amphora cœperit institui, currente vero rota, res in urceum exierit. Est enim vel Diogenis (b) lucernam adhibeas, istam demonstrationem, quam ex professo intendit noster, in nullo differtationis

Anti-

G

- (a) Audi modo rectè, auresque Tuas nugarum excrementis prorsus obturatas prius expurga.
- (b) Adhibe potius lucernam sapientissimi Epiteti, de quo referunt, eum semper cum lucerna in tenebris sedisse, veritatemque inquisivisse, & hanc lucernam ipsam deduxisse ad culmen veritatis. Sed quia metuit Vindex, ne si hanc lucernam Epiteti adhibere vellet, de eo idem judicium feratur, quod de stupido aliquo homine, hanc lucernam emere volente Italus quidam Dàn. Bartoli in tr. dell' huomo di letre Part. 1. p. m. 4. refert: *E famosa, inquit, la stoltezza d'un povero ricco, che vedendosi un Bue, e volendo pur divenire un' Aquila, si comprè à gran prezzo la lucerna, al cui povero lume vegliando Epiteto divenne un Sole della Sapienza morale. Ma una lucerna poteva illuminar lui se le carte, ma non l'ingegno; dar luce à gli occhi, ma con che pro de gli studii, se cieca era la mente?* Hinc vult adhibere Vindex lucernam Diogenis, in qua ille non ad veritatem investigandam, sed ad mordendos homines usus est, ut pueris notum. Quid igitur jam amplius mirum, quam quod non tantum veritatem assertionum Hertianarum plane non invenierit Vindex, verum etiam quod mordentis ac convitiantis Diogenis vestigia in omnibus Vindiciarum lineis existant?

dilapsus est, & his expeditis, ubi lector vel maximè expectaret illam in præfatione promissam ostensionem, filum totius discursus subito abruptit. Quid ergo dicam? An & hic lusit Antagonista? An se excusabit, se minimè promississe ostensionem aut demonstrationem illam, sed saltem dixisse, *non injucundum fore, si id faceret*; at vero conditionatam locutionem non esse promissionem: An etiam afferet, se non dixisse, quod applicatio doctrinæ de paragio sit *noxia* juri primogenituræ, sed solam, *quod noxia esse possit*. At vero notum esse, quod & doctrinæ maximè salutaris noxiæ esse queant, si quis iis abutatur. Nolo hic quicquam desinare, sed quamvis nulla alia excusatio, quæ uti possit, mihi occurrat, cum tamen hæc, quas modo memoravi, nimis callidæ sint, vellem potius auctori ad quamvis, etiam supinam negligentiam provocanti, aut brocardico Glosfatorum vulgato utenti veniam dare, cumque a dolo absolvere, quam ut eum in re dubia de fraude & hic adhibita accusarem.

§. VII.

Interim nec auctor, nec lector benevolus vitio mihi vertet, quod in vindiciis his nec ego aliquid dicturus sim de usu totius disceptationis. Neque enim mihi proposui ultra ea, quæ ab Antagonista adversus Schilterum allata sunt, progredi, sed potius aliis hæc discutienda relinquo. Sed tamen de eo velim persuasos esse lectores, uti auctor absque dubio non credidit, se

G 2

litrem

monstrationis desideratæ sedes luculenter a nobis est jam patefacta. Unde plurimi de præfati Tuæ longa exserptione dissertationis Hertianæ id judicabunt, Te illam ipsam voluisse talem facere Tuæ impunitæ & cocitatis, de qua forsitan adhuc quenquam dubitaturum existimasti. Si enim hanc recensionem omisisses, saltem ille qui dissertationem Hertianam non habet, Tibi fidem adhiberet, quam tamen nunc apud neminem invenies, quia propria Tuæ relatio, in qua tamen bonam fidem admodum adhuc desideramus, abunde docet, quam turpiter & falsò B. Hertio imputaveris, illum promissam demonstrationem non præstinisse. Sed transeant cum his cæteræ hujus §. sarcasticæ locutiones, quæ per se nunc in fumum abeunt.

litem Schiltero movisse super vocabulo aut termino; ita & mihi certo constare, non meram logomachiam esse, cujus gratia cum adversario disputamus, sed omnino in controversiis, quæ de apanagio improprio, vel paragio moveri solent inter personas illustres, veram doctrinam magnum momentum afferre (a) ad earum justam definitionem, contra falsam doctrinam noxiam esse, partim illis, qui jura primogenitorum defendere susceperunt, cum hoc modo non possint non famam & existimationem suam apud imparciales, & omnium maximè apud posteritatem prostituere, partim illis, quorum jura impugnantur, (b) quia & adhuc hodie in media quamvis jurisprudentiæ genuinæ luce, mundus tamen regitur opinionibus. Sed ista quidem prolixius discutere, præsentis, ut dixi, non est instituti.

§. IIX.

Non tamen id alienum erit à scopo meo, si vel duobus verbis ostendero, nec doctrinam erroneam de apanagio improprio multum prodesse Springsfeldianis, nec doctrinam veram de pa-

- (a) Laus DEO, quod aliquid sapidi hic proferat Vindex, alias vix tria adduxit verba, ubi non stuporem ingenii sui monstret. Pluribus vero hic non confirmabimus assertionem Vindicis, cum sup. Sect. 1. §. 2. hæc jam a nobis sint præoccupata.
- (b) O bone Deus, quantilla est sapientiæ in Vindice mensura. Delirat iterum, ne quis forsan existimet, eum consuetum insipienti morem exuisse. Sic, sententiam nostram noxiam esse tam nobismet ipsis, quam secundogenitis Principibus, sufficit, modo non noceat Imperii nostri Principatibus. Neque tamen illa damna ex hac sententia ad nos redundantia tam gravia erunt, ut superare nequeamus. Nos enim non impugnamus jura illorum, quibus revera ex indulto legum nostrarum aliqua competunt, sed quibus saltem a cerebris Dd. quædam adscribuntur. Propterea famam atque existimationem nostram non amittemus; Videant modo illi, qui hæc jura invita nostra Jurisprudencia secundogenitis tribuunt, quomodo notam temerariæ audaciæ effugiant.

de paragio noxiam esse posse majoribus natu, aut illis, qui eorum jura defendunt. Prius quod attinet, solent Springsfeldiani (ita enim liceat brevitatis studio una voce appellare eos, qui apanagium improprium à Springsfeldio excogitatum defendunt) asserere, quod in apanagio improprio etiam major natu habeat jus primogenituræ propriè dictum, id est, quod in quæstionibus dubiis, & quæ per pacta aut conventiones non sunt expressis verbis determinatæ, in dubio sit pronuntiandum pro primogenito, (a) uti in casu, ubi apanagium, quod proprium vocant, est constitutum. Sed præter Schilterum jam alii Juri, qui terminum apanagii improprii retinuerunt, istum errorem agnoverunt, & correlatum apanagio huic improprio dederunt etiam jus primogenituræ improprium; (b) cum quibus adeo, si litigarem, forte logomachia foret. Sed Antagonistam revera hac parte Springsfeldianum esse, si non ex tota dissertatione, certe vel ex digressionem illa de comitatu Lipiaco pateret.

§. IX.

Quod vero doctrina de paragio non noceat majoribus natu ad defendenda sua jura & prærogativas (ex solidis videlicet

G 3

ccc

- (a) Rectè percepisti mentem Springsfeldianorum mi Schilteriane. Annò itaque hæc doctrina multum favet juri primogenituræ, cujus favor propter insignia quæ secum fert commoda publica, per se alias majoribus debet esse? sed videamus qua ratione ea sit noxia, id quod Vin- dex nunc demonstrabit.
- (b) Ridicula est hæc demonstratio. Primo enim jam supra Sect. 7. §. 10. in fin. a nobis ostensum, præter necessitatem distingui a Dn. Ludolpho jus primogenituræ in proprium atque improprium. Sed demus hanc distinctionem rectè sese habere, tamen illud vocabulum improprium non poterit plus nocere juri primogenituræ, quam quantum primogenito nocet, quod secundogenitus talia eximia jura nanciscatur. Diximus autem multis in locis *supr. Sect. 1.* superioritati Territoriali primogeniti nihil officere constitutionem apanagii improprii, quippe quæ expresse in pactis primogenito reservari solet.

et juris principiis) adversus postgenitos, jura sua adversum
 æqui bonique regulas extendere gestientes, vel exinde patet,
 quod jus paragii quomodocunque etiam hæcenus sit exposi-
 tum, nunquam postgenitos majoribus natu exæquet, sed sem-
 per reverentiam debitam illis inculcet, & prærogativas primo-
 genitorum intactas relinquat. (a) Unde nocet saltem doctrina
 paragii indoctis juris primogenitorum defensoribus, qui pru-
 dentia civili destituti, (b) nesciunt prærogativis dominorum
 suorum debito modo uti, & in vanis ac jam explofis sententiis
 asyla obsoletæ & antiquatæ jurisprudentiæ quærentes, indicant,
 se

(a) Utinam hic prolixius explicasset Vindex, in quibusnam consistant
 prærogativæ primogeniti stante paragio. Sed jam callide abruptit,
 locutiones suas obscuras relinquens, ne forsan, si earum probatio
 exigeretur, provocare teneatur ad mores Gallorum, qui has solum-
 modo determinarunt. In Germania enim nihil constitutum de præ-
 rogativis, quæ primogenito præ paragiato competunt, sed tantum
 novimus prærogativas primogeniti præ apanagiato. Cæterum si eas
 Vindex ponit in sola præcedentia, parum probat. Nam & ea com-
 petit primogenito, etiam ubi nullum jus primogenituræ in Principa-
 tibus obtinet, sed realis facta est divisio territoriorum. vid. Meleth.
 Goldast. L. 1. d. Major. c. 22. Quas alias forsan si agat Vindex, mihi
 imaginari non possum.

(b) Ecce B. L. pudendam Vindicis arrogantiam, sedamque de se conce-
 ptam existimationem, quasi ille solus sciret prudentiam Civilem.
 Forsan scholas Politicorum aliquando a limine salutavit; aut didicit
 Politicam ex scriptis Clauf. Narrii, aut ex tractatu Politico Autoris
 Anonymi, cui titulus: *Nebulo Nebulorum* Genuina enim prudentiæ
 Civiles fundamenta si jecisset, aliter de assertionibus Hertianis judica-
 ret, quippe quæ ex solidis Politicis principiis sunt deductæ. v. Diss.
 Hert. §. 5. in f. & §. 13. in f. & passim. Tace proinde mi Vindex de Tua
 prudentia Civili, qui in omnibus paginis atque lineis innumera impru-
 dentia Tux documenta edis. Disce prius quid sit prudentia. Ubi
 inter omnes definitiones, quotquot etiam earum sunt, non possum
 Tibi meliorem commendare, quam qualem dedit Sanctus Hierony-
 mus d. Civit. Det. *Prudentia hominis est, nosse mensuram suam, nec im-
 peritia sua orbem testem facere.*

se eos non esse, qui tantis stipendiis & salariis tam amplis honoribus ad jura Dominorum suorum defendenda honorari mereantur. Quorum character genuinus ille est, ut vel leviter ostensa eorum insufficientia statim elament de doctrinis noxiis, & ineptè postulent, ut principes eorum scripta gladio defendant, qui tamen conducti sunt, ut acta gladii calamo suo defendere debeant, nec principibusalaria dant, sed potius hæ ab illis accipiunt. (c) Hs unice commendo dicta Lactantii de odio veritatis, (d) & cum jam non consilium juridicum aut politicum scribam, sed vindicias pro Schiltero, ad rem ipsam, unde paulisper digressus eram, revertor.

§. X. Ap-

(c) Deploro Vos Lectores tam avidè hucusque expectantes ex Vindice audire, quomodo paragium non noceat juri primogenituræ. Ecce Vos decepti, prolatis meris ineptiis, quæ vestræ expectationi non respondent. An enim vel minimam ratiunculam adduxit, quæ Vos possit in ipsius partes allicere? Profecto si Vindex voluisset Vos persuadere, nostros de noxia paragii doctrina clamores esse ad classem eorum referendos, quos sæpe excitare solent, qui argumentis insufficientibus instructi, aliter suæ hypothese applausum aut colorem conciliare nequeunt, debuisset prius firmis argumentis probare, nostras querelas fundatas non esse. Unde cum hoc turpiter omiserit, licet in summariis suis promiserit, nihil contra nos efficiet, quæ Satoryico suo more hic crocitat. Potius ea quæ in Sect. I. §. 4. & 12. pluribus differuimus, clarissimè evincunt, viz ullam sententiam magis noxiam esse juri primogenituræ, quam quæ de paragio circumfertur.

(d) Dicta Lactantii de odio veritatis Vindex parum convenienter commendat B. Hertio, quia ille in præfatione dissertationis suæ publicè testatus est, se unice in gratiam veri amantium hujus illustri argumenti expositioni operam impendisse. Imo nescio, annon potius hæc Lactantii monita sint commendanda Vindici, qui manifestum veritatis osorem eo ipso se declarat, dum nonnisi frigidis ineptiis atque horribilibus absurditatibus impugnavit assertiones Hertianas, quæ licet forsitan verissimis ac solidissimis fundamentis non nitantur, (quod tamen nos jam non concedimus, idque potius cordato partibusque haud adducto Lectori/judicandum reliquimus) tandiu tamen

versè

Apparet vero ex summariis supra descriptis, Antagonistam in prioribus tribus dissertationis suae paragraphis agere tum de etymologia paragii & apanagii, tum de utriusque definitionibus quoad mores Gallorum, ubi & simul ostendit, quomodo moribus Gallorum *paragium* à *fratragio* differat. Jam etsi circa has positiones nonnulla distinctius monere possim, v. g. quod *paragium* multo verosimilius à cognatione, Gallis *parentage*, (a) quam à *Paribus* descendat; quod, dum Antagonista in definitione *paragii*, (ubi menno fit, quod secundogenitus *paragium* teneat a primogenito, *absque tamen homagio*,) id cum

veræ manent, usque dum firmiter rationibus ab alio destruantur, & qui meris nugis contra eas incedit, is hoc ipso majorem veritatis splendorem illis adjicit, ac præter imbecillitatem suam quam monstrat, incurrit simul apud bonos notam frivoli cavillatoris, omnes ingenii sui nervos eo saltem intendentis, ut veritatem dubiam reddat, parumque propterea curantis, sive id rationibus sive sophisticationibus fiat.

(a) Omni dubio caret, eam esse verosimiliorem derivationem, quæ præter externam literarum convenientiam simul naturam, indolemque rei clarè exprimit, non verò eam, quæ per multas ambages demum deducitur, & ubi tandem nondum liquido de convenientia constat. Unde nemo negabit, majori verosimilitudine niti derivationem Heretii, *paragium* deducentis a *paribus*, nec non quæ cum hac coincidit Hottomanni in *Lex. Feudal.* a *paritione*, quàm si hanc vocem cum *Vindice* derivemus a *parentage*, quæ cognationem denotat. Non enim statim apparet convenientia inter cognationem & *paragium*, nisi in eo, quod in Gallia illi, qui de familia sunt, accipiant *paragium*. Sed voluit forsitan vanam suam cognitionem in lingua Gallica *Vindex* ostendere, quod tamen si intendisset, melius egisset, derivando vocabulum *parage* a *partage*, quæ derivatio naturæ *paragii* est convenientior, unde *paragium* quoque ab aliis *partagium* dici solet. *Partagium* enim denotat divisionem, *paragium* autem constituitur in Gallia per modum divisionis.

cum Cangio exponere videtur, quasi respiciatur his verbis ad *homagium*, quod præstatur etiam primogenito *seniori*, (b) fallatur, cum potius respiciat ad *homagium* ipsi fratri primogenito à postgenito non præstandum; (c) quod, dum definitionem paragii, quam tradidit Choppinus, & secutus est Illustris Stryckius noster, præcedenti Cangii definitioni opponere videtur valde erraverit, si sibi persuaserit, Choppinum & Cangium dissentire. (d) Quia tamen istæ doctrinæ non respiciunt paragium Germanicum, sed Gallicum, nolo in illis monitis esse prolixior, sed statim transeo ad negotium principale, quod iam noster aggreditur paragrapho quarto.

§. XI. Sci-

- (b) Providè egisti mi Vindex, dum Tibi saltem ita videri scribis, alias vellem manifestas Tuas sophisticationes iterum hic flagellare & detegere, quæ tamen neminem latere possunt, cum præpositio *absque* clarissimè innuat, non respici a B. Hertio his verbis ad *homagium* aliquod præstandum.
- (c) Hoc adeo generaliter admitti non potest. Nam certè in legibus Ducatus Britannæ, ubi paragium in frequenti usu est, multa disposita sunt de homagio, quod secundogenitus primogenito præstare debet, v. Leg. Ducat. Britann. ap. Argent. art. 320. 321. 325. idque etiam inde amplius evidenter illustrari potest, quod d. l. art. 327. solæ sorores, accipientes paragia a fratribus exemptæ sint a præstatione homagii, exceptio vero testatur de regula. Adde descriptionem paragii, quam supr. Sect. 1. §. 3. ex Argentæo adduximus. Unde adeo firma negatio Vindicis non erit contra Cangium, asserentem primogenitum pro toto feudo dominico præstare *homagium* domino feudi.
- (d) Hic contradictionem aliquam ex particula *At*, quam adhibuit B. Hertius in sua Dissertatione §. 3. in f. elicere vult Vindex, idque plurius declarat in Not. h. §. subjuncta: *Si ergo, inquit, putat definitionem hanc contradicere Cangio, errat, quia idem utriusque est sensus. Si vero ea non est mens ipsius, cur opponit per particulam adversativam AT definitionem Choppini sententiæ Cangii. Verum quam turpiter hic suam imperitiam in lingua latina hoc ipso prodat Vindex dici nequit. Quis enim ignorat particulam At non semper esse oppositivam? Sane va-*

H.

rias

§. XI.

Scilicet primaria quæstio est, an distinctio illa Gallica inter paragium & apanagium recte à Betsio & Schiltero, ostensâ tamen utrobique differentiis debitis, ad Germanici imperii regiones translata sit. (a) Hic ante omnia decebat inquirere, *quomodo* id factum sit à dictis duumviris, quod etiam Antagonista simulat, se ex dissertatione Schilteri *audire* velle, sed simulat saltem. (b) Etenim, ut jam iterum taceam, peccasse Antagonistam, quod tam enixe dissimulet in tota dissertatione, ac si nesciret, jam ante seculum Bersium illam doctrinam proposuisse, (c) (saltem ut lectori insinuare possit, ante paucos annos demum eam, à Schiltero videlicet, esse inventam,) quid hoc sibi vult, quod Antagonista, dum simulat, se velle Schilteri doctrinam audire; mox tamen sic incipiat: *Conqueritur ille §. 22. &c.* Hui, quantus saltus! (d) An Schilterus hoc demum para-

rias hujus particulæ acceptiones pueri in Scholis ad digitum numerare possunt. Et Vindex qui ita sapiens videri vult hæc ignorat! Eheu quanta crassissima ignorantia! Commendo proinde Vindici, ut in posterum prius legat Tursellini particulas Latinæ Orationis, quem libellum B. Jacobus Thomastus locupletiolem edidit, id quod in gratiam Vindicis apponere volui, ne forsan in emendo antiqua editio fraudetur.

- (a) Obscurè proponit Vindex cardinem quæstionis, clarius is ita formatur: *An institutum a Gallis paragii jus rectè transferatur ad Germanie Principatus?* Nunc sciunt Lectores quid sit in quæstione. Conf. h. omnino sunt, quæ supr. *Seçt. 1.* per totam disseruimus.
- (b) Nonne etiam hoc audivit B. Hertius ex Dissertationis Schilterianæ §. 28. 29. ? Nonne in dissertat. sua a §. 5. usque ad 9. examinavit quatuor species paragii a Schiltero allatas? An igitur hæc est simulatio? Vide quam ineptus sis censor dissertationis Hertianæ mi Vindex.
- (c) Id falsum esse ad nauseam usque jam inculcatum.
- (d) Mordet Vindicem quod B. Hertius præcedentes §. viginti duos Dissertationis Schilterianæ examinare omiserit. Sed optima ratione id fecit. Nam Schilterus in dictis paragraphis nil aliud ostendit, quam differen-

paragrapho 22. incipit exponere applicationem distinctionis inter paragium & apanagium? an lusit in paragraphis viginti præcedentibus? an forte aliena attulit à negotio & adeo indigna, quæ à vindice Springsfeldiano excutiantur? Age videamus. (e)

§. XIV.

Ostendent vero ea, quæ hæcenus ex Schiltero excerptissimus, quam turpiter (a) officia boni disputatoris neglexerit Antagonista qui in titulo promittit, se acturum de commentitia (b) distinctione inter paragium & apanagium; qui initio

H 2

para-

differentias inter paragium & apanagium, easque ex moribus Gallie deduxit. Jam non negavit B. Hertius, quoad Galliam multa esse inter hæc duo discrimina, quæ examinare præsentis instituti non sit. Neque erat necesse ut disquireretur, an hæc differentia in Germania obtineant, quia explosis effectis illis paragii Germanici speciebus, eo ipso simul corruerent differentia magno numero alias à Schiltero in præcedentibus expositæ. Nam non entis ullas affectiones esse posse noto notius est. Unde nunc stolidissimè egit Vindex, quod in suis Vindicis tres pagellas excerptis ex dissertatione Schilteriana inutiliter impleverit, quia ratio tractationis Hertianæ est multo accuratior, quam ut hisce à Vindice maculari possit.

(e) Nos non videamus, partim quia hoc necesse non est, partim ne in chartis otiose consumendis nos Vindicem secutum esse quis existimare possit. Qui habet dissertationem Schilteri potest legere illas differentias inter paragium & apanagium, cum de hisce adeò hic quæstio non sit, sed potius, an detur paragium aliquod in Germania. Quod si prius certum est, postea videbimus differentias. Missis itaque § 12. 13. Vindiciarum, qui continent excerpta ex Schiltero, nunc transeamus ad §. 14.

(a) Quæ nos in §. XI. lit. (c) (d) adduximus in defensionem Hertii, clarissimè nunc evincunt, quam absona sit Vindicis tam multa ex Schiltero excerpti ratio. Quo ipso nunc in illum simul recidit, quando calumniosè B. Hertium accusat neglecti officii boni Disputatoris, non attingendo ea quæ tam prolixè ex Schiltero Vindex excerptissit.

(b) Eo ipso dum dicit commentitiam esse distinctionem, simul indigitat commentitias esse differentias dictæ distinctionis, quas propterea examinare

paraphrasi quarti simulat, se velle audire ex succincta expositione Schilteri de paragio & apanagio, quomodo illa distinctio ad Germanici imperii regiones transferatur; (c) qui disertis verbis asserit, se illi distinctio potiore advocatum dare non posse, quam Schilterum, (d) & tamen ommissis thesibus plus quam viginti statim transiit ad thesin vigesimam secundam; & qui adeo ad illa omnia, quæ hæcenus ex Schiltero recensuimus, magis murus est, quam piscis. Quid putavit? Annon scivit, Schilteri dissertationem esse in omnium manibus? (e) An credidit, lectores fore tam stupidos, & bardos, ut non evolverent dissertationem Schilteri, eamque cum hoc ejus opusculo conferrent? (f) Solent alias advocati, (ut in simili maneam de advocatis,) ubi eorum adversarii ad puncta potissima positionum ab iis propositarum tacuerunt, solenniter acceptare, quod,

minare otiosum est, postquam demonstratum ipsius distinctiois figmentum. Sanè ubi nullum datur paragium Germanicum, ibi frustra queritur de ejus differentiis ab apanagio. Illud autem ostendit B. Hertius, explodendo adductas quatuor a Schiltero paragii Germanici species, ergo has expendere operæ pretium non erat.

- (c) Illud etiam a B. Hertio factum esse ad §. *preced. lit. (b)* probavimus.
- (d) In eo quod asserat certas paragii Germanici species, non in eo quod exponat differentias inter apanagium & paragium, quippe quæ spectant ad Galliam, cum in Germania ob non existentiam paragii, (quam luculenter B. Hertius ostendit a §. 5. & mult. seqq.) illæ usum non præsent.
- (e) Anne Tu etiam scivisti Schilteri dissertationem esse in omnium manibus? quare itaque tam proluxa excerpta ex ea hic inseruisti? saltem ut excriptione aliorum opellæ Tuæ vastitatem concilies.
- (f) Non credidit quenquam lectorum fore tam bardum ac stupidum, qui non statim animadverteret, otiosum esse in considerationem vocare *preced. §. 22. diss. Schilter.* quippe qui, ut sæpe dictum, explosis paragii Germanici speciebus, non poterant non simul in summum evalescere.

quod, dum ad ea (g) nihil respondere vel excipere potuerint, eadem tacendo concesserint. Annon ergo prævidit, lectores (h) similia cogituros esse de ipso, qui adversus tot differentias paragii & apanagii a Schiltero in thesibus excerptis adductas ne hincit quidem. Deinde ex excerptis thesicos vigesima primæ & secundæ patet, Schilterum differentiam paragii & apanagii, quam ibidem tradit, per modum conclusionis (i) deduxisse

H 3

duxisse

(g) Ad impertinentia Advocatum aut partem litigantem respondere non teneri rustici norunt. Talia autem hæc esse, ex hæctenus dictis abunde constabit. Cæterum dum Vindex hic iterum ad Advocatorum morem provocat, & ex eo probare vult inconvenientem brevitatem tractationis Hertianæ, haud obscure eo ipso innuit, ipsum esse ex illorum Causidicorum numero, quorum, ut Carpzov. P. 1. Const. 1. Def. 47. loquitur, *omnis cura, omne exercitium, omnis conatus, omnis cogitatio unice circa litem protelationem consistit, quamque ut modo consequantur, non curant, otiosis atque copiosis verbis scripta sua accumulare, Exceptiones quandoque etiam contrarias & incompatibiles proferre, eum saltem in finem, ut Barsam clientum corrumpant, iis persuadentes, tot verba, tantum laborem, tantamque molestiam negotium requirere.* Et enim ad quid aliud quam ad inutilem materiæ protactionem condurxisset proluxa consideratio differentiarum inter apanagium & paragium a Schiltero allatarum, quæ potius Erudito Lectori nauseam creasset, tandem in Dissertatione Hertiana legenti, nullum profus paragium Germanicum dari? Ecce quam indefessus Rabulistarum imitator Vindex sit, idquod adeo non reprehenderemus in eo, modo has artes pro se retineat, nec ut etiam alii eas imitentur, tam impudenter possulet.

(h) Non eruditos, verum ineptos, cujus farina Vindex est.

(i) Falsum est, quod habeant rationem conclusionis sequentia in Schiltero, cum in iis quasi præjudicialis quaestio moveatur: *An scilicet detur paragium Germanicum?* Quam affirmavit Schilterus per allatas certas paragii Germanici species. Nonne vero magis est, ut dicamus, affectiones esse consequens ipsius rei, quam rem consequens affectionum? Ipsa sane paragii Germanici existentia non fuit ex illis adductis differentiis ab apanagio, quamvis hæc sint illius consequens, si certum

duxisse ex differentiis præcedentibus. Jam igitur, dum Antagonista Schilteri hanc demum conclusionem aggreditur, intactis præmissis, novam & hæcenus inauditam (*k*) methodum disputandi commentus est, negandi conclusionem concessis præmissis. At vero hoc non est refutare Schilterum, & ea, quæ pro distinctione paragii & apanagii attulit, sed eidem simpliciter contradicere. (*l*) Quod si hæc ejus mens esset, non opus erat, septem plagulas implere positionibus ad rem non pertinentibus, sed poterat rem brevissimis verbis expedire. (*m*) *Ait Schilterus, paragium cum apanagio non esse confundendum, nec apanagium improprium esse speciem apanagii: EGO VERO CONTRADICO.*

§. XV. Vi-

certum sit paragium Germanicum dari, quemadmodum & paragio sublato, necesse est differentias evanescere. Rectius Schilterus egisset, si initio suæ dissertationis ostendisset dari Paragii in Germania, quo demonstrato, potuisset cum firmitate subungere differentias paragii Germanici ab apanagio. Fundamento infirmo frustra quædam superstruuntur.

- (*k*) Tibi forsân mi Vindex hæc methodus Hertiana solummodo est nova & inaudita, quia hucusque in prolixo Rabulistarum modo scribendi quem lit. (*g*) ex Carpzov. descripsimus, tam insignem delectationem quærivisti, ut aliorum methodo omnem audientiam denegaveris.
- (*l*) Mentiris, quod B. Hertius simpliciter Schiltero contradixerit. Lege §. 5. usque ad §. 9. *Diss. Heri.* ubi paragii Germanici species, a Schiltero effictas commentitias esse, solidissimis ex argumentis ostendit. Qua fronte itaque hæc de B. Viro scribis?
- (*m*) Poteras hic calumniosas Tuas dictiones parcius admetiri, quia omnes in Te recidunt. Nam si Tua mens fuisset (qualem in omnibus lineis hucusque jam ad nauseam ostendimus) non nisi mentiri, convitiari, atque ineptire, non opus fuisset, tot plagulas in defensionem Schilteri conscribere. Vix enim decem lineas efficiet, ut multum dicam, si quid adhuc sâpidi in hisce Vindiciis continetur. Nam ubi ratio a Te ejuratur, & omnia alia remedia consumta sunt, nihil aliud superest quam satyra, sophista, & ineptus cavillator.

§. XV.

Videmus ergo, (a) Antagonistum non impugnare Schilterum, sed vellicare saltem. Neque enim & illam differentiam, de qua Schilterus thesi 21. & 22. egerat, totam aggreditur, sed notat saltem, quod Schilterus in thesi posteriore dixerat, *paragium cum apanagio confundi: apanagium non esse jus reale, sed personale: item apanagium vita finiri. Adversus ista, Noster dicit, MULTA NOTARI MERENTUR.* Ergo jam strenue pro Schiltero pugnandum erit. (b) Incipit Schilterum urgere ex propria ejusdem confessione. Quid ergo factus est? Scilicet in thesi 36. dixit, *denominationem apanagii improprii jam irrepsisse in forum, ut etiam in testamentis, pactis, & successione principum reperiat, nec nos oportere esse ita delicatos, ut ejusmodi loquendi modum eliminare velimus, aut res ipsas pro nullis habendas. Sane narrandum esse cum multis, & loquendum cum vulgo, cum verba valeant, sicut nummi.* Hæc est illa confessio Schilteri, ex qua eum condemnare vult Antagonista: quoniam vero is hætenus se valde suspectum reddidit, videndum ante omnia erit, an bona fide excerpserit. Transit Schilterus in allegata thesi a parte theoretica ad practicam, & illi duo monita præmittit, unum de *more loquendi*, alterum de *modo argumentandi*. (c) Ad primum pertinent verba ab Antagonista excerpta. *Alterum est, pergit Schilterus, quod priori in subsidium venire debet, ne quando in ejusmodi abusivam appellationem*

(a) Hætenus hoc non vidimus.

(b) Ergo jam acre erit certamen. O Pacem Te poscimus omnes! Transigamus mi Vindex amicabiliter, aut si pugnare mavis, armis juris, non vero furoris, ut Cassiodor. c. 7. or. 1. inquit, in certamen prodeas. Sed vae jam capiti nostro!

(c) Jam supr. Sect. I. § 11. probatum, distinctionem Schilteri inter *modum loquendi* & *modum arguendi* quoad præsens negotium non minus esse commentitiam, quam ipsa distinctio paragii & apanagii in Germania est. Omne enim argumentum debet desumi ex lege, at in omnibus legibus nostris Germaniæ ne quidem vestigium paragii existat.

tionem in pactis aut testamentis incidimus, jus cavilemur, & ex natura apanagii ad hanc contradistinctam speciem paragii arguimur. Hæc cur omiserit Antagonista, & sic fallaciam divisionis committere voluerit, nulla alia ratio dari potest, (d) quam, quia facile prævidebat, Lectori, si integrum Schilteri locum apposuisset, statim fuisse appariturum, quam obtusum sit telum, quo istam quasi confessionem Schilteri Noster petiit; quamvis etiam, si mens non læva fuisset, potuisset & debuisset prævidere, etiam fallacia illa admissa (e) neminem extra partes positum acumen vel minimum in isto spiculo inventurum esse.

§. XVI.

Ergo enim: Dixit Schilterus, denominationem apanagii improprii irrepsisse in forum, reperiri vocem apanagii in testamentis & pactis successoris principum, ubi tamen revera paragium subintelligi debeat, (a) item: hunc loquendi modum non esse eliminandum: & *NARRANDUM* esse cum multis &c. Quid inde vult inferre Antagonista. *Ecquis igitur inquit privato permittit, doctrinam ante non receptam in jurisprudentiam Germanicam introducere?* Vides, brevis est in refutando Schiltero, & in hac singulari brevitate vel singulare acumen qua sivit, vel peccatum a Schiltero commissum putavit sic esse apertum, ut pluribus argumentis non fuerit opus, sed suffecerit vel unica ironice instituta interrogatiuncula. (b) Si non alia mihi essent indicia,

introdu-

- (d) Quam quia vanum sit commentum, quod de modo arguendi profert Schilterus, evanescente simul ostenso ipso paragii figmento.
- (e) Mentiris iterum mi Vindex, proinde non credent Tibi Lectores, apud quos propter innumera Tua mendacia jam dudum fidem decoxisti. Ostendi hucusque plane non subesse aliquam fallaciam in omiffa ulteriori loci Schilteriani excriptione, quia ea videbatur esse otiosa.
- (a) Petis principium mi Vindex. Da rationem solidam, quare paragium subintelligi debeat, ex ridiculo Tuo modo arguendi, omni auctoritate legum destituito, hactenus nihil probasti.
- (b) Mordet Vindicem, quod ita dilucidè temeritatem Schilteri ob oculos erudito

hanc totam dissertationem esse factum genuinum juvenis, in republica literaria parum versati, sed mire præjudicio autoritatis scholasticæ adhuc infecti, vel hoc unicum mihi sufficeret, quod ad defendendam veritatem sententiæ alicujus nulla alia re opus esse arbitretur, quam provocatione ad venerandam antiquitatem, & doctrinas magistrorum nostrorum, & quod Schilterum ex propria confessione, quod apanagii improprii terminus in forum irrepserit, & quod *NARRANDUM* sit cum multis, condemnet tanquam eum, qui evidenter propriam allegaverit turpitudinem. Quot enim, & quam arcta in ista interrogatione lateant vincula, Schilterum tam constrictum tenentia, ut evadere non possit, patebit, si quis modo singula ejus verba ponderare velit, nimirum quod Schilterus, *tanquam* videlicet *PRIVATUS*, & *absque PERMISSIONE*, (credo ab aliqua inclita facultate juridica, aut planè à sacra Cæsarea Majestate, vel certe à Comite Palatino impetrata) *DOCTRINAM*, (inter quam & vocem vel terminum ipsi non est major differentia, quam inter *ves & va*) *ANTEA NON RECEPTAM* (cum haud dubie fur *IRREPENS* in ædes Patrisfamilias, ex hac ipsa Patrisfamilias confessione, habeat antiquissimam possessionem, & Paterfamilias ex propria confessione *ANTEA NON RECEPTUS* fuerit in Domo sua) *in JURISPRUDENTIAM GERMANICAM*: (quæ rursus ex propria Schilteri confessione eadem plane est cum *FORO*, seu cum pragmaticis forensibus,) *INTRODUCERE* (postquam scilicet ea jam ante seculum erat introducta)

I

erudito orbi posuerit B. Hertius, jam igitur ultionem molitur, & carpit breviter Hertii in refutando Schiltero. Sed ridiculè. Anne enina forsitan Viadici displicet modesta ac moderata Hertii brevis in reprehendendo temerariam audaciam Schilteri, propria autoritate invita nostra Jurisprudencia paragium ad Germaniam applicantis? Vel vitine quæ graviter & prolixè B. Hertius in sua dissertatione contra Schilteri effectas paragii Germanici species disseruit?

ducta) *voluerit*. Miror, Pragmaticos, quos valde hætenus pupugit, quod nemo inventus fuerit, qui Antonium Fabrum, Chiliada pragmaticorum errorum scribentem refutare voluerit, hætenus ignorasse inventum Antagonistæ nostri, aut eum non causæ suæ Advocatum elegisse. Is enim haud dubie unica hac quæstione Antonio Fabro, quamvis mortuo, ruborem excusset maximum. Equis enim Fabro, homini privato, permisit, doctrinam antea non receptam, adversus errores pragmaticorum in jurisprudentiam introducere? cum tamen Faber ipse diserte confessus sit, errores hos Pragmaticorum jam diu irreplisse in forum, ut in omnibus pene judiciis regnent. Possit etiam alicui, imbuto doctrina jurisprudentiæ, quam Antagonista profiretur, & secundum quam forum seu pragmatici forenses unum idemque sunt cum jurisprudentia, in mentem venire, ut titulum libro (Fabriano novum det *de erroribus jurisprudentiæ*, & sic ironia hac omni sale carente, false irrideat & pungat istum novatorem, venerandæ antiquitati, quamvis erroneæ, tam turpiter insultantem. (c) Id unicum timeo, ne forte

(c) Propter insignem malitiam Vindicis celare hic nequeo, quam multis ex indicis comprobatum hætenus habui, hanc totam Vindiciarum compositionem esse factum genuinum nefarii cavillatoris, meris Sophisticationibus, ineptiis, ac ironicis locutionibus pleni, nec micam probitatis possidentis. Atque ne quis existimet, me solummodo animo cavillandi hæc scribere, provoco inter omnes alios ad hunc unicum §. in quo ad impugandum B. Hertium nulla alia re opus esse arbitratur, quam in medium prolatis ineptissimis ironiis, scurrilibus jocis, horribilibus absurditatibus, quibus apud pueros risum & applausum quidem forsitan excitaret, verum apud honestos atque graves Viros nullam approbationem, verum potius justissimam indignationem sentiet. Neque enim stolidiorem methodum refutandi me unquam apud aliquem invenisse, ingenuè fateor. Proinde non credo, quenquam Lectorum tam patientis stomachi unquam futurum, qui non nauseet ad hæc innumera insulsa Vindicis monstra. Atque ne egomet ipse patientiæ eruditi

Lecto-

forte quis Schilterianus ironiam Antagonistæ adversus ipsum retorqueat, & non dissentientem, nec dissentiri potentem, quod Springsfeldius primus distinctionem inter apanagium proprium & improprium invenerit, & improprium illud primus in jurisprudentiam Germanicam introduxerit, iterum interroget: *Ecquis Springsfeldio permiserit, doctrinam antea non receptam in jurisprudentiam Germanicam introducere.* Nam valde vereor, ne id quod ad hanc quætionem Antagonista sit responsurus, meliori jure adversus ipsum retorqueant Schilteriani, quo certius est, ante Springsfeldium, neminem ne quidem per somnium cogitasse de apanagio illo improprio. (d)

Lectoris abutar, absit a me, hisce ineptiis uno verbulo dignari; plus enim nobis in glorium est, vicisse Vindicem in iis, quibus refellendis infans unius anni sufficit, cui jam recta ratio suggerit, a diversis ad diversa nunquam valere illationem, & instantias si quis dare velit, eas substratæ materiæ debere esse conformes.

- (d) Stolidi est hæc retorsio ob insignem instituti Schilteriani & Springsfeldiani dissimilitudinem. Præter solum enim terminum *improprium* nihil in Jurisprudentiam invexit Springsfeldius, quo ipso tamen nec quicquam novi introduxit, dum res, quæ hoc ipso exprimitur, a longo tempore ante eum tum in Germania jam obtinuit, tum in Jurisprudentia nostra cognita fuit. Adhæc Springsfeldius non mutavit genus, sed apanagii, quod introducto jure primogenituræ simul in Germaniam receptum, existentiam remanere dicit, quoties essentia ejus non est transmutata, id quod *supr. Sect. I. §. 10.* amplius roboravimus, ubi simul §. 9. ostendimus, essentiam apanagii non mutari iis in casibus, in quibus paragium obtinere dissentientes alias tradunt. At Schilterus non tantum terminum exterum, verum etiam ejus doctrinam juri primogenituræ & apanagii prorsus contradistinctam ad Germaniam applicare intendit. Paragia verò nunquam in usu fuere Germanis, sed tantum apanagia. Ecquis igitur jam non videt luculentam disparitatem? Unde rideo, Vindicem velle responsionem, quam nos ineptæ suæ retorsioni jam regessimus, interrogationi *Herzianæ* iterum reponere.

§. XVII.

Similis planè, id est, valde obtusi (a) acuminis est quæstio altera, quæ apud Nostrum statim sequitur. *Et, si paragium, ait, cur non etiam fratragium civitate Germanica donamus?* Nam (1) quis prohibet? (b) (2) liceat iterum contra quærere: Si appanagium, cur non & paragium civitate Germanica donare liceat? (c) aut (3) si non licet ab apanagio ad paragium argumentari, nec licebit Antagonistæ à paragio inferre ad fratragium. (d) (4) Quod fratragium hactenus non fuerit civitate Germanica donatum, forte ideo factum, quia ejus similitudinem in Germania non invenerunt Jcti, (e) cum *frerage* apud Gallos vocetur, ubi frater secundogenitus partem hereditatis à primogenito in feudum accipit, ut ipse Antagonista adduxit in paragrafo præcedente.

§. XIIX.

- (a) Est ea forsitan talis in Tuo stoliditatibus profusus obtuso ingenio.
 (b) Ridicula est quæstio, idem quasi quis quærere vellet: *Quis prohibet Asinum creare in Doctorem?*
 (c) Falsum est, quod doctrina Gallorum de apanagio civitate Germanica donata sit. Nam uti apanagiorum constitutio dependet ex ejuslibet regni aut Principatus dispositione, ita quoque in Germania recepto jure primogenituræ, peculiaris circa apanagia jura obtineat, & in iis quibus nil certi constitutum, sequimur dispositionem juris Naturalis, non exterorum jura, nisi a nobis publica autoritate sint recepta. Neque propterea quod terminum apanagii, qui quoad originem ex Gallia descendit, in scriptis publicis in Germania adhibere soleamus, existimandum est, nos jura Gallorum circa apanagia simul recepisse, ut jam supr. *Set. 1. §. 7.* monitum.
 (d) Est mirabilis argumentatio & sophisticatio, cujus falsitas liquidò apparebit data simili instantia: si non licet inferre ab asino ad Hominem Silesium (qualem illationem alias vulgus facit, eamque Vindex procul dubio improbabat,) nec licebit inferre ab Homine Silesio ad Vindicem nostrum. Nonne vero Vindex est Homo Silesus?
 (e) Hercule fortissima ratio. Deprædicarem omnino infinitis encomiis insignem hanc ingeniositatem Vindicis, nisi habeat crassissimum errorem

S. XIIX.

Quorsum vero jam pertinent sequentia apud Antagonistam? *Quod si vocabula Germanica: Abfindung & Deputat examinemus, ea tam de proprio quam improprio apanagio usurpari, in proptulo est.* Quis jam divinaret, intendere Antagonistam, ut in his & sequentibus verbis velit contradicere Schiltero, scilicet illis Schilteri verbis, quæ ex ejus thesi quinta supra excerptissimus paragrapho duodecimo. Quod si vero ipsam thesin quintam evolvas, deprehendes, nihil hic contineri, quod vel minimam doctrinæ Schilterianæ refutationem sapiat, sed esse meram contradictionem, imo ne hanc quidem accurate loquendo, cum Schilterus diserte provocet *ad juridicam & (a) accuratam locutionem*, Noster vero de *narratione vulgari (b) loquatur.* Unde statim sentitur, quam omni pondere sint destituta ea, quæ apud Antagonistam sequuntur: *Quanquam Limneus scribat: se non dubitare, magnam esse differentiam inter abge- theilte*

I 3

rorem admixtum, quem vereor ne Tyrones juris statim animadvertant, meque ipsum reprehendant, si adhuc encomiastam ineptiarum Vindicis agerem. Nonne enim hippis atque conforibus est notum, leges, quibus Jurisprudentia nostra constat, tantam ferri ab iis, quibus legislatoria facultas in Imperio nostro competit? Sed ubi nunc manet JCtis leges condendi potestas salva, quam Vindex iis hic tribuit in eo, quod existimet, posse JCtos propter similitudinem casuum jura peregrina in Jurisprudentiam nostram introducere. En horribile dogma, quo an quicquam magis possit authoritati Legislatorum esse noxium, valde dubito. Unde metuo, ne nunc mox in Academiis hoc generale axioma fabricemus: *Omnia jura peregrina in Imperio nostro obtinent, in quantum inveniunt JCti nostri eorum cum nostris institutis similitudinem.* Quantum vero nunc erit campus Jurisprudentiæ, ubi etiam peregrina jura nobis sunt studenda, ut propter similitudinem ea applicare possimus.

- (a) Illam accuratam & juridicam locutionem esse commentitiam, omni- que genuino fundamento destitui, in præcedentibus multoties dictum.
 (b) Quæ accuratior & magis juridica est, quia congruit nostris receptis in Germania juris publici principiis.

theilte und abgefundene Herren / *de quo discrimine* (tamen, & quod videlicet voluerit juridice & accurate loqui) ipse viderit, (quam intempestive scilicet deseruerit receptam in jurisprudentia Germanica confusionem utriusque.) *Nam alii* (scriptores) *duo hac pro Synonymis apanagiatorum habent*, (qui scilicet maluerunt narrare cum multis, aut loqui cum vulgo, vel non aucti sunt, tanquam privati, absque permissione doctrinam antea non receptam in jurisprudentiam Germanicam introducere. (c) Quem non puderet tam miseræ ratiocinationis & impugnationis Schilterianæ doctrinæ? (d)

§. XIX.

Verum pudeat, quemcunque velit, Antagonista noster fronte caret. Nam impudenti sarcasmo jam Schiltero impunitat doctrinam, quæ ei nunquam in mentem venit, solum ut nonnulla de significatione ususfructus in doctrina de apanagio, de qua

(c) Non necesse fuisset, ut Vindex suas annotationes per inclusionem in parentheses distingueret a verbis Hertii, quia ineptias ejus ab eruditis traditis Hertii discernere non multum difficultatis est, præsertim in h. §, qui propter jocosum ac futilem Vindicis refutandi modum æqualem ad risum & ad fletum efficaciam obtinet. Cæterum nos jam supr. Sect. I. §. 8. notavimus, indubitatum esse, hæc vocabula in scriptis publicis promiscue sumi, quia constat, in illis etiam eos haud infrequenter abgetheilte Herrn vocari, quos apanagiatos propriè tales esse nemo ambigit. Ut itaque stylus publicus loquitur, ita & nos judicare debemus.

(d) Miror Vindicem usque ad eò omnem pudorem exuisse, ut non erubuerit, non tantum puerilibus argumentulis contra dissertationem Hertianam hucusque incedere, verum etiam insuper talia calumniosa verba in B. Virum evomere. Sane non mirarer, nec quererem de eò modo ullam ejus causam Vindex habuisset, atque doctrinam Hertianam firmis rationibus destruxisset. At cum non literula sit, ut maximam partem jam ostendimus, quam possit Vindex in dissertatione Hertiana aliqua ratione culpate obstupesco, quo pudere ita maligne adhuc possit exclamare, quasi eo ipso Vindicis officio optime functus sit.

de qua re Schilterus nullam litem ipsi movit, (a) differere, & chartam excerptis prolixioribus ex pactis Ostfrisiensibus imple-
re potuerit; quæ adeo omnia tanquam ad scopum nostrum
haud pertinentia omitemus, si modo imputationem auctoris
impudentem esse ostenderimus. *Quis vero unquam audivit, in
Germania apanagium proprie sic dictum cum apanagiati vita finire?*
Vides hic Schiltero imputari, ac si thesi decima septima & vi-
gesima secunda non concedere voluerit, quod apanagium de-
beatur etiam descendens masculis postgenitorum, (b) cum
tamen supra (c) jam ostenderim, plane aliam fuisse in istis ver-
bis

- (a) Erat omnino necesse, ut B. Hertius explicaret, qua ratione apana-
gium haberet naturam usufructus, scil. ut jam supr. *sect. 1. §. 7.* do-
cuimus, solummodo intuitu restrictæ facultatis alienandi, quæ apanagia-
to non licita est, si sine prole mascula moriatur. Interim posse & usu-
fructuario tali competere jus de usufructu concesso disponendi, ex
pactis Ostfrisiensibus egregie B. Hertius ostendit. Omnia nunc eum
in finem, ut Schilterum convinceret, qui ad apanagiatos solum jus
personale, i. e. jus utendi fruendique cum vita ipsorum intermortu-
rum transire, statuerat. Nam uti Vasallus accipiens feudum pro se
& suis hæredibus, acquirit jus reale ad suos hæredes transitorium,
ita quoque apanagiatas, quia illi non minus ut Vasallo utile domi-
nium in apanagium tribuitur. *Stringsfeld. d. apanag. c. ult. n. 21. sequ.*
- (b) Aut Vindex non intellexit vim quæstionis Hertianæ, aut non intelli-
gere voluit, aliàs tam absolum quid ex ea non eliceret. Etenim tur-
piter delirat, quando scribit, B. Hertium hac ipsa imputare voluisse
Schiltero, quasi ille neget apanagium deberi descendens masculis
postgenitorum, nam illud plane a mente quæstionis alienum est, quæ
in eo potius residet, quod B. Hertius ostendere velit errorem Schil-
teri, existimantis solum jus personale apanagiatas acquirere, eorum-
que descendentes non jure reali, sed tantum personali apanagium pe-
tere posse. Unde circa ipsum jus petendi apanagium Schiltero nul-
lam controversiam movet, sed tantum circa qualitatem petitionis,
an ex jure reali, an personali descendentes apanagium petere possint.
- (c) Locus ad quem Vindex hic provocat est paragraphus ejus XIII. (quem
non inseruimus ex ratione ad §. 11. allata) ubi in Not. lit. (b) locum
Schilteri

bis Schilteri intentionem. Et ne forte Antagonista se excusare possit, quod bona fide erraverit, & non recte perceperit mentem Schilteri, ruborem si non ipsi, certe Lectori excutiet locus Schilteri, ad quem ipse Antagonista provocat, desumptus ex ejus institutionibus juris publici, ut in quo expresse mentionem *descendentium* facit Schilterus. (d)

§. XX.

Postquam haec tenus tot errores & Sophismata ex unico paragrapho quarto annotavi & ad oculum monstravi, (a) quiescendum erit paulisper, & mihi, tot laboribus in expurgando Augiæ stabulo adhibitis fesso, (b) venia danda, quod in sequentibus breviori methodo sim usus. Etenim integro volumine opus esset, si & in sequentibus paragraphis Antagonistæ singula sophismata adnotare, (c) &, ut hucusque factum, vivis (d) coloribus ea depingere vellem. Igitur non ægre, spero, feret Lector paribus haud addictus, quod in sequente capite

Schilteri explicaverat ex jure Romano, multaque de Usufructu Romano ad præsentem materiam traduxerat, quæ tamen applicatio prorsus inconveniens est, quia apanagium multis modis differt ab Usufructu Romano, cumque eo saltem quoad ademtum alienandi jus convenire videtur v. Springsfeld. d. *Apanag. c. ult. n. 81. sequ.*

- (d) Neque ille locus Schilteri ex ejus *Inst. Jur. publ. L. II. Tit. 9. §. 13. p. 307.* quicquam efficit ad convincendum Hertium erroris, postquam lit. (b) ostensum, ipsum nunquam Schiltero imputasse, quasi negaverit, non deberi descendentibus postgenitorum portionem in sustentationem legitimam.
- (a) Vana est Tua mi Vindex jactantia, nam ne unum haec tenus vidimus.
- (b) Melius egisses si Tuum putridum ingenium expurgasses, quod insigni expurgatione indiget.
- (c) Ne una quidem linea opus erit, quia uti haec tenus ita quoque in sequentibus nulla Sophismata occurrent, ut videbimus.
- (d) Miranda est Vindiciis impudentia in disseminandis tam manifestis mendaciis.

capite errores Nostri saltem per (e) indicem sibi monstraturus. Reservabo tamen mihi eorum declarationem ulteriorem in secundis curis faciendam, si iis opus fuerit. (f)

(e) Relinquo etiam iudicio Lectoris partibus haud addicti, annon prorsus absurdissima sit hæc Vindicis methodus, quæ præcedentiæ tanquam præcognita nimia prolixitate perstrinxit, nunc ubi principalis controversia est enucleanda brevis esse vult. Quis negabit, inconditum esse oratorem, prolixum exordium facientem, & abruptentem ubi ad propositionis tractationem procedit? Multò magis autem id reprehendendum erit in eo, qui impugnat alterius doctrinam, cui ad id, in quo punctum contentionis residet, potissimum omnes nervos suos intendere incumbit. Nemo autem erit nescius, omnem controversiæ cardinem unice inveni quatuor illis a Schiltero adductis speciebus paragii Germanici, hæ enim si commentitiæ sunt, est simul commentitia distinctio paragii & apanagii in Germaniæ Principatibus, fiuntque commentitiæ differentiæ hujus distinctionis. Jam in sequentibus aggressus est B. Hertius impugnationem harum quatuor paragii Germanici specierum, easque feliciter explosit, ostendendo, plerasque ad apanagiorum classem spectare. Nunc itaque debebat defensor paragii omnem operam impendere, ut ejus existentiam defenderet, jam enim res agitur, si nunc pugnam perdat, omnis simul frustraneus reditur ejus in præcedentibus adhibitus labor. Sed inconvenienti brevitati nunc studet, quæ nobis tamen jam in tantum proderit, ut non teneamur in posterum tantum temporis impendere diluendis Vindicis deliramentis, quemadmodum præterea etiam non multa in sequenti Sectione annotabimus, sed nos semper remittimus ad Sectionem primam, ubi maximam partem hæc omnia jam sunt præoccupata.

(f) Id adhuc in tali a Vindice affectata insulsa brevitate nobis esse potest solatio, quod in secundis curis fusiorem dictorum suorum declarationem promittat, quas si forsitan præsens labor promoveret; haberem de quo mihi & aliis gratulari possem. Atque cum posteriores cogitationes prioribus plerumque soleant esse meliores, speramus quoque de Vindice majorem in secundis curis sobrietatem atque soliditatem, modò id, ab eo precibus impetrare possimus, ut si responsione aliqua nostras stricturas dignatus fuerit, eam non consueto sophistico ac cavillatorio stylo exaret, quanquam hoc forsitan frustra a nobis optatur, quia si existimationis atque famæ Magni Hertii, ceu

Viri in omnium veneratione existentis, rationem in parandis suis Vindicis prorsus seposuit, vix parcebit minimo discipulorum Hertianorum. Sed respondeat, quomocunque velit, cordatiores id scient interpretari.

*SECTIONIS SECUNDÆ
CAPUT SECUNDUM,*
exhibens
*CASTIGATIONEM
IN
VINDICIARUM HALLENSIUM
CAPUT TERTIUM.
CONSPECTUS*

VINDICIAR.

CASTIGAT.

§. I. <i>IN §. 5. Antagonistam inconuenientem saluum uerum commisisse.</i> §. II. <i>Et speciem primam paragii saltem nuda contradictione uoluisse refutare.</i> §. III. <i>Item secundam in §. 6.</i> §. IV. <i>Contra tertiam uero multas fallacias cumulasse.</i> §. V. <i>Unde facile elidi possunt in §. 8. contra quartam paragii speciem.</i> §. VI. <i>In §. 9. Antagonistam novam indagacionem apanagii frustra aggredi.</i> §. VII. <i>Nec definitionem novam paragii ei quicquam predesse ad sit-</i>	<i>O</i>stendatur, in eo vindicem iterum ineptum iudicium de tractatione Dissert. Hertiana ferre. <i>E</i>t meras esse petitiones principii, quibus argumenta Hertii prima paragii speciei opposita, impugnavit. <i>E</i>aque demonstratio & in secunda continuatur. <i>E</i>sse hac mera Vindicis scommata, dilucidè probatur. <i>U</i>nde iam ex iis non eliduntur dicta Hertii in §. 8. nec Vindicis absurditatibus elisa esse demonstratur. <i>I</i>d prorsus a Vindice non est probatum. <i>N</i>ec minus quod hic iam promittit.

VINDI-

VINDICIAR.

CASTRIGAT.

stinendum πέντων ψεύδῳ, quod
apanagium etiam possit per di-
visionem constitui.

§. VIII. In §. 10. Antagonistam parum
pudenter & parum logice dispu-
tare contra Schilterum, apana-
gium improprium destrucentem.

§. IX. Duae breves observationes ad
Antagonista tradita in §. 11. de
natura apanagii proprii.

§. X. Stricturae summariae in §. 12.
Antagonista.

§. XI. Item in §. 13.

§. XII. Atonia quadam de questione:
An praesumptio pro jure primoge-
nitura jure sit favorabilis, an
odiosa.

§. XIII. In dictis ab Antagonista §. 14.
15. 16. cum ipso consentimus.

Uti semper ita quoque hic minus sobrie
Vindicem de modo differendi Her-
tiano judicare, clare ob oculos po-
nitur.

Sunt quidem breves, una tamen earum
admodum absorta est, altera et sima-
joris momenti a Vindice tamen non
sufficienter definita.

Et haec quoque summariter sunt resutatae.

Nec minus quae in h. §. sunt proposita.

Ea parum accurata & sobria esse pau-
cis monitum.

Id quod tanquam singulare annotatum,
& propterea Vindici gratia acta.
Denique subjuncta est ratio omnia im-
pugnacionis capitis ultimi Vindi-
ciarum.

§. I.

In paragrapho quinto Antagonista (1) à thesi vigesima secun-
da statim transiit ad thesin vigesimam octavam & nonam, inta-
ctis thesibus quinque intermediis, cum tamen Schilterus,
postquam in thesi vigesima tertia observaverat, paragia Germa-
nica & apanagia in eo convenire, quod neutrobi (a) postgeniti
sint subjecti primogenitis, in thesi vigesima quarta ratione te-
stamenti factionis & juris accrescendi novam differentiam pro-
ponat, & horum utrumque paragiatis indulgeat, apanagiatis

K 2

vero

(a) Quid de hac convenientia sit sentiendum, & quomodo Schilterus
eam adstruat jam supra Sect. 1. §. 2. tetigimus.

vero deneget ex principiis in præcedenti capite a nobis excerptis. Ex quibus etiam in thesi *vigesima quinta* Springsfeldianorum regulam impugnat docentium, territorium semper manere primogenito, nisi ex concessione Imperatoris, aut consuetudine, aut concessione primogeniti; adeoque manere quidem docet superioritatem territorialem penes primogenitum in apanagio, at vero in paragio eandem cum divisione territorii transferri (b) ad paragiatos; Unde etiam thesi *vigesima sexta & septima* docet, Springsfeldium & ejus affectas, dum eos postgenitos, qui cum terris suis certa etiam regalia superiora acceperunt, in censum apanagiatorum referunt, propriis principiis alibi positis, (secundum quæ referri debuissent ad paragiatos,) contradicere. (c) Hæc omnia si Antagonista (d) concedit Schiltero,

- (b) Quomodo itaque hæc assertio Schilteri potest stare cum ea, quam in Dissert. sua §. 8. 13. proponit, ubi docet, jus primogenituræ tam apanagium quam paragium admittere, cum tamen hic neget non manere in casu paragii superioritatem Territorialem penes primogenitum, cujus consequens est, quod nullum maneat jus primogenituræ. Unde mirum, quod non tantum Dn. Lomberdus Serenissimos Principes Rheinfelfenses pro paragiatis habeat, cum tamen supr. *sect. 1. §. 9.* allegaverimus textus ex Recessibus Hassiacis, testantes, reservatam esse superioritatem Territorialem Serenissimo Landgrav. Hass. Cassellano, ac jus primogenituræ in illo Principatu esse stabilitum: verum etiam quod Amplissima Facultas Hallensis paragium in Comitatu Lippiaco obtinere responderit, cum tamen non minus in eo quoque sibi jus primogenituræ locum vindicet ex antiqua jam receptione v. Hagemeyer *Ep. IV. Jur. publ. Europ. §. 35.*
- (c) An Springsfeldius sibi contradixerit, aut an imputata ipsi a Schiltero contradictio valido fundamento niteretur, de eo non erat ut B. Hertius disquireret. Sit, ipsum sibi in aliquibus contradixisse, id tamen principali negotio non præjudicat. Quis enim homo omnis planè lapsus est expers? An ob unum aut aliquem lapsum tota ejus doctrina statim est rejicienda? Etiam B. Hertius notavit multos Springsfeldii errores.
- (d) Hæc omnes differentia inter apanagium & paragium longa serie allatæ conce-

Schiltero, cur negat conclusiones exinde deductas? ad quas etiam pertinent species quatuor paragii a Schiltero in sequentibus thesibus propositæ; (e) si non concedit, cur non refutat? sed saltem species paragii Schilterianas mordet. (f)

§. II.

Nihil enim nisi morfiunculas esse, quæ contra quatuor illas species à nostro moventur, ad oculum patet. (a) Distinguit Schilterus istas quatuor species gradibus, & primam vocat, ubi postgeniti acquirunt dominium terrarum, non solum usum-fructum, & jurisdictionem territoriorum particularem in suos subditos, secundam, ubi postgenitis alia regalia majora, ut jus metallifodinatum, jus monerandi & alia adjiciuntur, tertiam, ubi omnimoda superioritas territorialis juxta ratas portionum hereditariarum communicatur, quartam, ubi insuper jus status immediati cum voto & sessione in comitiis obtinent. Ad-

K 3

versus

conceduntur Schiltero, modo prius probet dari etiam paragium Germanicum. Frustra enim quarimus de differentiis alicujus rei, ubi ipse rei existentia in dubium adhuc vocatur, v. quæ pl. diximus in Cap. preced. ad §. 11. 14.

- (e) Jam supr. in cap. præc. ad §. 14. lit. (i) absurdam hanc assertionem Vindicis notavimus. Nonne enim affectiones paragii, quibus ab aliis distinguitur, sunt potius consequens ipsius paragii? Ecquis unquam tam ineptus fuit, qui adstruat, principale habere se ad accessorium tanquam per modum conclusionis? Sane uti accessorium sequitur suam principale, ita quoque qualitates paragii sequuntur ipsum paragium. Jam nunc in sequentibus principalis illa quaestio, de qua omnis hucusque fuit contentio, succedit, an detur paragium in Germania? An itaque hæc habet rationem conclusionis intuitu allatarum differentiarum? Anne ipsæ differentie paragii tanquam accessorie, corruunt destructo ipso paragio Germanico? Ecce mi B. L. quam dilucidè hic Vindex infantiam sui ingenii prodatur.
- (f) In his enim omnis controversiæ cardo latet, si enim illæ sunt exploræ, tolluntur simul omnia ea quæ hisce tanquam fundamento superstruuntur.
- (a) Videbimus cum perito Lectore.

versus *harum* primam Antagonista in paragrapho quinto: *Nos vero, ait, speciem hanc paragii esse negamus.* Contradictio hæc est, (b) non refutatio. Schilterus contra negat esse apanagium, addita ratione: *quia apanagium non venit jure dominii vel coheredis.* Contra Antagonista. *Etenim ubi primum genito competit superioritas territorialis, sive regimen universale, quicquid etiam secundo genitis de territorio attribuitur, non potest non apanagii jure censeris.* Vides, manet in terminis contradictionis (c) mera, petit principium, nihil respondet ad rationem Schilteri, (d) imo ut mox apparebit, asserit hæc contra propriam definitionem apanagii. Unde non opus erit, ad aliam (e) morfiunculam

-
- (b) Lege turpissime Vindex prius subsequentem rationem negationis, & tunc si habes micam ingenii, judica.
- (c) Ineptis mi Vindex, quando rationem Hertii meram contradictionem esse asseris. Vis enim ejus in eo subsistit, quod hac ipsa neget, effi-
 -ctum a Schiltero casum esse jure paragii censendum, cum revera apanagium sit, id autem ex eo probat, quod essentiam apanagii (quæ qualis sit ex iis quæ supr. *Sett. l. §. 9.* differimus patet) retineat, licet secundogenito sua debita portio in terris tribuatur cum jurisdictionibus. Sufficit enim quod remaneat hoc casu jus primogenituræ firmum, cujus indicium est indivisa superioritas Territorialis, cujusque consequens apanagium, ut supr. *l. c.* latè probavimus.
- (d) Non erat ut ad hanc quicquam responderet B. Hertius, quia Schilterus non probavit, apanagii essentiam mutari, quoties jure dominii vel coheredis secundogenitus portionem suam accipit. Naturalia quidem apanagii hisce in casibus mutantur, sed non ejus essentia, ut ante ostendimus. Quæ manente improprietas quidem aliqua inducitur, sed non nova ac prorsus contradistincta species, ut supr. *Sett. l. §. 10.* exemplo feudorum illustravimus.
- (e) Argutè egit Vindex, quod impugnationes Hertianas semper vocet morfiunculas, eo ipso ad minimum apud imperitos excitat applausum, approbantes inconvenientem alias Vindicis brevitatem in refutandis argumentis Hertii contra species paragii Germanici adductis, quæ effato Vindicis præoccupati saltem morfiunculas parvique momenti esse credunt.

lam, qua in eodem paragrapho vellicat Schilterum, quod minus recte regimen particulare postgeniti, jurisdictionem territorialem dixerit, quicquam monere, sed reservare observationes plurium fallaciarum & hic commissarum, secundo, si opus erit, conflictui. (f)

§. III.

Simili contradictione Noster secundam paragii speciem tollere vult paragrapho sexto. Enimvero nec hanc paragii speciem esse concedimus. Sed cur non? Cur enim Schilterus eam pro apanagii specie non habeat, modo vidimus. (a) Nam, ait noster, regaliū exercitium non tollit superioritatem territorialem. Quid inde: Quod enim superioritas territorialis remanens sufficiat ad essentiam apanagii, modo notavi esse petitionem principii. (b) Morisunculam, quod Schilterus jus metalfodinarum non re-

(f) Expectabimus itaque qualia monstra proferet Vindex.

(a) Et nos hanc Schilteri rationem ineptam esse probavimus.

(b) Quibus argumentis mi Vindex hanc tuam notationem probasti? Tu petis id quod est in quaestione. Nos fundamentum nostrae assertionis probavimus in eo, quod essentia apanagii hisce casibus non tollatur, imo essentiam apanagii consistere in indivisa superioritate Territoriali, ex introducti juris primogeniturae, cujus consequens est apanagium, sine (ex quo in moralibus firma semper desumitur probatio) luculenter supra adstruximus in Sect. I. §. 9. En quid clarius esse potest? Anne hæc est petitio principii? Si Tu hæc nostra principia, quæ ex solidissimis fundamentis deduximus, non assumas, non metaris, ut contra Te unum verbum faciamus, nam contra principia firma & solida negantem non esse disputandum, vulgus novit. Quanquam non adimamus Vindici liberum arbitrium a nostris principiis dissentiendi, modo iustas dissentiendi habeat causas, easque non probet per stultam petitionem principii. Alias si quero ex Vindice, quare hisce in casibus non manet apanagium? Respondet eum Schiltero, quia apanagium non venit jure dominiū aut coheredis. Si amplius quero, quare ita? Reponit, quia apanagii essentia consistit saltem in nova provisione, ea vero sublata apanagium nullum est. Si itaque hoc suppo-

non rectè annumeraverit regalibus minoribus, reservò conflictui secundo. (c) Interim præliminarium observationum loco Antagonista notare poterit, non fore contradictionem, si v. gr. Schilterus dixisset, Titium esse majorem Scjo, ipse vero contra asseruisset; imo esse minorem Cajo; (d) item distinctionem inter regalia majora & minora in genere tanti non esse, ut litigia de applicatione ejus possint esse magis usus.

§. IV.

Ut tertiam paragii speciem eliminet Antagonista, miserè se torquet & vertit. *An autem, inquit paragrapho septimo, species hæc paragii nomine rectè appelletur, non temere dubitamus.* Et ego non temere dubito, sed certe scio, saltem hanc speciem non pertinere ad apanagia, nec Antagonista dissentit, aut dissentire potest. (a) Et cur vero non vocemus paragium, cum tamen divisio hereditatis hic sit inæqualis, (b) etsi cum præmi-

nentia

suppositum in dubium voco, asserendo alia quæ essentiam apanagii constituunt, torquent se, angunt, & denique tacent ut muti pisces, nec sciunt id probare, quod illi quidem supponentes, alii tamen impugnant.

- (c) O quam multa Tibi reservas! Quare vero ea jam non simul impugnasti? Forfan ideo ut absconderes vim eorum, Lectoresque seduceres.
- (d) Est hæc inepta applicatio ad distinctionem regalium majorum & minorum, id quod nunc adeo prolixè non exponemus, quia principali negotio parum præjudicat.
- (a) Quid inde? Ergo quia non est apanagium, statim est paragium. Nonne dantur aliæ species?
- (b) Ergo jam omnis divisio hereditatis inæqualis efficit paragium. Ergò quando pater privatus in testamento inæquales portiones suis liberis natu minoribus tribuit, illi fiunt paragiati. Sed dicis: Paragium tantum in Principatibus obtinere. Verum unde hoc probas? An moribus Galliarum? At ego jam contrarium supr. in *Sectione 1. §. 3.* docui, ostendens paragia Gallorum tantum in feudis minoribus Nobilium, non vero majoribus obtinere. An vero moribus Germaniarum? Hos nego, unde luculenter a Te sunt probandi, quia consistunt in facto, & adversantur receptis nostris juris publici principiiis.

nentia primogeniti conjuncta. *Etenim, ita pergit Noster, paragia Gallorum tantum in feudis habent locum, (c) & in illis primogenitus solus seniori vasallagium præstat. (d) - At in regionibus Germania, quam multa allodiali jure tenentur. (e) Jam & ipse Schilterus asserit ibesi trigesima omnibus paragii speciebus commune esse jus exigendi homagii à subditis suis, (f) - sed & vicissim homagii*

- (c) Hujus probationem in Notis subj. exegit Vindex, quam nos jam supr. Sect. I. §. 4. dedimus.
- (d) Hoc dicit Vindex se supr. negasse in cap. præced. §. 10. verum nos etiam eo loco lit. c. ostendimus, quam imbecillis fuerit ipsius negatio.
- (e) Ergo quid inde? inquit Vindex. *Hoc amplius non probatur, quam differentia inter paragia Gallia & Germania. Verum mi Vindex si paragium aliquod in Germania sibi locum vindicari possit, vel debeat, illud aliunde venire non posset, quam ex applicatione morum Gallia, quibus primævum paragii institutum, natura & nomen debetur, ut supr. Sect. I. §. 3. ostensum. Hanc itaque dicimus jam inconvenientem ob multas disparitates, quarum præter eas quas B. Hertius adduxit, complures supr. Sect. I. §. 4. attulimus. Præterea proba prius firmis argumentis, dari paragia Germanica, tunc Tibi postea largiemur differentias, quibus a paragiis Gallicis ea differre existimas.*
- (f) Hic tam stupidus est Vindex, ut non intelligat, quid hoc ipso sibi velit B. Hertius, sed forsitan non intelligere vult, ne refutare teneatur. Ecce hoc ipso nova disparitas inter paragium Gallicum & effectum a Schiltero casum indicatur. Schilterus enim tribuit paragiatibus jus exigendi homagium a subditis, idque probat ex moribus Gallia. At B. Hertius ostendit in sua dissert. §. 21. in Germania soli primogenito hoc jus competere: non obstante, quod interdum etiam secundogenitus, accipiens suam portionem in terris, juramentum fidelitatis vulgò die Erbhuldigung a subditis illarum terrarum recipere queat. Nam & hoc Landsassis præstari, praxis abunde docet vid. Reinking. L. 1. de R. S. & E. cl. 5. c. 4. n. 41. Illustr. Dn. Lyncker. in Anal. ad Part. Special. Introduct. ad jus publ. Schweder. Sect. II c. 11. §. 1. Unde ex eo nullam argumentum desumi potest ad stabilendam paritatem potestatis in persona secundogeniti intuitu primogeniti, quia hoc diversum est ab homagio vulgò die Landeshuldigung, quod
- L
- primo-

magii Imperatori vel Regi prestandi ratione sui territorii immediati. Ego autem repeto, & hic Antagonistam multipliciter peccare, partim petitione principii, partim supponendo falsa pro veris, partim male formando consequentiam, ut docebunt notæ subjunctæ. (g) *Mittamus* ergo, ita concludit Antagonista, *vocabulum paragii, & planius dicamus, esse Principatus vel Comitatus hujusmodi dividuos, sed cum aliqua primogeniti prerogativa.* Ego contra. Retineamus ergo vocabulum paragii satis commodum, ut, qui dicendi alias forent Principatus aut Comitatus dividui, sed cum aliqua primogeniti prerogativa, una voce & (b) planius & (i) brevius denominemus. Interim gratias agimus adversario, quod & hanc speciem concedat, non esse apanagium, quod iterum sufficit. (k)

§. V. Fa-

primogenito præstatur a totius territorii subditis, etiam iis, qui in teris in apanagium concessis degunt. An & a Consiliariis secundogenitorum? Est hæc spinosa quæstio, publicis aliquando scriptis in utramque partem ventilata, super quam nostrum judicium jam suspendimus, id tantum monentes, posse interdum evenire causas, ob quas regenti domino intersit, de eorum fide etiam se securum reddere.

- (g) Notas Tuas subjunctas ego jamjam examinavi, quæ cum non doceant, quæ Tu hic jactas, eo ipso eas allegas, ut testes impudentiæ, in imputandis B. Hertio erroribus prorsus dissolutæ & effrontis.
- (h) Planius hoc vocabulum paragii non est ob multas hueusque allatas diversitates.
- (i) Elegans hercule ratio, quia est vocabulum brevius, hinc proposita species illo insignienda, sive nunc illi adæquatam sit, sive non, modo sit brevius. Si brevitatem sectaris mi Vindex, potuisses adhibere vocem *par*, illa enim tribus syllabis est brevior, sed non vis recedere ab appellatione Gallorum, quanquam Tibi ceu Jcto, cui doctrinam peregrinam propter similitudinem in Jurisprudentiam introducere concessum, liberum arbitrium fore existimarem, rei novæ invenientiæ aliquid addere, vel detrudere, prout Legislatoribus in more esse solet.
- (k) Ad quid sufficit? An quicquam Tibi hoc prodest? An quia hæc species non pertinet ad classem apanagiorum, nunc statim sit paragium?

§. V.

Facile jam prævidere poteris quid moveat Antagonista contra quartam paragii speciem. Tanto minus, inquit, si ex monito Imperatoris Justiniani consequentia rebus nomina esse studendum, quarta species appellatione paragii commode insinuetur. — In ejus exemplis nihil est paragii, nisi vocabulo ludere velimus, nam revera facta divisio cum superioritatis territorialis jure, etsi portionibus interdum inæqualibus. Sed prævidere etiam facile poteris, quid summatim sim responsurus. Scilicet: Etsi monitum illud, studendum esse, ut consequentia nomina rebus sint, verum fuisse, quamvis Justinianus id nunquam dixisset; tamen istud monitum ad rem præsentem haud pertinet. Cum enim toties dictum sit, (a) essentiam apanagii in eo consistere, ubi ex mera provisione primogeniti secundogeniti alimenta accipiunt, paragiium contra, ubi postgeniti per divisionem hereditatis portiones inæquales nanciscuntur, nemini esse potest dubium, paragii nomen & hanc speciei esse conveniens. Neque ludere volo, ut patet. Quod si tamen Antagonista lusus placeat, vocet illam quartam speciem *Plictri* aut *Bumaf*, per me licebit, modo non appellet *apanagium*. (b)

§. VI.

- (a) Non sufficit dixisse, sed probasse. Nos dicta illa non nisi petitiones principii esse, multis in locis jam ostendimus, explicata simul genuina essentia apanagii. Unde quæ ex falsis suis suppositis jam deducit Vindex, per se corruunt.
- (b) Ineptis hic multifariam. Nam primo propositam quartam speciem B. Hertius non refert ad classem apanagiorum, unde Tua sollicitudo est inanis. Nescio tamen quid ex eo inferre velis. Nos enim jam multoties diximus, licet species aliqua apanagium non sit, tamen exinde non statim fluit, quod sit paragiium. Dantur enim adhuc aliarum specierum classes, quibus accenseri potest, quemadmodum in hoc a Schiltero allato casu realis obtinet divisio territoriorum, qualem supr. Sect. 1. §. 5. descripsimus, eamque a paragio diversam esse ostendimus, quæ disparitas quoque inde haud obscure elucet, quod

§. VI.

Quare & non sine turpitudinis nota Antagonista in paragraho nono triumphum canit ante victoriam, dum sic incipit: *Explofis ita è Germanico imperio paragii speciebus, jam verus apanagii genus nobis indagandus est.* Nam nullam explofit, ut haetenus (a) docui. Interim quid opus erat verum apanagii genium indagare. (b) Annon enim jam ante seculum indagaverat Betsius, annon Springsfeldius primus parens apanagii improprii, quod defendere vult Antagonista. Scilicet sentiebat facile, si nihil innovaret circa doctrinam apanagii, sed eam ita relinqueret, uti propofuerat Springsfeldius, (c) se oleum & operam

dissentientes non eos Principes paragiatos vocent, qui proprie sic dictam terrarum divisionem instituunt, sed qui a primogenitis terras quasdam in legitimam sustentationem accipiunt, quo posteriori tamen casu nullam esse divisionem territoriorum, licet portio debita in terris praestetur, juris primogeniturae ratio abunde docet, quippe quae omnem divisionem respuit. Nudam autem terrarum separationem non inducere divisionem supr. Sect. I. passim ostendimus.

- (a) Ubinam hoc docuisti mi Vindex? Nonne in omnibus paragraphis frivolas Tuas petitiones principii, atque inspidas nugas notavi?
- (b) Uti passim ita quoque hic ineptum iudicium de tractatione dissertationis Hertianae edit Vindex. Nonne enim summe necessarium erat, ut explicaretur vera atque genuina apanagii indoles, unde eo clarius constare possit, effectum esse paragium Germanicum, cum pleraque ejus species sint ex numero apanagiorum. Sed mordet Vindicem, quod ab ovo quasi & omni principio B. Hertius suas assertiones deduxerit, cum nunc eo dilucidius appareant commenta Schilteriana, hinc ridiculis ex rationibus, quia Betsius & Springsfeldius idem jam praestiterunt, methodum Hertii carpit. An vero horum tradita sint omni ex parte sufficientia & valida, de eo parum Vindex dispicit.
- (c) In nonnullis saltem errores Springsfeldii notavit B. Hertius, qui quod etiam in aliquibus lapsus sit, adeo mirum esse non debet, praesertim cum vix aliquorum vestigia praese vidit, imo excepto uno vel altero a Betfio praestitis, primus omnium glaciem, si ita loqui fas est, fregit. Num autem ea emendationis vel correctionis doctrinae Springsfeldianae causa

operam perdidisse, cum Schilterus Springsfeldii apanagium improprium ex ipso Springsfeldio refutaverit, & inprimis thesi *trigesima prima* ad oculos monstraverit, vel ex solis differentiis paragii & apanagii, quas ipse Springsfeldius disertis verbis posuit (d) & ejus contradictiones esse palpabiles, & totam apanagii improprii chimæram evanescere. Sed non sentiebat tamen Antagonista, si planè à Springsfeldii doctrina recederet, fore pugnam Andabatarum, cum Schilterus ante oculos ha-

causa sit, quam Vindex hic jam commentus est, valde dubito, quia Schilterus admodum infeliciter Springsfeldium ex suis propriis hypothesebus refutavit. Nam

- (d) Ex adductis a Springsfeldio differentiis inter apanagium & paragium, nulla prorsus contradictio inferri potest, dum demonstrari nequit, Springsfeldium mentione licet harum facta, earum hoc ipso existentiam in Germaniæ Principatibus agnovisse. Etenim secutus est ille morem nonnullorum scriptorum, qui ut ostendant suam cognitionem historicam, non raro solent extra justos sui thematis fines evagari, multaque ex institutis peregrinorum populorum, præpimis si cognata sint, immiscere: hinc in cap. penult. sui tractatus obiter saltem & quidem paucissimis attingit materiam de paragio Gallis usitato, ob affinitatem quam cum apanagio habet, ejusque indolem explicavit ex Galliæ Scriptoris, demum subjiciens tres differentias, quibus ab apanagio distinguitur, ne quis existimet, paragium & apanagium in Gallia unum idemque esse. Qualis verò jam inter hæc de paragio inserta, & præcedentia ejus de apanagio improprio dicta sit contradictio, ego sanè nondum video. Somniant profectò qui aliquam hic fingunt, non persipientes diversitatis rationes, licet illæ luce meridiana sint clariores. Quis enim non videt, unicè ad mores Gallorum Springsfeldium in d. l. respexisse, idque superficialia saltem ejus inspectio sufficienter docet? Ut jam non afferam, posse quoque in Gallia, ubi paragium obtinet, nihilominus apanagio improprio locum esse, iis scilicet in casibus, quando Rex aut Duces primogeniti suis secundogenitis præter solam perceptionem fructuum etiam jurisdictionem particularem in terris in apanagium datis concedunt, quanquam id in Gallia rarè fieri solet. v. Stephan. Pasquierius l. 2. c. 16. des

los habuerit doctrinam Springsfeldii, quæ in forum irrepererat, nec prouidere adeo poterat, surrecturum esse post mortem suam quendam Antagonistam, qui alias terminorum definitiones fingendo, & doctrinam totam de apanagio reformando, (e) ridiculam reddidurus esset totam disputationem: quamvis nec hoc sophisma aliquid profuturum sit Antagonistæ, quia quilibet ubique (f) sentit vel logomachiam, vel petitiones principii, vel similia stratagemata.

§. VII.

Et tamen hoc non obstante Antagonista in dicto paragrapho nono emendat definitionem apanagii à Springsfeldio traditam. Dixerat Springsfeldius, esse assignationem provisionalem alimonie Principibus postgenitis factam. Contra Antagonista non tollit quidem eam, sed saltem luculentius accuratiusque definire voluit, esse personam, quam primogenitus, vel qui de ejus familia est, superioritatis territorialis compos, in pecunia vel redditibus ex certa regionis particula ultragenito, hujusque heredibus præstat. Ego ut & hic liberalis sim, de ipsa hac emendata apanagii defini-

recherches de la France. Tilius L. 2. d. reb. Gall. Quibus tamen in casibus ne quidem in Gallia inducitur paragium, dum ejus essentia, qualem supr. Sect. I. §. 3. descripsimus, est prorsus ab apanagio etiam improprio, quod retinet essentiam propriam, diversa, quo loco etiam illud annotauimus, paragio tantum in feudis Gallorum minoribus, non vero majoribus locum esse.

- (e) In terminis simus faciles modo in re conueniamus. B. Hertius saltem luculentioribus terminis expressit, quæ obscurioribus Springsfeldius proposuerat. Unde falsò assertur, eum totam doctrinam de apanagio reformasse, dum circa punctum contentionis cum Springsfeldii traditis amicè conspirat, saltem in minutis quibusdam, quæ negotio principali non præjudicant, ab eo dissentiens, ut ipsa lectio Disertat. Hertianæ abunde insinuat.
- (f) In Tuis Vindiciis, uti hætenus per omnes lineas ostendimus. Unde Tibi jam non credent lectores, qui Te mendacem esse, non uno loco viderunt.

definitione jam quidem litem non movebo, præprimis cum nullum senserim hætenus usum, qui ejus scopo inservire queat. (a) Permittet tamen, ut ex ea ipsa definitione quandoque adversus ipsum arguam. Et commode se offert illa statim sequens nota, qua Antagonista Springsfeldium refutare vult, quod dixerit, *apanagium non posse fieri per modum divisionis, sed saltem per modum provisionis, item non consistere posse in quantitate certa, sed incerta.* Posterius displicet Antagonistæ ideo, quia *nihil frequentius sit in Germania, quam ut certa pecuniæ quantitas quotannis solvenda ultra genitis assignetur, & quia ipse Schilterus alibi doceat, de quantitate apanagii aut conveniri per pacta familia, aut eam constitui in ultimis voluntatibus, aut arcessi ex observantia.* (b) Adjuvabo hic Antagonistam: Et poterat nempe urgere adversus Springsfeldium, quod ipse alibi quantitatem apanagii in certam & incertam divisit, & ibidem varia genera exposuerit quantitatis certæ in apanagio. (c) Sed noluit forte hac argumentatione uti, quia positionem Schilteri adversus hanc Springsfeldii doctrinam, quam supra excerptimus, tacendo

jam ap-

- (a) Is ejus est usus, ut nunc luculenter constet, in quo vera apanagii essentia consistat. v. quæ diximus supr. *sect. 1. §. 7.*
- (b) Non in totum B. Hertius l. c. a Springsfeldio dissentit, sed saltem dicit, tradita Springsfeldii de quantitate apanagii incerta non posse universè admitti, quæ verba in excerpto Vindex callidè omisit. Faciunt hæc quæ supr. *sect. 1. §. 7. circa f.* paucis hæc de re differimus, ex quibus mens Hertij pluribus intelligi potest.
- (c) Frustraneum laborem suscipis in iuppeditandis argumentis contra Springsfeldium. Nam ille locus, quem Tu ex ejus c. 8. n. 11. sequi allegas, potest optimè combinari cum iis, quæ cap. XII. n. 9. scribit. Nimirum quantitas apanagii absolutè considerata, sepositis omnibus conventionibus illustrium aut aliis dispositionibus, intuitu paragii est incerta, quia paragio in ipsa natiuitate certa indita est quantitas scilicet, ea vero mutata tollitur paragio, ut optimè docuit Dn. a Minkvitz *Diff. d. Paragio §. 4.* Verum si consideres quantitatem apanagii secundum quid, habito scilicet respectu ad pacta familia, utique ea potest esse certa.

jam approbaverat. (d) Etsi autem hic quaedam excogitari facile possint, quibus illam positionem Schilteri cum loco, quem Antagonista hic ex ejus institutionibus excepit, conciliem, nolo tamen prolixus esse. Sed concedam, differentiam primariam & universalem inter paragium & apanagium non quarendam esse in quantitate certa vel incerta, nihil tamen id proderit adversario; si modo notes, apanagium semper consistere in quantitate sive certa sive incerta, paragium vero in corpore. (e) Unde jam omne momentum eo redit, ut videam, quomodo Antagonista refuter alteram differentiam à Springsfeldio concessam, quod videlicet paragium fiat per divisionem, apanagium per provisionem. Hic enim Rhodus est, hic sal-tandum. *Nec insolens est, ait, partem quandam territorii etiam per modum divisionis, licet sine superioritatis territorialis jure, ultragenito attribui.* Verum hoc nec Schilterus negavit. Id vero quaritur, an sit apanagium an paragium. Schilterus id supra vocavit primam paragii speciem, quam quidem Antagonista explodere voluit, sed irrito conatu, ut supra ostendi. (f) At, inquit Noster, *id ipse tamen fatetur cum multis aliis Springsfeldius.* Ego contra, (1) At ipse Springsfeldius ibidem plures dissentientes adduxit, Gvidonem Papam, Boerium, Capicium, Thomingium, Reusnerum, Bursatum, Ascanium Clementem. (2) Hanc contradictionem in Springsfeldio (g) jam notavit Schilterus. (3) Etiam si millies id fateantur omnes, negat tamen

(d) Nondum concoquere potest, quod B. Hertius omiserit refutare praecedentes §§. 22. diss. Schilterianae, semper ructatur de suis excerptis, quasi in iis magnum pondus lateat. v. quae diximus supr. Cap. I. ad §. XI. & XIV. & h. Cap. ad §. I.

(e) Haec est petitio principii, unde haec probas mi homo?

(f) Provocat ad §. II. h. Cap. An igitur in illo praeterit, quod hic de se gloriatur, nostrae subjunctae annotationes ibi docebunt.

(g) Nulla est contradictio in illis duobus locis Springsfeldii, sed uti jam passim rationes conciliantes suppeditavimus, ita quoque eodem hic locum inveniunt.

men Schilterus, & negat additis rationibus prægnantibus, quas intactas reliquit Antagonista. (b) (4) Nec ipse Antagonista conciliare poterit apanagium per divisionem constitutum cum sua, quam dedit, definitione apanagii. Ejus enim genus dixit esse *pensionem*. At pensio quantitatis nomen est, non corporis. Divisio vero fit in *corporibus*. Certè ubi divisio corporum est, ibi non est pensio. (i)

§. IIX.

Ergo jam ad ipsum apanagium improprium accedam, foetum illum cerebri Springsfeldiani, quod defendere jam aggredditur Antagonista. *Non mirabitur*, inquit, *qui meminerit, Schilterum species quasdam apanagio (illi improprio) adscribi solitas (à Springsfeldianis) ad paragium retulisse, quod idem divisionem hanc (& apanagium illud improprium) rejiciat.* Rectè, nec ego miror, quod Antagonista apanagium improprium defendere susceperit, cum in eo vertatur momentum totius dissertationis. Videamus ergo, quid pro sua sententia afferat Schilterus. *Apanagium, dicit, improprium, si est species apanagii, debet retinere definitionem generis; at apanagium improprium non retinet, quia provisio, ut Springsfeldius definiverat apanagium,*

M

non est

- (b) Perlegi differt. Schilteri §. 21. ad quem Tu potissimum hic provocas, sed quod ingenuè fateri teneor, non inveni unam prægnantem rationem, quæ refutatione digna sit.
- (i) Sophisticat hic graviter Vindex, confundit ipsam pensionem cum modo, quo ea ad aliquem venit, & re, in qua præstatur. Verum quidem est, ipsam pensionem non esse divisionem, nec corpus, at quin per modum divisionis in corporibus præstari possit, nec minus ea præstatio nomen pensionis retineat, nil video quid obstet. Quid notius est, ut vulgare exemplum solummodo afferam, communiter pensionem vocari canonem, quem Emphyteuta solvit, etiamsi ille non in pecuniâ, sed in corporibus consistat. v. §. 3. *7. d. Locat. Cond. l. 2. C. d. Jur. Emphyt. Valasc. d. Jur. Emphyteut. qu. l. n. 7.* His observatis multa nunc cõrruunt, quæ ineptè in §. sequi, a Vindice afferuntur.

non est divisio. Addo ego ex modo dictis, (a) quia nec *divisio* est *pensio*, quod genus apanagio dederat Antagonista. Antagonista contra. *Nos contra contendimus peti ratione hac id quod est εν τῷ ἀρχῆ.* Quid impudentius profertur poterat? Disputavit Schilterus contra Springsfeldium, expresse fatentem, per divisionem constitui paragium. Schilterus disputat ex concessis, (b) & ad hominem, & tamen petit principium. O tempora! O mores! Ipse Antagonista dicit, apanagium esse pensio-
nem; at divisio non potest esse pensio: Et tamen ego quoque dicar petere principium. (c) Unde sua sponte cadunt, quæ jam sequuntur apud Antagonistam: *Nam non divisio, sed modus divisionis, si scilicet portio divisa cum jure superioritatis territorialis ultragenito attribuat, essentiam apanagii tollit, ut mox liquidum faciemus.* Ego contra. (1) Cur non hic facis liquidum. Hic enim erat locus genuinus. (2) Etiam divisio, quæ non trans-
fert

(a) Quæ ego modo refutavi in §. præced. lit. (i.)

(b) Es pauper Diabolus mi Vindex, non potes respondere ad rationem Hertii, hinc quæris effugia, provocas ad concessa Springsfeldii, sed frustra. Ea enim non sunt ulterius extendenda, quam horum ratio patitur. Dixit utique Springsfeldius paragia per modum divisionis in Gallia constitui. Verum non statim nunc per inversionem ex eo inferendum est, ipsum omne illud pro paragio habuisse, quando per modum divisionis secundogenitis debita portio in terris assignatur, nam ne quidem in Gallia id semper paragium constituit. Deinde id pro Springsfeldio afferri potest, quod in apanagii improprii constitutione nulla contigat divisio verè talis, ut latè & prolixè supr. *Set. 1. §. 5. 6. sequi*: probavimus, adeoque apanagium improprium retineat definitionem generis scilicet provisionem, quod vocabulum licet obscurum sit, modo tamen rectè explicetur, admitti potest, præpri-
mis cum non adversetur essentia apanagii, quæ in proprio & improprio eadem est. v. pl. supr. *Set. 1. §. 9.* Adeoque nondum video, quomodo firmiter ex concessis Schilterus contra Springsfeldium argu-
mentari possit.

(c) Non tantum petis principium, sed simul quoque omnia mita confu-
sione commiscet, ut jam notavi ad §. præced. lit. (i.)

fert ad ultragenitum superioritatem, essentiam apanagii, id est, pensionem (d) tollit, quia & hæc divisio manet tamen divisio pensioni omni (e) opposita. Antagonista: *Ne dicam nunc, quam obscurum & ambiguum sit provisionis vocabulum.* Ego: imo dic ita esse, non tamen obscurum & ambiguum est pensionis vocabulum. Si vero & hoc obscurum & (f) ambiguum est, cur non clarius & simplicius attulisti in tua illa luculentiore & accuratiore apanagii definitione. Antagonista: *Igitur retinenda erit divisio hæc, modo recte explicetur & habeatur ut divisio analogi in sua analogata, quemadmodum in Scholis Dialecticorum loqui solent.* Ego: Explica, quomocunque velis. Id etiam loqui solent in scholis dialecticorum, definitionem termini analogi competere debere utrique analogatorum, et si primario analogato nobilissimo, secundario ignobiliore. At *divisio corporum* nunquam nec primario nec secundario erit pensio. (g) Uti corpus nunquam erit quantitas, nec quantitas corpus. (h)

M 2

§. IX. Quæ

- (d) Insulse Vindex, quis unquam asseruit essentiam apanagii consistere in pensione? Nonne dixit B. Hertius in verbis a Te all. essentiam apanagii tunc tolli, si dividatur superioritas Territorialis? Quid igitur inde aliud sequitur, quam essentiam apanagii consistere in indivisibilitate superioritatis Territorialis. Miscet certè Vindex dilucidè materiam apanagii, ejusque formam essentialem, atque accidentalem, quæ omnia a se invicem benè sunt secernenda.
- (e) Falsa sunt hæc supposita. v. quæ diximus §. præced. lit. (i.)
- (f) Proba hoc tunc Tibi credent Lectores.
- (g) Ipsa divisio corporum quidem non est pensio, verum quin pensio in corporibus per modum divisionis constitui possit, nil impedit, ut jam lit. (i) in §. præced. dictum.
- (h) Id in univèrsum verum non esse, vel ex eo abundè intelligi potest, quando novimus ex Legibus Romanis, pecuniam mox ut corpus, mox ut quantitatem considerari, ut apparet ex l. 94. §. 1. ff. d. solut. l. 46. ff. d. Condict. indeb. l. 30. pr. ff. d. Legat. 1. Hæc vero duplex acceptio non posset locum obtinere, si assero Vindicis infallibilis aliqua vis inesset.

Quæ ab Antagonista in sequenti paragrapho de natura apanagii proprii afferuntur, cum Schilteri doctrinæ nullo modo sint adversa, quia hic omne apanagium pro proprio habet, transeant: quamvis nec hic mihi desint observationes & monita varia. Ne tamen indigne ferat Antagonista, si plane eum intactum relinquamus, (a) duo saltem paucissimis licebit addere. Adducitur à Nostro Grotius panagia applicans (b) ad Rempublicam Israeliticam. Hem quid lego? Non erubuit Grotius, dum *insolitum* Judæis panagii nomen *ab extero regno petitum & quidem privatus*, & absque *permissione* in jurisprudentiam publicam Judaicam voluit introducere. Et Antagonista

- (a) Induit forsân Vindex indolem scorpionum, quorum cauda semper in ictu esse solet, id quod exinde apparet, quia hucusque vix verbulum in dissertatione Hertiana exiit, quod nânis suis consuetis non impugnaverit. Imaginatur quidem sibi, se ingratiâ incursum, si aliquid intactum prætermittat, verum id frustra metuit.
- (b) Eheu in quot formas sese vertit dissoluta Vindicis in sophisticando impudentia! Qualis est consequentia: Grotius in Commentar. ad *11. Paralipon. XI. v. 23.* escas illas, quas Rex Rob amicus filiis minoribus dedit, vocavit panagia, E. jam doctrinam de apanagio in Jurisprudentiam publicam Judaicam introduxit. Anne enim scis mi homo, applicationis objectum constituere solummodo res præsentis, non vero præteritas? Imo quid notius est, omnem applicationem sola relatione similis instituti peregrini non absolvi. Præterea cum mos dandi secundogenitis portionem alimentariam in legitimam sustentationem (quam Galli saltem postmodum apanagium appellaverunt) jam tum temporis obtinuerit, quæro quid a Grotio hic sit applicatum? si terminum apanagii intelligas, parum efficies, quia sola ejus impositio non meretur nomen applicationis, quippe quæ jurium atque rerum est, non vero vocabulorum. Ergo minimè Grotius aliquid novi d. l. introduxit, cum res ipsa jam tempore Reipubl. Judaicæ in suo esse existerit, quam licet Grotius apanagium appellaverit, more hodierni styli, illud tamen non fecit applicationis, sed luculentioris explicationis gratia. Unde nunc reliquæ stolidæ Vindicis illationes per se concidunt.

nista noster hanc ejus audaciam tolerat. Et non tolerat saltem, sed approbar. Jubet igitur hæc ejus patientia & mansuetudo, ut firmiter mihi persuadeam, eum in posterum etiam miriorem futurum erga eos, qui *insolitum ipsi* paragii nomen *privati* & sine *permissiane* ad Principatus Germaniæ & quidem profanos applicare voluerunt. Deinde tangit Antagonista controversiam: *An apanagiati subsint primogenito, ut regionis Domino?* Et affirmativa placet eidem, provocanti simul ad autoritatem Vitriarii, & sui Præsidis illustris. At notum est, quod, si autoritatibus disputandum foret, pro negativa possint allegari autoritates Betsii, Springsfeldii, Myleri, aliorumque & ipsius Schilteri. Apparet etiam evolventi locum Illustris Hertii, quod solum de uxore principis & liberis, non vero de fratribus loquatur. Ergo remanet solus Vitriarius. Ut tamen Antagonista sentiat, quam sim facilis, ad indulgendum ipsi aliquid, relinquam quæstionem de subjectione vere apanagiatorum suo loco, quia non spectat ad scopum præsentem. De illis vero, quos ipse apanagiatos improprie tales, ego cum Schiltero paragiatos voco, sequamur autoritatem Vitriarii, hos eximentis à subjectione primogeniti. (c)

§. X. In

(c) Vitriarius certè non videtur absolute illius opinionis esse, dum ex ipsius loco in *L. III. Instit. Jur. publ. c. 17. §. 15.* dubia ejus mens circa adhibitam distinctionem haud obscure elicitur; neque ratio ab eo allegata adeò firma est. Sanè si remoto omni partium studio hac de quæstione aliquid dicendum, mihi videtur, hoc temperamentum hancque distinctionem adhiberi posse, ut nimirum distinguamus inter subjectionem *ratione bonorum terrarumque concessarum*, & intuitu *persona.* Illam qui negare vellet, soli forsàn lucem disputaret. Quotidiana enim experientia testatur, quam eximia jura primogeniti in regionibus secundogenitorum exercent, idque propter reservatam sibi superioritatem Territorialem omni jure facere possunt. Unde si secundogenitus malè administret, aut intuitu terrarum in apanagium datarum contraxerit, quin hisce in casibus coram primogenito

M 3

conve-

§. X.

In paragrapho *duodecimo* ad apanagium improprium redit Antagonista, ne cum hic nihil novi producat, nobis licebit esse tanto brevioribus. (1) *Dissentit à quodam* (i. e. Springsfeldio, quem caute non nominat, sed lector sentiat, infelicem genitorem apanagii improprii tam sæpe vapulare à suo etiam defensore)

conveniri possit, parum dubito, quia causa concernit bona, quæ a primogenito tenet: non obstante, quod Apanagiatum privilegium Austregarum in *Ord. Cam. P. 2. Tit. 2.* sit tributum. v. diff. Hert. §. XI. in f. Atque hæc subiectio ratione bonorum amplius quoque exinde colligitur, quod secundogenitus ad collectas præstandas obligetur, imò ab eo ad primogenitum appelletur, & quæ sunt plura alia jura. *Hanc* verò ita audacter adstruere nollem, quia immedietas ex natiuitate semel acquisita non tollitur per illam possessionem bonorum, quippe personam quæ talem non afficit, sed ab bona tantum pertinet. v. R. I. d. Ao. 1548. §. 66. planè uti Nobiles Imperii immediati nihilominus suam qualitatem retinent, licet illi interdum subditi alterius status sint, ut constat ex Pac. Osnabr. art. 5. §. 27. in med. & art. 6. §. 10. Ludolp. Hugo d. *Stat. Region. Germ. c. 5. §. 6.* Imò de ipsis Statibus Imperii, quod illi subditi aliorum Statuum esse possint salva ipsorum illustri dignitate testantur. Reinking. de R. S. & E. L. I. cl. 5. c. 4. n. 32. a Seckendorff. in *Addit. ad Tractat. des teutschen Fürsten Staats* §. 17. 21. Myler. d. *Princip. & Stat. Imper. c. 37. §. 2.* Proinde si grave aliquod delictum commiserit Apanagiatum v. g. homicidium, cognitio pertinebit ad iudicium Cæsareo-Aulicum, quippe quod in causis Criminalibus personarum Imperio immediatè subiectarum cognoscit, ut docent iudicata ap. Dn. Andler. in *Jur. publ. & privat. ad Tit. d. jurisd. P. 1. n. 24.* Add. Gokel. *elegant. tr. d. suprem. jurid. p. 7.* ejusque rei luculentum exemplum vidimus ante annos aliquot, ubi contradicente licet primogenito nihilominus Aula Cæsareæ in casu homicidii a secundogenito commissi inquisitionem instituit, quemadmodum etiam novimus, si Status Imperii in alterius status territorio deliquerit, Imperatorem commissionem decrevisse, non attentis prætensionibus Domini Regionis, in qua delictum commissum. Idque ut defendatur, rationes juris non defunt, de quo alibi Summa: Apanagiatum subest primogenito in realibus, non vero in merè personalibus.

defensore) qui apanagii improprii originem ex conventionem deduxerat. Hæc controversia nihil ad me, qui cum Schiltero quiescere jubeo apanagium illud improprium in cerebro Springsfeldianorum, aut si malis, apud Garamantas. (2) Adducit locum ex Sprengero de variante natura apanagiorum. Nec hic ad me quicquam, etsi in controversiis juris publici alias non magna soleat esse autoritas Sprengeri, (a) cujus quidem diligentiam laudant omnes, de judicio vero nondum conventum est, utrum Springsfeldius an Sprengerus alterum superaverit. (b) Interim tamen nec ille locus mihi quicquam nocet, si modo ea, quæ de immobilibus apanagiorum bonis memorat, ut videtur sensisse, intelligas de fructibus ex certis territorii partibus percipiendis, non de divisione bonorum immobilium ratione dominii. (c) (3) Definitionem apanagii improprii tradit, ubi primogenitus quidem est regionis dominus, sed apanagiatus certam regionis partem regendam accipit, & quidem interdum cum quibusdam

(a) Tuum judicium mi Vindex & nullum judicium pari passu ambulat; bene est, quod Tuo judicio aliorum eruditorum judicia non stent. Novimus in quanto pretio docti Viri habeant Sprengeri scripta, tum ob raritatem materialium quæ in aliis libris non facile inventiuntur, tum ob insignem quam in publicis rebus hic Vir habuit experientiam. Equidem non sum nescius, methodum tractandi quam in quibusdam suis scriptis adhibuit, aliquibus displicuisse, verum propterea nihil dæcedit præstantiæ rerum propositarum. Add. de eo judicium Sulpitii in *diff. d. Stud. jur. publ. recte instituend. & Scriptor. eo pertinent. p. m. 35. seqs.*

(b) Quicquid sit, de eo jam non dispiciemus, forsitan in eo Vindex non errabit, si aliquid indulgendum sit conjecturis nonnullorum, existimantium, nomen Springsfeldii effectum esse, & sub hoc ipsum Sprengerum latere, quas tamen prorsus nostras jam non facimus.

(c) Unde hunc sensum colligis mi Vindex? Somnias fortasse. Nonne Sprengerus expressam mentionem terrarum in cit. l. facit? Imo si inspexeris Principales illas domos, de quibus d. l. scribit, harumque morem in constituendo apanagia consuetum consideraveris, liquidò videbis, effectum esse intellectum, quem Sprengeri verbis hic affingis.

busdam regalibus, interdum ita, ut primogeniti superioritatis territorialis exercitium temperetur, quando cum eo in nonnullis juribus secundogenitus concurrat Hic ego primo observo, bene fecisse quidem Antagonistam, quod definitionem apanagii improprii dare voluerit, cum ejus plane oblitus fuerit Springsfeldius; sed in eo tamen pariter errasse, quod in ejus definitione nullum appareat genus. Neque enim ponere voluit *apanagium*, ne petitio principii statim incurreret in oculos lectoris, neque *pensionem*, quia ridiculum fuisset *pensio*, i. e. *pars regionis* aut etiam *regimen* hujus partis. (d) Secundo dico: Tunc rem ita definitam vocas *apanagium*? At ego Borsium & Schilterum & omnes præter Springsfeldianos secutus id dico *paragium*. Vides ergo, etiamsi id occultare velis, quod tua definitio petat principium, (e) aut, si id elegantius esse putas, id quod est ἐν τῷ ἀρχῆ. (4) Urgenti hic contra Schiltero, divisionem omnem repugnare nature apanagii, opponit ea, quæ jam paragrapho decimo reposuerat. Sed harum responsionum imbecillitatem docuit jam noster paragraphus octavus. (f) Nec fortior est assertio, quam (5) profert Antagonista. *Divisio territorii per partes, quas hic vel ille jure*

- (d) Frigida hæc est objectio. Quis enim non videt, voluisse B. Hertium hic tantum asserere prolixiorē descriptionem apanagii improprii, non verò formalem definitionem Logicam. Jam enim antea in §6. præced. apanagium in genere definiverat, unde hæc hic repetere otiosum erat. Atque eadem etiā causa est, quare in definitione apanagii proprii itidem genus omisit. Unde luculenter apparet, stolidas esse rationes, quas hic Vindex asserit. Non enim video quid impediāt, si vellemus loco generis vel ponere apanagium, vel pensionem, quia quæ Vindex obstat existimat, jam in præcedentibus abunde a nobis sunt refutata.
- (e) Illi non petunt principium, qui fundamentum suæ assertionis probant ex genuina rei indole, & receptis juribus. vid. quæ diximus h. Cap. ad §. 3. lit. (b.)
- (f) Imo nostræ illi paragr. subjunctæ annotationes contrarium luculenter docebunt.

jure hereditario administrandas accepit, nihil officit superioritati territoriali. Nam de hoc non est quaestio. (g) Sufficit, quod officiat apanagio. Unde vides, quam turpiter statum controversiae mutet Antagonista. Quæritur, an divisio officiat apanagio? Schilterus affirmat: Antagonista contra: imo non officit superioritati territoriali. Quid ineptius? nisi forte superioritatem territorialem & apanagium Noster putavit esse synonyma. (h) Hinc nihil attinet, ut ad reliqua quicquam regeramus, quæ sequuntur in hoc paragrapho, cum æque sint aliena à statu controversiæ. (i)

§. XI.

Ut pariter & illud, de quo differit paulo prolixius Antagonista paragrapho decimo tertio. *Utrum testator, qui in testamento suo primogenitum voluit esse dominum regionis Landesherrn, secundo genito vero terras quasdam attribuit gubernandas cum nonnullis regalibus: vel simul etiam disposuit, ut nonnisi cum hujus consensu regimen in aliquibus reipublica negotiis exerceat, presumendum sit, voluisse secundogenitum in consortium superioritatis territorialis admittere.* Nam nec hic quæritur de paragio &

N

apanagio

- (g) Utiq; de hoc est quaestio. Nam si divisio territorii per partes cui-libet dividendum tribuit superioritatem Territorialem, non manet apanagium, dum facta est realis & propriè sic dicta divisio territoriorum, de qua supr. Sect. I. §. 5. diximus, quæ duo invicem sibi contraria esse, nemo negabit, quia obtinente divisione, locus esse non potest juri primogenituræ, cujus consequens est apanagium, prolixius hæc supr. Sect. I. explanavimus.
- (h) Non sunt synonyma, sed sunt correlata. Posita enim indivisibilitate superiorit. Territ. ponitur apanagium, ea vero sublata, & hoc tollitur ex ante dictis. Ergo quicquid officit superioritatis Territorialis indivisibilitati, etiam officit apanagio, & vice versa. Quæ in Not. subjunct. Vindex movet, ea ex his jam refutantur.
- (i) Genuina ratio est, quia Vindex contra allata a B. Hertio luculenta exemplum nihil regerere potest.

apanagio, sed de superioritate territoriali. (a) At vero, inquit Antagonista, volui, de apanagio quærere, id enim patet ex summario paragraphi hujus: *Huic (apanagio improprio) recte accensetur, si secundogenito territorii partes cum regalibus quibusdam attribuuntur.* Ego contra: Loquere ergo perspicuè, ut possis intelligi. Et si de causa loqueris, ubi secundogenito partes territorii datae sunt, cur in textu dicis, *gubernationem tantum* datam esse. An & hæc tibi synonyma sunt? Mihi vero minime, *gubernatio* nomen officii est, *partium datio* domini translationem infert. (b) Ergo cum partes datae sint, paragiū est, non apanagiū per toties dicta & defensa. (c) Frustranea vero

-
- (a) In cujus indivisibilitate consistit essentia apanagii, ergo hic utique quæstio de apanagio est.
- (b) Hic iterum Vindex captat verba, sed inepte. Quid enim impedit, quo minus panagiatus teneat terras jure domini, & simul jure administratorio. *Hoc* fuit ex concessione primogeniti vel dispositione alia, *illud* ex jure proprio. *Hoc* importat exercitium jurisdictionis, *illud* tribuit facultatem omnia emolumenta ex re percipiendi, eaque jura exercendi, quæ aliàs in feudo Vasallo competunt, ut jam supr. Sect. I. diximus. Sume simile exemplum in Comitibus & Baronibus, qui passim in territoriis regionum Minorum prædia possident, quæ licet ad ipsos jure domini spectant, regalia tamen quæ exercent, habent non nisi ex privilegio a Domino Territorii ipsis dato. Itaque vides sibi non adversari, in re propria habere gubernationem.
- (c) Optarem, ut Vindex hic unicum locum allegasset, ubi firmis rationibus se probasse putat, partium dationem tollere apanagiū & e contrario inducere paragiū. Forsan respicit ad §. 2. h. Cap. quo loco tamen adè fortiter non defendit id, quod jam in quæstione est. v. quæ in Notis tibi diximus, ubi ostendimus mera hæc esse Vindicis supposita. Unde vellem, ut unam saltem solidam suæ assertionis afferret rationem, nec ita turpiter principium peteret. Nos contrarium luculentiori expositione genuinæ essentia apanagii jamjam probavimus, quam cum in indivisibilitate superioritatis Territorialis posuimus, apparet non partium datione, sed divisione Superioris Territ. eam tolli.

vero porro est quæstio & Domitiana, an qui quædam regalia, i. e. quasdam partes superioritatis territorialis habet, etiam in consortium superioritatis sit admissus? Idem enim est, ac si quærerem, an cui partes totius datæ, etiam in communionem totius admissus sit. Quod si id forte in mente habuit Antagonista: An is, cui quædam regalia data, etiam participet de reliquis non expresse datis? Ego responderem; si nihil aliud in quæstione proponatur, nec affirmative nec negative responderi posse: Sed decisionem sumendam esse ex antecedentibus & consequentibus testamenti, aut ex aliis regulis bonæ interpretationis. Imo pro primogenito parum facere conjecturam, quod dictus sit Dominus regionis in testamento, cum talia verba, si alia conjectura non concurrat, non probent subjectionem in secundogenito, ergo nec superioritatem territorialem in primogenito. (d)

§. XII.

Esti igitur quæstio in §. præcedente proposita de superioritate territoriali me ulterius non tangat, sed possem pati, ut Antagonista hic suo abundet, vel abutatur ingenio, putavi tamen, me facturum opus charitatis, si ipsi miserrimas ratiocinationes, quibus hic utitur, ad cautionem in futurum monstrarem: Præprimis cum multitudo verborum, quibus hic utitur Antagonista, omissis inanibus & historiunculis ineptis facile possint ad paucas lineas referri. *Negandam* ille censuit quæ-

N 2

stionem

- (d) Hic iterum latet magna sophisticatio Vindicis, sed parum firma. Ecce enim dum primogenitus est destinatus solus territorii dominus, per se clarum est, eum unice pollere superioritate Territoriali, huicque omnes subiectos esse, qui sunt in illo territorio, in quo cum etiam secundogenitus terras quasdam possideat, non minus ut alii Landfalsii intuitu bonorum suorum suberit primogenito, ut pl. in præced. ostendimus. Unde licet sola appellatio Regionis Domini non importet subjectionem, secus tamen hoc est, quando cum ea concurrat possessio bonorum in ea regione, quem Dominum suum quis vocat, aut alia signa quæ subditum faciunt.

tionem propositam: quia videlicet conjectura, qua pro primogenito capitur, est favorabilis, quoniam partitio frangit opes, & parit facile discordiam, unde jus primogenitura in dubio tanquam favorabile nec odiosum receptum esse censeri debet, quicquid etiam dixerit Nicolaus Betsius, nuper eo nomine refutatus a Ludolpho. Sed hic regero (1) Regulam de favorabilibus extendendis, odiosis restringendis, in doctrina de interpretatione esse nullius momenti, diu jam est, quod evidentissime fuerit demonstratum. (a) Cum nihil sit in toto terrarum orbe, quod uni non sit favorabile

- (a) Novi elegantem illam disceptationem quam de definitione Favorabilium & Odiosorum Celeberrimus Dn. Thomasius cum Clarissimo Dn. Placcio quondam habuit, & quantum ingenii mei modus capit, fateor, insignia esse argumenta ab utraque parte proposita. Ceterum si mihi occasione hujus loci paucis hac de contentione liceret explicare mentem meam, dicerem, Amplissimi Dn. Thomasi sententiam in multis magna soliditate niti, & si in interpretatione semper respectus personarum habeatur, omnino verum esse, quod scribit: *Nihil esse in toto terrarum orbe, quod uni si su favorabile, alteri non sit odiosum.* Verum liceat mihi pace Doctissimi Viri id revertere, in interpretatione non tam personarum rationem haberi, quam potius causam in considerationem venire, quarum una præ alia non raro majori favore vel ex præscripto legum vel alio respectu solet esse tractata. Hinc qui favorabiliorem habet causam, pro eo in dubio facienda est interpretatio. Hæc breviter. Si vero dicta ad præsentem nostrum casum applicanda essent, posset meo arbitratu ita Vindici responderi: hoc loco non tam de favore primogeniti præ secundogenito, quam potius de favorabili conjectura, quæ est pro jure primogenituræ præ divisione intuitu regni atque Principatus quaeri, ita ut si jus primogenituræ regno sit favorabile, non possit ipsi esse odiosum. v. H. Grot. *L. II. d. 7. B. & P. c. 14. §. 7.* Neque propterea quod secundogenitis aliquid odii afferat, desinit esse favorabile, quia receptio ejus non in procurandis commodis primogenito, vel damnis secundogenitis, sed in conservatione Reipubl. fundamentum suum fortitur. Ut proinde remota omni consideratione personarum, habita potius ratione ipsorum regnorum ac Principatum de favore vel odio juris primogenituræ sit judicandum.

contra Limnæum & Springsfeldium disputat (ad apanagia impropria referentes, (1) ubi in portiones inæquales instituti sunt fratres, inque territoria ipsa cum omni jure etiam suffragii succedunt; excepto jure capitis familiæ. (2) Ubi duo vel omnes simul alternatim inter se regentes domini sunt, dividendo usum jurisdictionis per tempora, quod vernacula nostra vocatur *Mitschierung*. (3) Ubi territorium manet indivisum, & major natu aut senior id administrat,) adeo mihi non sunt adversa; ut potius in eo amicè cum Antagonista consentiam, (a) & sperem, cum tandem etiam agiturum, quod & illa unica species restans, pro qua sola hætenus ipse disputare voluit, spuria sit, & sic totum apanagium improprium in fumum abeat. Id tamen ex ejus doctrina adhuc observo, quod ipse fateatur, in conventionione de successione Domus Nassovicæ Dillenbergen-sis nomen *apanagii* quidem inveniri, quod ipse tamen & rectè pro apanagio minime habet. Unde maxime in his & similibus casibus præ regula interpretandi Antagonistæ, modo refutata commendari meretur regula Schilteri: Verba impropria debere nihil operari, nisi secundum naturam actus.

(a) Hic ultimus §. omnium maximè notabilis est in eo, quod per totam dissertationem nunquam benignius cum B. Hertio Vindex egerit, quam hoc loco, dum sententiam ipsius gravissima sua autoritate benevolè approbavit. Audeat nunc aliquis veritatem doctrinæ Hertianæ in dubium vocare! Interim pro hoc exhibito favoris specimine decentes Vindici agimus gratias, dolentes, quod nobis propter penuriam & inopiam eorum, quæ approbatione aliqua digna videri poterant, non licuerit mutuum humanitatis officium præstare, id tamen nobis reservantes, in responsione ad secundas Vindicis curas, quas nobis meliora sanioraque allaturas esse speramus, optamusque.

Hæc sunt, quæ Vindicis Vindiciis reponere placuit. Ultimam Vindiciarum caput quare non simul inseruerimus, facile judicari poterit, si quis modò consideret, in eo nonnisi applicationem distinctionis inter paragia & apanagia contineri. Eam verò eadem commentitia qualitate laborare quæ ipsa distinctio per se clarum est. Quæ etiam ratio est, quare B. Hertius sibi refutandam non sumserit partem practicam dissertatio-

nis

nis Schilterianæ. Interim quoniam Defendens Dissertationis Hertianæ
 controversiam super Comitatu Lippiaco, qui ipsi patria est, inter pri-
 mogenitos & ultragenitos ventilatam exempli loco subjunxerat, &
 causam primogeniti adstruxerat, cogitavit Vindex se non posse melius
 asserta illa refutare, quam annexendo contrarium Responsum ab
 Amplissima Facultate Hallensi in eadem controversia datum. Nos
 nunc non decet de decisione Tantorum Præstantissimorum Virorum
 judicare, absit etiam a nobis, in veritatem allatarum rationum deci-
 dendi speciatim inquirere, dubitamus tamen, an semper infallibilem
 veritatis præsumtionem unius vel alterius Collegii Juridici Responsum
 contineat, præsertim cum non rarò fiat, ut duæ Facultates circa unam
 eandemque causam diversissimè respondeant. Licebit hic quodam-
 modo usurpare monitum illud Imp. Justin. in l. 1. §. 6. C. d. V. 7. E.
*Sed neque ex multitudine Auctorum quod melius & æquius est iudicatio-
 nis cum possit unus (forsitan) & deterioris sententia & multas & majores in
 aliqua parte superare.* Qui perlegit Responsum illud Facultatis Hallensis,
 inveniet per totum applicationem doctrinæ Schilterianæ, quam tamen
 hucusque refutavimus. Cæterum singula Controversiæ Lippiacæ
 momenta jam expendere operæ pretium non erit, cum ea B. Hertius
 in sua dissertatione solidissime pro suo more jam exposuerit, ubi legi
 possunt. Denique mi Vindex vale, & si quæ verba mihi ex iusta in-
 dignatione exciderint, quæ in malam partem accipi poterunt, existi-
 mes, me ea non animo injuriam inferendi, sed potius calumnias Tuas
 in B. Hertium, Præceptorem nostrum, cui ad urnam usque devincti
 sumus, ejectionis repellendi posuisse. Par enim pari referendum erat,
 imò licet interdum mordaciori paululum sale Tuas Vindicias perfricue-
 rim, id tamen exegit argumentorum prolatorum ineptitudo, quæ
 non ita dilucide fortè animadverteretur, si non liberiori stylo eam ca-
 stigavissem, planè ut acriori semper opus est lixivia, quando maculæ
 eluendæ admodum crassæ inoliteque sunt.

SECTIONO.

SECTIONIS TERTIÆ,
 exhibentis
 ANIMADVERSIONES NONNULLAS
 IN
JO. HENRICI LOMBARDII
 J. U. L. & Sereniss. Domus Hasso-Rheinfel-
 sensis in Dicasterio Rotenburgenſi Consiliarii,
 TRUTINAM TRIUM QUÆTIONUM
 CONTROVERSARUM,
 CONSPECTUS

§. I. *Ingressus.*

§. II. *Notantur quedam circa ordinem
 in propositis tribus quætionibus
 observandum.*

§. III. *Continet Annotationem ad quæ-
 tionem primam.*

§. IV. *Ad quætionem secundam.*

§. V. *Ad quætionem Tertiam.*

§. VI. *Finis.*

§. I.

HAud sinistrè, ut opinor, interpretabitur Vir Consultissimus libertatem, quam in examinando Ipsius Trutinam Trium Quætionum Controversarum mihi jam sumam, cum suscepti negotii ratio necessitatem mihi imponere videatur, omnia dubia contra dissertationem Hertianam mota remove. Judicarunt multi de hoc Ipsius erudito scripto, alii benè, alii malè, prout in vita communi ita fieri consuevit. Meum jam non facio judicium quorundam, qui postquam doctas Viri Consultissimi pagellas perlegerunt, confestim exclamarunt: *Pisces non esse pro Lombardis.* Quo ipso quid significare vel- lent, initidò non intelligebam, quanquam allusio quæ erat in nomine mihi statim dicitaret, hisce eos ad Virum Consultissimum respexisse, donec diu percontatus, tandem ex alio com-
 peti,

peri, esse hoc commune proverbium Italarum, eo ipso tunc utentium, quando alicui temeritatem volunt exprobrare, sibi aliquid sumenti, quod tamen captum ejus longe superat. Meum, inquam, hoc judicium jam non facio, cum videantur omninò prægnantes esse rationes, quæ Virum Consultissimum ad hoc scriptum impulerunt. Primo causa Serenissimorum Principum Hasso Rheinfelsensium, quibus a consiliis est, & deinde præconcepta opinio, quasi B. Hertius in §. ult. Dissert. suæ intenderit, Ipsi sententiam de conditione memoratorum Principum in Palæstra judiciaria quondam propositam refutare; quam quod ultimum attinet, fateor id falsò sibi Virum Amplissimum persuasisse, cum B. Hertio, ut ex ore ejus habeo, nunquam quidquam ne fando quidem de hoc Ipsi scripto innotuerit, verum aliæ rationes fuerunt, quare exemplum Comitatus Cattimelibocensis Inferioris ultimò inseruerit.

§. II.

Tres sunt quæstiones, quas tanquam controversas Vir Consult. sub trutinam vocavit: PRIMA: *An Principes Paragiatæ sint Status Imperii?* SECUNDA: *An Commentum sit distinctio inter paragium & apanagium?* TERTIA: *An Comitatus inferior Cattimelibocensis Serenissimis Principibus Hasso Rheinfelsensibus in paragium vel apanagium datus sit?* Licebit mihi circa ordinem in tractatis hisce quæstionibus observatum id breviter monere, longè accuratius Virum Consult. processisse, si quæstionem, quam secundam in ordine fecit, primo expendisset. Ea enim continet omnis contentionis catinam, proinde debebat priùs firmis rationibus in antecessum firmari. Frustra sanè quæro: An Paragiatæ Principes sint Status Imperii, ubi nondum liquidum est, quid sit paragium & an detur. Unde cum in prima quæstione præsupponatur dari paragiatos Principes, mihi etiam contrarium supponere licebit, omnia tamen quæ Vir Consult. de paragiatæ prædicat, ego de apanagiatæ intellectum volo, ostensurus subinde infirmitatem nonnullorum

○

argu-

argumentorum propositorum, ex quibus jus status paragiatis, vel uti ego loquor, apanagiatis tributum.

§. III.

Primo loco itaque quaerit Vir Consultiss. *An Principes Pa-*
ragiati sint Status Imperii? Ut verò paucis hac de quaestione men-
tem meam explicem, fateor, me à sententia Viri Consultissimi
adeò alienum non esse, verum semper ejus opinionis fuisse,
Principes secundo genitos apanagia sive in pecunia, sive in terris
accipientes certa consideratione esse Status Imperii. Atque ut id
eo clarius intelligatur, praemitto jam, notam essentialem Status
Imperii me cum accuratissimis Paurmeistero *L. I. d. jurisd. c. 8.*
n. 4. H. Contringio Exerc. d. Civib. Imper. §. 7. sequ. Mauritio. diss.
d. Matricul. Imper. §. 14. sequ. Kulpis. de Legat. Stat. Imper. c. 4. §. 45.
ponere in jure voti atque sessionis in comitiis daß einer *Stimm*
und Stand in Reichs-Versammlung habe R. J. d. *An. 1548. §.*
Wan auch ein ausgezogener 36. Capit. Leopold. *art. 40. 44.*
Cum verò à multis praesertim Linnao votum atque sessio inter
accidentia Status Imperii referatur, multa producente exempla
Principum, qui exercitio suffragandi non gaudent, & tamen Sta-
tus Imperii client, libet jam luculentioris doctrinae gratia cer-
tos Status Imperii constituere gradus. Nimirum quod alii
sint Status Imperii *actu secundo*, quo pertinent illi, qui revera jus
suffragii in Conventibus Imperii exercent; alii *actu primo*, eoque
vel *proximo*, vel *remotiori*, vel *remoto*. Priorum exempla consti-
tuunt illi, qui quidem revera Status Imperii facti sunt, & decreto
Caesareo jam ad votum atque sessionem admissi, sed solenniter
nondum introducti. v. R. J. d. *An. 1641. §. 97. R. J. d. An. 1654.*
§. 197. Quò spectant porò & illi, qui per injuriam à potentio-
ribus impediuntur, aut qui vocati sunt, in iis non comparent,
e. g. Dux Sabaudia & Hamburgum &c. v. Schurzleisch. *ep. 83.*
vel qui certas ob causas excluduntur, ut Elector Brandenburi-
cus & Neoburgicus, qui ob validas comperitorum contradic-
tiones investitura ratione Ducatum, Juliaci, Clivæ, Montiumque
nondum

nondum potiri, potuerunt v. Puffend. *L. IX. Ret. Brandenb. §. 96.*
 & *L. XVI. §. 96.* Ad *mediam classem* pertinent illi, qui Status Im-
 perii quidem cluent, sed ob bona quæ LL. Imperii requirunt,
 nondum acquisita à Comitibus Imperii excluduntur, quod Comi-
 tibus quibusdam in Comitibus Anno 1653. usavenit v. A. *der*
Grundfest. P. 2. c. 5. Ad *has* existimo Apanagiatos Principes
 non male referri posse. Nam & hi dignitate Principum Comi-
 tumque gaudent, & jus in territorium ex primitiva investitura
 quæsitum habent, licet ulterior operatio & effectus ex certo
 tempore suspendatur, quale scil. est jus, quod ex stipulatione
 conditionata provenit v. Vultej. *Vol. 3. Consil. Marpurg. 35. n. 31.*
Myler. d. Princip. & Stat. Imper. c. 22. §. 8. sequ. Add. Auctor
 Anonymus scripti: **Recht. Bedencken über den unmit-
 telbahren Stand und anflebenden Würde und Ges-
 rechtigkeit abgetheilter Herren.** Neque obstat, quod
 dicti Principes, ut & quos antea recensuimus, exercitio actuali
 ferendi suffragium in comitiis careant: Sufficit enim quod ha-
 beant jus, à quo utique denominatio fieri potest, licet facultas
 illud exercendi aliquomodo sit impedita. Qui dominium rei
 præcisè effectibus habet, nihilominus ejus dominus est. Actua-
 le exercitium suffragiorum indicat quidem aliquem esse Statum
 Imperii, verum non excludit eos, qui potentiali jure gaudent,
 cujus exercitium licet non adsit, sed per tempus aliquod dor-
 miat, pro nullo tamen propterea non est habendum, uti hoc plu-
 ribus argumentis ex omni Jurisprudencia illustrare possemus, si
 hic prolixi esse vellemus. Omnium videri potest Dn. Kulpis. in d.
diff. c. 4. §. 8. Add. B. D. Hert. in *Notit. Imp. R. G. c. 8. §. 10.* Atque hæc,
 quæ diximus tam de improprie, quam proprie talibus Principibus
 Apanagiatos intelligi volumus. Nullâ enim differens apanagiorum
 conditio hic causatur distinctione. Unde nunc simul liquidum fiet,
 quam frustraneus sit labor Viri Consil. in congerendo tantum acer-
 vum argumentorum ad hujus quæstionis affirmativam stabilien-
 dam, quorû tamē pleraq; præsertim quæ de *immediata subjectione*,

Nobilibus Immediatis, Titulo DE Igrotia, aliisque appellationibus de-
 fit, nil prorsus ad rem faciunt, nec quicquãtis probare potest, quin
 potius cum falsitas eorum liquidò in oculos incurrat, docente ipsa
 praxi contrarium, iis ipsis magis id dubium reddit, quod his aliis
 adstruere intendit. Neque exinde aliquid probat, quando in
 p. 7. *inf.* dicit Statum Imperii quis posse esse, qui territorio caret,
 illud enim hodierna ætate per R. J. d. A. 1654. §. 197. non procedit,
 ita ut possessio bonorum immobilium in imperio se hodie
 tanquam causa sine qua non ad Statum Imperii habeat, frustra
 renitente Limnao, cui indignum videtur, dignitatem ordinum
 glebæ adscribi, cum nil notius sit, quam in Imperii comitiis suf-
 fragia territoriis numerari v. Ludolph. Hug. d. *Stat. Region. Ger-*
man. c. 4. §. 13. Kulpis. in *Not. ad Monzamban. p. 213. 214.* Imò in
 ipsa A. B. Tit. XX. jus electionis, quod Electores habent, virtuti
 Principatum adscribitur. Interim licet Apanagiati Principes
 destituantur territorio, quia tamen jus habent ex primitiva inve-
 stitura in totum territorium quæsitum, ex eo jam sufficiens de-
 nominatio desumi poterit. Præterea mihi non placet, quando
 Vir Consult. in p. 8. *inf.* ita absolutè asserit, votum atque sessio-
 nem esse accidens Status, quod abesse vel adesse possit salva Sta-
 tus essentia. Nam Statum Imperii facit solummodo facultas
 statuendi de negotiis Imperii, quæ sese exerit vel *perfectè* in
 Principibus Regentibus, aliisque votum in Comitibus habentibus,
 vel *imperfectè* in iis scilicet Principibus, qui actuali quidem suffra-
 gandi exercitio carent, omni tamen jure prorsus destituti non
 sunt, nisi Principes Apanagiati. Sane si essentia Status non subsi-
 steret in jure voti atque sessionis, multi pro Statibus se venditare
 possent e. g. Nobiles Immediati, quos tamen ea qualitate non
 esse mastratos, praxis abundè docet, hinc quoque à Statibus Im-
 perii signatè in LL. Imperii segregantur v. Instr. Osnabr. *art. 3. §.*
art. 5. §. 2. Capitul. Leopoldi *art. 3. §. 15.* Neque exemplo Ganer-
 biatus Friedbergensis à Viro Consultiss. ex Kulpisio adducto,
 contrarium evinci potest, quia Burgravius dicti Ganerbiatus ad
 comitia

comitia vocatur solummodo intuitu Comitatus Kaichenfis, ad ipsum jure successione quondam devoluti, non verò ex peculiari quodam jure Nobilitati immediatæ Wetteravicæ quæ tali competente. Ratio in p. 9. n. 11. a Viro Consult. allata etiam huc prorsus non pertinet. Nam Seckendorffius in *loc. cit.* loquitur neque de apanagiatis, neque de paragiatis, sed de casu factæ divisionis Territorii inæqualis, ubi omnes sunt æquales Regentes Domini, atque Superioritatis Territorialis in suis Terris æqualiter compotes, quod contingit neque in paragio, neque apanagio, in quo penes primogenitum remanet integrum Superioritatis Territorialis exercitium v. quæ diximus supr. *Sect. I. §. 5. & passim.* Ultimæ rationi exigua vis inest, parumque ea probat. Cœterum quod Vir Consult. Principes Rheinfelses ad classem Statuum Imperii referat, in eo errare non videtur, ob jus scil. ipsis ex primitiva investitura competens, quod jam sufficit. Tantum de prima quæstione.

§. IV.

In altera quæstione: *An Commentum sit distinctio inter paragium & apanagium?* primo Vir Consultiss. adducit multos Viros doctos pro negativa pugnantes. Licet vero hic statim monere possim, potius legibus quam Authoritatibus pugnandum esse, admittam tamen hæc probationes, modò liquidò demonstrari possent, allegatos Doctores B. Dn. Stryckium, Illustr. Dn. Coccejum paragiorum in Germaniæ Principatibus existentiam defendere atque agnoscere. Certe Dn. Cocceji locus all. in meræ relationis terminis consistit, ac admodum dubitanter conceptus est, unde apertè colligere licet, Magnum hunc JCtum ejus sententiæ planè non fuisse, id quod mihi etiam nondum persuadere possum, cum sit Vir in Historia ac Jure Publ. Romano-Germanico accuratissimus, ac versatissimus. Deinde Vir Consultiss. duplex jus primogenituræ facit, aliud quod in bonis individuis, aliud quod in dividuis obtinet. An verò hoc ultimum in rerum natura sit, & non potius hæc distinctio.

distinctione contradictio in adjecto committatur, ego nescio.
 Nam ubi obtinet divisio, ibi jus primogenituræ locum sibi si-
 mul vindicare nequit. Argumentum subsequens ab appella-
 tione vel modo loquendi Germanico desumptum parum pro-
 bat v. *Sec. I. §. 8.* uti & illud quod ex periphrastica descrip-
 tione paragii deducit. Vellem enim ut una ratio afferatur, ex
 qua probari possit, paragium tunc induci, quando jure pro-
 prietatis tanquam pars paternæ hæreditatis per modum divisio-
 nis portionem suam secundogeniti accipiunt. Ego nego, jure
 proprietatis ad secundogenitos transire terras in apanagium
 concessas. Si quod dominium ii acquirunt, nil aliud est, quam
 quod utile alias vocare solemus, ut jam *supr. Sec. I.* proba-
 tum, idque plenius ex effectibus colligere licet. Nego quo-
 que per modum divisionis eos illas terrarum portiones acqui-
 rere, quia certum est, illas manere partem totius territorii pri-
 mogeniti, quod indivisum manet propter introductum jus pri-
 mogenituræ, cujus receptionis finem si quis simul inspiciat,
 facile judicare potest non tantum de essentia apanagii, quippe
 quod ex eo immediatè fuit, verum etiam somnia esse, & ad
 rem planè non pertinere, quæ de dominio, divisione, vel pro-
 visione hic vulgo garrunt. Quæ Vir Consult. in *p. 13.* in exeu-
 sationem Schilteri affert, ea jam ex iis quæ nos *supr. Sec. II.*
Cap. 1. ad 3. 4. contra Vindicem Hallensem disseruimus, refel-
 luntur. Coeterum vellem, ne in numerum Doctorum pro
 paragio pugnantium retulisset nomen Celebratissimi Do. Coc-
 ceji, certè facit Ipsi injuriam, quod locum ejus all. penitus in-
 spicienti, obscurum manere nequit. De aliis allegatis Auto-
 ribus jam non dicam, ad minimum ii pro primis applicatori-
 bus produci nequeunt. Circa illud quod monet Vir Consult.
 de Comitibus Ostfrisiensibus, quos paragiatos esse existimat
 vigore decreti Cæsarei, hoc dubium mihi nascitur, quod in
 dicto decreto Cæsareo primogenitus sit constitutus regionis
 Dominus, adeoque eo stante nulla obtinet communio, ut jam
supr.

supr. Sect. I. §. 6. dictum. Sane concursus ille secundogeniti in quorundam Jurium Territorialium exercitio non inducit communionem, aut mutat introductum jus primogenituræ, ut supr. Sect. I. §. 9. prolixè demonstratum. Denique posito inter Comites Ostrisizæ obtinere communionem, tamen paragio locus esse non potest, quæ invicem sunt diversa, ut ex supra dictis in Sect. I. liquidò jam constabit.

§. V.

Succedit nunc tertiã quæstio: *An Comitatus inferior Cattimelibocensis Serenissimis Principibus Hasso Rheinfelsensibus in paragium vel apanagium datus sit?* Ubi initio Vir Consultiss. affert rationes dubitandi, ex quibus aliquis existimare posset, dictos Principes paragiatos non esse, quas nunc examinare necesse haud est, cum id potius constaret, quod nos jam adstruere intendimus. In pag. vero 16. incipit recensere argumenta, paragii in Comitatu Cattimelibocensi existentiam probantia. Quorum primum desumptum ex R. Hass. de An. 1627. ibi dicitur: *eine beständige Abtheilung der jüngern Herren vierdtel Theils u. divisio autem*, inquit, *ubi jus primogenitura obtinet, contrariatur apanagio.* Verum, ut pace Viri Consult. moneam, hæc ratio prorsus incongrua est, quia se mutuo excludunt jus primogenituræ & divisio, hæcque ut evitetur illud est introductum, ex quo apanagium immediatè fluit. Reliqua quæ in p. 17. in medium producit, frustra afferuntur, non tollunt essentiam apanagii, sed saltem ejus naturam, quam supr. Sect. I. §. 9. p. 25. determinavimus, paululum alterant. Naturalibus rei mutatis, salva manente ejus essentia, in ipsa re non contingere aliquam mutationem, noto notius est. Id notandum, quod in p. 18. Vir Consult. ex ea ratione apanagiatum non tribuat facultatem exigendi homagium, quia non sunt Regentes Domini, quæ ipsa tamen cum gaudeant Sereniss. Principes Rheinfelsenses, exinde deducat eos esse paragiatos. Verum ea quæ in apanagiatum, eadem quoque in paragiatis, quales dictos

eos Principes esse existimat, militat ratio. Nam & illi non sunt
 Regentes Domini, ut ex R. Hass. d. An. 1654. *supr. Sect. I. §. 9.*
in f. all. apparet, ubi Serenissimo Landgravio Hassiæ Castellano
 reservata est Superioritas Territorialis, die alleinige Lands-
 Fürstl. Obrigkeit / ut verba sonant. Cœterum aliud est ho-
 magium, quod dicitur die Erbhuldigung / aliud quod dicitur
 die Landshuldigung. Illud præstatur Serenissimis Principibus
 Hasso-Rheinfelsensibus, imò & aliis qui spem successionis ha-
 bent, ut confratres. Hoc vero soli Regionis Domino, a quo
 diversum est illud. Add. quæ *supr. Sect. II. Cap. II. ad §. 4. lit. f.*
 diximus. Porro exinde quod Sereniss. Principes Hasso Rhein-
 felsenses aucto domanio primogeniti possent quartam ejus ac-
 cessionis petere, infert Vir Consult. eos esse paragiatos, quia
 apanagiati ad augmentum apanagii agere non possunt. Verum
 hæc & aliis modis non mutatur essentia apanagii. Dependent
 hæc omnia ex conventionione, qua naturalia apanagii immutari
 possunt. Sufficit quod Serenissimus Princeps Hasso Castellanus
 maneat Regionis Dominus, quod hic apanagium in suo esse
 sustinet. Sane quod hæc omnia ex statutis familiæ sint diju-
 dicanda, etiam exinde illustratur, quod ut ipse Vir Consultiss.
 adducit, postgeniti lineæ Darmstadinæ nunquam ratione bo-
 norum obveniendorum futurorum agere possint, quod tamen
 possent, si hoc ex natura paragii fluat, cujus qualitatem non
 minus habent postgeniti lineæ Darmstadinæ quam Castellanæ,
 si certum est, paragium aliquod in Germania dari. Idem di-
 cendum est de reliquis juribus, secundogenitis a primogenito
 indultis. v. quæ diximus *supr. Sect. I. §. 9.* In p. 21. *in f.* vult
 Vir Consultissimus B. Hertium ex propriis hypothecibus refu-
 tare, sed frustra. Nam præter primogenituram & apanagian
 dantur & aliæ species, scilicet divisio territorii inæqualis, quæ
 diversa est a paragio, ut jam *supr. Sect. I. §. 10. p. 29. & Sect. II.*
Cap. II. ad §. 5. & passim probavimus. Reliqua in p. 22. & 23.
 a Viro Consultissimo allata, sunt prorsus imbecillia, & sine
 labore

labore destruuntur ex iis quæ in *Sect. I. §. 9.* diximus, ubi & locum all. ex R. Hassiaco inseruimus, cumque examinavimus. Quomodo apanagiatu primogenito subjecti sint, & an paritas dignitatis eos ab omni subiectione eximat supr. *Sect. I. §. 2 p. 8. §. 4, p. 14. & Sect. II. Cap. II. ad §. 10. lit. (b)* sufficienter exposuimus. Illud quod in *p. 24. in pr.* de jure primogenituræ, tam paragiū quam apanagiū admittente, asseritur, quoque falsum est ex traditis nostris in *Sect. I §. 4. p. 13.* neque etiam ullo fundamento nititur, quando in *d. p. in med.* scribit: *Jus primogenituræ apud omnes gentes pro odioso haberi, & Germanis non usurpari.* Utrumque enim probari nequit. Non prius, quia ejus receptio fundat se in favore atque utilitate, ad regnum vel Principatum inde resultante. Hinc ap. Herodot. *L. VII pr.* vocatur, *atatis privilegium, jus Gentium, & univrsorum hominum.* Conferenda h. sunt omnino, quæ supr. *Sect. II. Cap. II. ad §. 12.* differuimus. Neque posterius, quia praxis quotidiana aliud docet. Vix enim hodie multos reperies Principatus vel Comitatus, ubi jus primogenituræ non obtineat v. *lter. d. Feud. Imper. cap. 12. §. 15. 16.* Cætera in *pag. 25. 26.* non merentur attingi, sunt enim meræ petitiones principii. Optarem, ut Vir Consultissimus loco allegationum ex Schiltero factarum, rationes solidas ex LL. Imperii nostri, vel Jurisprudencia Universali adduxisset. Illa profectò, an jure dominii, vel proprietatis, aut paternæ hæreditatis, aut per modum divisionis secundogeniti accipiant debitam pensionem, pertinent ad qualitates apanagiorum accidentales. Juris primogenituræ introducti ratio exigit, ut præstetur secundogenitis aliquid in legitimam sustentationem. Quomodo vero hoc, & quantum debeat præstari, illud dependet ex dispositione cujuscunque Principatus. Variante itaque licet quantitate vel qualitate præstationis, propterea non variat jus primogenituræ, hoc vero manente immutato, etiam apanagiū quod ex eo fluit, immotum subsistit; neque tunc paragiū locus esse potest, id quod abundè

P

ex eo

ex eo colligitur, quia paragium inducit paritatem inter primogenitum & secundogenitum, v. *supr. Sect. I. §. 2.* ea verò stare non potest cum jure primogenituræ propter Superioritatem Territoriale, quæ primogenito competit etiam in terras primogeniti, quæque parilem Superioritatem respuit, cum Superioritas Superioritatis non detur. Sanè si unicum jus provocationis, quæ a secundogenitis ad primogenitum fit, spectemus, liquidò apparet, secundogenitum esse inferiorem primogenito, ergo non est par, nec paritatem potestatis habet. Nescio an quicquam clarius esse possit.

§. VI.

Plura addere jam non libet præsertim circa ultimam questionem, quam ut audi vi alius quidam peculiari opera refutandam sibi sumet. Volui saltem hæc amice monere, quæ ut serena fronte accipiantur, enixè rogo. Si quod erroris præter opinionem a me hic sit commissum, sciat Vir Consultissimus, quod non promptius possit me monere errantem, quam ego momentem sequar. Ego certe lubentissime ipsi condono lapsus in hoc scripto passim admissos, idque eo promptius, quia Ipse fassus est, se nunquam in Academiis suo tempore aliquid de paragio audivisse, unde Ipsi omnino difficile fuit, de sententia Schilteriana & Hertiana, quænam sit earum verior, judicandi.

Libet nunc adhuc subjungere Epistolam Amici ad Amicum, occasione Dissertationis Hertianæ & Vindiciarum Hallensium exaratam Anno MCCX. die IIX. Febr. partim ob festum Exemplarium, partim quia in ea continetur iudicium B. Hertii, de Vindiciis Hallensibus quondam latum.

Amico-

Amicorum optime!

Accepi literas Tuas cum Dissertatione nuperrime apud Vos habita, cuius titulus est: Vindicæ distinctiōnis inter paragia & apanagia, quas, Praside Domino Christiano Thomasio, Consiliario Borussiae Inim. & Prof. Jur. Ord. pro gradu doctorali obtinendo. publico eruditorum examini submitit, M. Ephraim Gerhard, Advoc. Saxo-Vinariens., quam ob novitatem argumenti incunctanter & avidè totam perlegi. Ut ut autem mihi d. stricte præceperis, ne utriusque nostrum Patrono, Amplissimo Hertio, eam exhiberem, non tamen potui in ea parte Tibi obsecundare, aut morem gere-re; sed, qua primum licuit occasione, Virum, uti nosti, humanissimum, adire, ut qua in dissertatione illa continerentur, Eidem sammatim, & quam fieri posset placide referrem. Quod cum fieret, petiit à me, ut sibi perlegenda ejus copia tantum ad diem unum concederetur, postero die se quid sentiret, brevi sermone declaraturum. Altero die, cum ex jussu Eum reviserem, perlibenter hand dubiè audies quid Vir ille laudatissimus existimaverit. Primum agebat, minimè in Dissertatione sua de Commentitia apanagii & paragii distinctione &c. Respondentis sui partes esse, eam se veritatis solius amore ductum scripsisse, ut no-vitatibus obstrueret: facile præsensisse, antea eam quam ederet, non paucorum se odia incursum, sed ea se minime verum, quam veritati unice litasset. Quod igitur in Respondentem tot convitia, tot scurrilitates, tot calumnia congesta essent, id ad se quoque pertinere, & tamen apologiam se reposurum, procul ira, procul odio, procul affectu, etsi uterque aliud promeriti essent; Thomasius quidem, quod homini insanienti præsidium commodaverit; Respondenti, quod miser graculus literatorum gregi se immiscuerit, & ineptiarum tot auctorem se ultro professus fuerit. Semper enim sibi persuasum fuisse, foeda illa inter eruditos certamina fœtus esse deformes animorum male moratorum. Addebat de Thomasio, quem hucusque inter præcipuos amicorum suorum numeraverit, se non mirari: at, que causa commoverint hominem Silesium, Advocatum Saxo-Vinariensem, ut de-fensorem ageret Schiltieri, ex cuius doctrina Serenissimus ejus Princeps in classem Paragiatorum detrudendus fuit, se ne cogitando quidem assequi posse. Non enim se credere, placere unquam regionis Domino posse, ut in numerum paragiatu-compingatur. Addebat porro, non dubitaturum se, Illustræ Thomasius, lecta apologia sua, quam publicaturus sit, manus daturum & muturum sententiam, quod toties atque toties jam fecerit, etiam in universali jurisprudentia. Hoc se

candorem in Viro sibi aestimato interpretari: ac alios, forte amulos ac invidos, id ut signum accipere animi parum firmi, parumve solidi, ingenii in minimis quibusque fluctuantis, & ad nova quaeque, qualiacunque se obtulerint, saltem ut Cymbalum mundi audiat, prurientis, cum ipsum Vertutem potius nomine instigandum censerent. De Respondente subiciebat: optare se, ut l. 6 §. 1. C. de postul. autem ac prius legisset: signanter enim ibi Imp. AA. agant (Advocati) quod causa desiderat: temperent se ab injuria. Nam si quis adeo procax fuerit, ut non ratione, sed probris putet esse certandum, opinionis suae imminutionem patietur: nec enim conniventia commodanda est, ut quisquam, negotio derelicto, in adversarii sui contumeliam aut palam petgat, aut subdole. Monere propterea, ut discat latinè scribere, vel meliores auctores, quam literas obscurorum virorum, legat. Deinde cerebrum purget, hoc enim, velut Aug. stabulum, remedio illo magis indigere, quam dissertationem, cujus oppugnationem, homo, ut molliter dicam, vanus, suscepit. Studiat acinque solidis rerum argumentis certare, non λογομαχίαν: non argutus, non sophisticationibus, non inanibus verborum cavillis ludibriiue chanzas implere. Haec & alia, quae exciderunt mihi, pleraque subridens & fere non commotus Patronus ille noster proferebat. Si quid est amplius in quo aut studiis aut commodis Tuis possim inservire, scis me monendum esse, non rogandum. Deus O. M. in genoroso proposito Tuo prosperi adsint successus, duo Tibi praestet bonae mentis auxilia, firmam valetudinem, & constantem fortunam. Scribebam festinanter Eleutheropoli 11X. Februar. MDCCX.

TUUS EX ASSE.

ERRATA.

In p. 26. in fin. l. penult. pro derivantium lege derivantes. In p. 61. in Not. lit. (g) pro protactionem lege protractionem. In p. 71. in Not. lit. (a) in fin. pro Stingsfeld. d. apanag. c. ult. lege Springsfeld. d. apanag. c. penult. Atque sic quoque corrige locum Springsfeldii in p. 72. lit. (c) inf ubi pro cap. ult. ponendum penult. In p. 108. lin. prima post verbum appellationibus ita legatur: desumit, nil profus ad rem faciunt, nec &c. Reliqua errata B. L. humaniter corrigat.

FINIS.

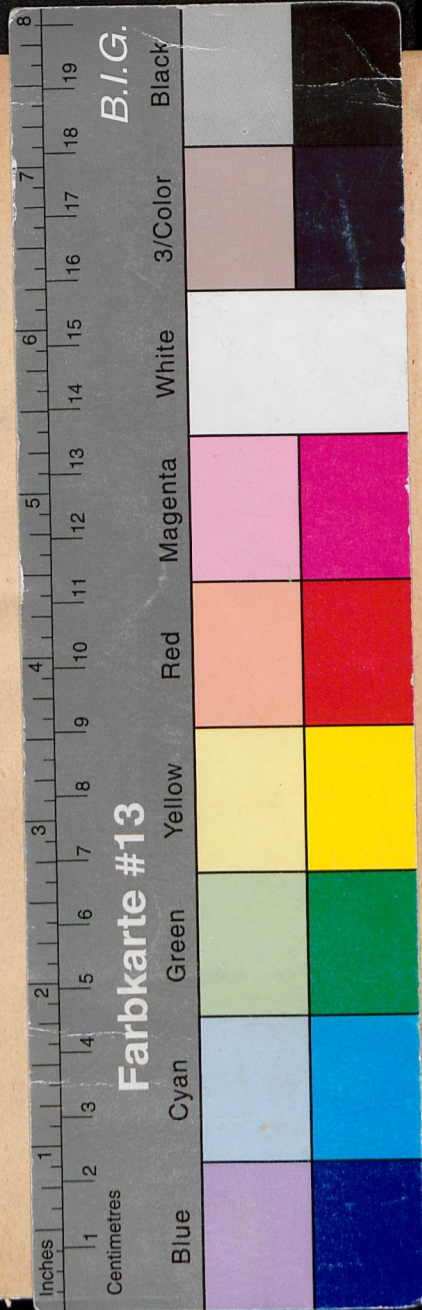
210

Ks^o 79^k

X 233 4601

4781.

DISCUSSIO atque CASTIGATIO
VINDICIARUM
DISTINCTIONIS INTER

PARAGIA ET APANAGIA,

QUAS
CONTRA

B. JO. NICOLAI HERTII,
JCTI FAMIGERATISSIMI, SERENISSIMI LAND-
GRAVII HASSIÆ DARMSTAD. CONSILIARII, CAN-
CELLARII ACADEMIÆ GIESSENÆ, & PROFESS. PRIMARII.
DISSERTATIONEM

DE COMMENTITIA PARAGII ET APANAGII
DISTINCTIONE IN ROM. GERM. IMP. PRINCIPATIBUS
PROFANIS, ET COMITATIBUS,
PUBLICAVIT atque DEFENDIT HALÆ MDCCIX. VII. DEC.
LOCO SPECIMINIS INAUGURALIS,
PRÆSIDE

D. CHRISTIANO THOMASIO,
POTENTISSIMI REGIS BORUSSIÆ & SERENISS. DUCIS SAXO-
NAUMBURG. CONSILIAR. INTIMO, PROF. JUR. ORD.
AUTOR

M. EPHRAIM GERHARD, BRIGA-SILES.
ADVOCAT. SAXO-VINARIENS.

ACCESSERUNT
NONNULLÆ ANIMADVERSIONES
IN

JOH. HENRICI LOMBARDII, J. U. L. SERENISS.
DOM. HASS. RHEINF. CONS. IN DICAST. ROTENBURG.
TRUTINAM TRIUM QUÆSTIONUM CONTROVERSARUM,
EIDEM DISSERTATIONI HERTIANÆ OPPOSITAM.

ELEUTHEROPOLI AN. MDCCXI.